

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ν' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1973 | ΑΡΙΘ. 23-24

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 1973

«Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, ἐμφάνηθι. Ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου, καὶ ἔλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς» (Ψαλμ. 79, 2-3).

1. Ὁ Προφητᾶναξ Δαβὶδ ἠύχετο ἐν πνεύματι προφητικῶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ καθημένου καὶ ἀναπαυομένου Θεοῦ παντοκράτορος. Ἰκετεύει καὶ παρακαλεῖ τὸν παντοδύναμον Κύριον, λέγων· σήκωσε τὴν δυναστείαν Σου. Ἄφησε, τρόπον τινά, τὴν ἀνάπαυσίν Σου καὶ ἔλα μὲ τὴν παντοδυναμίαν Σου διὰ νὰ σώσης ἡμᾶς! Νὰ μᾶς σώσης, ἐξάγων ἡμᾶς ἐκ τοῦ σκότους, χαρίζων εἰς ἡμᾶς καὶ πάλιν τὸ ἀπολεσθὲν Φῶς τῆς ἐσκοτισμένης καὶ ἐσκοτωμένης ψυχῆς μας, τὴν ὁποίαν Σὺ ἀθάνατον ἐποίησας! Καὶ ἡ προφητικὴ εὐχὴ εἰσηκούσθη καὶ ὁ «καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ» ἦλθεν «εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς». Ἦλθεν ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ ὠρισμένῳ. Ἦλθεν, ἀναλαβὼν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος, ὅμοιος μὲ ἡμᾶς, ὁ πρὸ πάσης οὐσίας αἰσθητῆς καὶ νοητῆς ὑπάρχων Θεός! Ἦλθεν, ὡς λυτρωτῆς πάσης τῆς οἰκουμένης, ἀναλαβὼν εἰς ἑαυτὸν πάσας τὰς ἀσθενείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἵνα ταύτην ἀνακαινίσῃ, ἐξαγνίσῃ καὶ ἀγιάσῃ ὁ μόνος Ἅγιος!

2. Συνεορτάζομεν οἱ χριστιανοὶ τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου, τοῦ ποιητοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς, τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἦλθεν ἐν χρόνῳ ὠρισμένῳ, ὁ ἀχρονος· καὶ ἐν τόπῳ ὠρισμένῳ, ὁ ἀχώρητος! Ἦλθεν, ἐπειδὴ εἶδε πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις διαπεσόντα, διαστραφέντα, ἀλλοιωθέντα καὶ ἀμαυρωθέντα. Καὶ καλούμεθα οἱ χριστιανοὶ

ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας Του νὰ συνεορτάσωμεν τὸ μέγα καὶ θεῖον τοῦτο καὶ ἄρρητον τῆς θείας οἰκονομίας Μυστήριον τῶν Χριστουγέννων ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐν εὐφροσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν πίστει, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν εἰσάγεται ὁ φωτισμὸς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστευόντων καὶ ἡ πρότερον κρατοῦσα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν νύξ, ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται. Μακάριοι οἱ πιστεύοντες, ὅτι ὁ πρὸς ἡμᾶς ἐπιδημήσας Δεσπότης καὶ ἄνθρωπος γενόμενος, διὰ φιλανθρωπίαν τοῦτο ἐπραξεν ὁ πανάγαθος. Ἐένον πράγματι θαῦμα! Ὁ Θεὸς ἐν ἀνθρώποις, ὁ Δεσπότης μετὰ τῶν δούλων καὶ μάλιστα ἀχρείων. Ὁ τῶν πάντων Ποιητῆς, μετὰ τῶν ποιημάτων καὶ ὁ Ἅγιος μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν.

*

3. Ἄλλὰ φεῦ! Ἐορτάζομεν ὡς ἐμπρέπει χριστιανοῖς τὴν τοῦ Χριστοῦ θεῖαν Γέννησιν; Ἡ μήπως τὰ θαυμαστά καὶ παράδοξα παραθεωροῦντες καὶ τὴν οὐσίαν εἰς τύπον μετασχηματίζοντες, τὸν ἐκ ζωῆς πίστεως εορτασμὸν τῶν Χριστουγέννων μετεβάλλομεν εἰς εὐκαιρίαν τυπικοῦ πανηγυρισμοῦ καὶ εἰς δικαιολογίαν ἀμεριμνησίας καὶ ὑλικῶν ἀπολαύσεων; Ἀσφαλῶς ἡ χαρὰ τῆς πανηγύρεως φαιδρύνει τὸν βίον καὶ ἐλαφρύνει τὸν μόχθον τῆς καθ' ἡμέραν μερίμνης, ἐξ οὗ καὶ ἡ πανηγυρις ἀμεριμνησίας μήτηρ ἔθεωρήθη. Ἄλλ' ὁ θρησκευτικὸς πανηγυρισμὸς, κυρίως καὶ πρωτίστως, εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι προσευχῆς καιρὸς, ὀργῆς κατάπαυσις, μίσους καὶ ἐχθρότητος κατασίγασις, σωφροσύνης ἀνάλαμψις, φιλίας ἀνατολή, ἀγάπης οἰκοδομή, εἰρήνης κεφάλαιον!

4. Ἄλλ' εἶναι ὁ ἑορτασμός τῶν Χριστουγέννων ὑφ' ἡμῶν ὄντως θεοφιλῆς καὶ σωτήριος; Πανηγυρίζομεν οἱ χριστιανοὶ ἐν ἔτει 1973 τὴν θείαν τοῦ θείου Βρέφους Γέννησιν ἐν πίστει, ἐπ' ἐλπίδι, ἐν ἀγάπῃ χριστιανικῇ; Βλέμμα ἑταστικὸν εἰς τὰ ἐν ἡμῖν, εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ περίξ συμβαίνοντα, εἴτε ἐγγύς εἴτε μακρὰν, πείθει ὅτι οὐχὶ ἐν φαιδρότητι, ἀλλ' ἐν ταραχῇ καὶ ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ ἑορτάζομεν οἱ χριστιανοί, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἡμῶν· ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς χώρας ἡμῶν· ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἡπείρου ἡμῶν· ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σύμπαντος κόσμου. Πόλεμοι ἀκατάπαυστοι, μίση καὶ ἐχθρότητες μανιώδεις καὶ ἀδυσώπητοι. Οἱ πάντες ἐλεγκταὶ τῶν πάντων, αὐτοχειροτόνητοι διορθωταὶ καὶ ἀνακαινισταὶ τῶν κοινωνικῶν, τῶν ἐθνικῶν, τῶν πολιτικῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τῶν ἠθικῶν, τῶν ἐκπαιδευτικῶν κ.λ.π. καταστάσεων. Οἱ πάντες ἔνοχοι τῆς διαφθορᾶς, πλὴν ἡμῶν τῶν ἰδίων. Ἡ μισαλλοδοξία θριαμβεύει καὶ ἡ μισανθρωπία ἡρωοποιεῖται! Ὀμιλοῦμεν περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐπιδιώκομεν τὸν ἐξαφανισμόν τοῦ πλησίον! Τὰ ἔθνη κατ' ἀλλήλων καὶ οἱ λαοὶ ἐν ἐξεγέρσει. Ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐχθροὶ παντοειδεῖς καὶ ποικίλοι. Πόλεμοι καὶ μάχαι μεταξύ φυλῶν, ἐγχρώμων καὶ λευκῶν, λευκῶν κατὰ λευκῶν καὶ ἐγχρώμων καθ' ὁμοφύλων. Δικαιώματα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος κηρύττονται καὶ ὑπὸ πάντων ποδοπατοῦνται, χάριν τοῦ ἰδίου—προσωπικοῦ συμφέροντος, ἀτόμων, λαῶν, ἐθνῶν, φυλῶν καὶ φύλων! Σύγχυσις, ἀναταραχῇ, ἀγωνία συνεχῆς καὶ ἀκατάπαυστος! Περὶ εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης οἱ πάντες ὀμιλοῦμεν καὶ ἡδονίζομεθα καὶ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν ὠραίων, ἀλλ' ἀνεφίκτων τούτων ἰδεωδῶν!

5. Ταλαίπωρος ἀνθρωπότης! Εἰς τὸν τόπον, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ὁ πόλεμος ἐν ἐξάψει! Ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ Δυσιμῶν καὶ ἀπὸ Βορρᾶ καὶ Νότου νέφη συσσωρεύονται, προμηνύοντα τὴν ἐπερχομένην θύελλαν! Οἱ ἡγέται τῶν ἐθνῶν περὶ εἰρήνης διαβουλεύονται καὶ οἱ πάντες δυσπίστως πρὸς ἀλλήλους συμπεριφέρονται. Τί διακηρύττομεν γοερᾶ τῇ φωνῇ, ὅτι τὴν εἰρήνην ποθοῦμεν, τὴν εἰρήνην ἀναζητοῦμεν, ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζόμεθα; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ ἀγαθὸν τῆς

εἰρήνης, ὅταν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν εὐρίσκωνται ἐν ἀναταραχῇ, ἐν ἀγανακτῆσει, μεστὰι μίσους, κακεντρεχείας, διαβολῶν καὶ μοχθηρίας κατὰ τοῦ πλησίον ἡμῶν; Καὶ διερωτᾶται τις: Εἶναι ὄντως τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ἢ τοῦ Χριστοῦ Γέννα; Τὰ Χριστοῦγεννα τοῦ 1973 καλοῦμεθα νὰ ἑορτάσωμεν οἱ χριστιανοί, οὐχὶ ἐν εὐφροσύνῃ, ἀλλ' ἐν φόβῳ καὶ τρόμφῳ! Οὐχὶ ἐν τρυφῇ καὶ ἀγαλλιάσει, ἀλλ' ἐν στερήσεσι καὶ μετὰ λειπυρίας. Διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ λιμοκτονήσωμεν, οἱ τὰ ἀγαθὰ μόλις πρό τινος ἐν ἀφθονίᾳ καὶ ἐν ἀσωτίᾳ κατασπαταλῶντες! Διατρέχομεν τὸν κίνδυνον οἱ πάντες νὰ καταντήσωμεν μεταξὺ μας λιμοκόλακες!

*

6. Καὶ πάντα ταῦτα ἐκ τῆς ἀπιστίας ἡμῶν! Ἐν τῇ περισσῇ ἀφθονίᾳ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἐλησημονήσαμεν τὸν θάνατον καὶ περιεφρονήσαμεν τὴν ζωὴν. Ὁ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς Κύριος εὗρε κλειστὴν τὴν θύραν τῆς ψυχῆς μας. Τὸ φῶς τῆς θείας παρουσίας Του ἀπεκρύβη ἀφ' ἡμῶν. Καὶ οὕτω πῶς ἐμείναμεν ἠθελημένως ἐν τῇ σκοτίᾳ! Ἄλλ' ἕως πότε; Μέχρις ὅτου εὐδοκήσῃ τὸ θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ ν' ἀνατείλῃ καὶ εἰς τὰς ἐν σκοτίᾳ κατακειμένας ψυχὰς ἡμῶν τὸ φῶς Του καὶ φωτίσῃ ἡμᾶς διὰ νὰ διανοιχθῶσιν οἱ τοῦ πνεύματος ὀφθαλμοὶ ἡμῶν καὶ καθαρθῶσιν αἱ καρδίαι ἡμῶν καὶ αἰσθανθῶμεν τὴν παρουσίαν Του! Μόνον ὅταν πάντες ἀντικρύσωμεν τὸ θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ ἐν πίστει ζώσῃ, ἐπ' ἐλπίδι ἀσφαλεῖ καὶ βεβαίᾳ καὶ ἐν ἀγάπῃ ἀληθεῖ καὶ πηγαίᾳ, δυνάμεθα καὶ νὰ κροτήσωμεν χεῖρας ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ἀγαλλιάσει, «ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, Ὁὗ ἢ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου Αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα Αὐτοῦ Μεγάλης βουλῆς ἄγγελος» (Ἦσ. 9, 5). Τότε εὐφρανθήσονται ἐνώπιον Αὐτοῦ οἱ πιστοὶ καὶ δόκιμοι. «Διότι ἀφηρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος καὶ ἡ ῥάβδος ἢ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν· τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν ἀπαιτούντων διασκεδάσῃ Κύριος ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ Μαδιάμ. Ὅτι πᾶσαν στολὴν ἐπισυννηγμένην δόλω καὶ ἱμάτιον μετὰ καταλλαγῆς ἀποτίσουσιν καὶ θελήσουσιν εἰ ἐγενήθησαν πωρίκαυστοι!» (Ἦσ. 9,2-6).

ΑΔΕΛΦΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΙΚΕΛΙΑΝ

(ΠΑΛΕΡΜΟ, 11-14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1973)*

Β'

1. Τῆν ἐπομένην, Παρασκευὴν 12 Ὀκτωβρίου, καὶ ὥραν 8,45' ἐπραγματοποιήθη ἐπίσκεψις εἰς τὸ Δημαρχεῖον τοῦ Παλέρμου, εἰς τὴν Piazza Pretoria μὲ τὴν περίφημον καὶ μνημειακὴν διακόσμεισιν τοῦ γλύπτου Francesco Camilliani (μέσα εἰς αἰῶνος). Εἰς τὴν αἴθουσαν ὑποδοχῆς τῶν ἐπισήμων ἐδεξιόθι τῆν ὀρθόδοξον ἀντιπροσωπείαν, ὡς καὶ τὰ μέλη τῆς συνοδείας τῆς σικελικῆς Ἐκκλησίας ὁ Δήμαρχος τοῦ Παλέρμου ἐξοχώτατος κ. Giacomo Marchello, ὁ ὁποῖος ἀπηύθυνε τῆν κατωτέρω προσφώνησιν.

Ἡ ὡς εὐτυχεστάτη χαρακτηριζομένη πόλις τοῦ Παλέρμου, ὑποδεχομένη καὶ ἐναγκαλιζομένη λαοὺς καὶ ἔθνη, οἱ ὁποῖοι λόγῳ εἰδικῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων κατέληξαν εἰς αὐτήν, φαίνεται, ὅτι ἐκλήθη, ὅπως ἐπιτελέσῃ σημαντικὸν ἔργον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 559 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

Ἡ φευγαλέα αὐτὴ μνηστὴρ περὶ τῆς πόλεως τοῦ Παλέρμου, ὀνομαζομένης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων «Πάνορμον», ἤτοι «λιμὴν δ'ἀνάοικτος», προσόρμισις σταθερὰ καὶ βεβαία, δύναται νὰ ἀποδοθῆ καὶ εἰς ὀλόκληρον τὴν Νῆσον τῆς Σικελίας, σταυροδρομί λαῶν καὶ πολιτισμῶν, θρησκειῶν καὶ ἔθνῶν, ἡ ὁποία, λόγῳ τῆς ἰδιαζούσης γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ὑπεδέχθη εἰς τοὺς διαφόρους αὐτῆς λιμένας καὶ κόλπους Σικανοὺς καὶ Ἑλυμοὺς, Σικελοὺς καὶ Φοίνικας, Ἕλληνας καὶ Καρχηδονίους, Ῥωμαίους καὶ Βυζαντινοὺς, Ἀραβας καὶ Νορμανδοὺς, Σουηβοὺς καὶ Ἀραγωνίους, Βορβόνους καὶ Ἰσπανοὺς, οἱ ὁποῖοι εἰς διαδοχικὰς ἱστορικὰς περιόδους ἤλθον ἐνταῦθα καὶ ἐγκατεστάθησαν. Οὕτως ἡ μὲν Νῆσος αὐτὴ ἀπέβη ἐν κοινὸν ὀρμητήριον καὶ οἱ κάτοικοι τῆς εἰς λαὸς μὲ ἐντελῶς ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά.

Ἀκριβῶς δὲ λόγῳ τῆς συγχωνεύσεως τῶν διαφορῶν τούτων λαῶν καὶ πόλεων, ἡ Σικελία διηρθάνθη ἐντονώτερον τὴν κλήσιν νὰ κατανοῆ λαοὺς καὶ ἔθνη καὶ νὰ συσφίγγῃ ἐναρμονίζουσα ἐπιδιώξεις καὶ τάσεις.

Πράγματι. Δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶρη ὁ Μακα-

7. Ἄλλ' ὅμως, «Μέγας ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς Αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως Αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς» (Ψαλμ. 146,5). Μέγας ὁ Κύριος διὰ νὰ λυτρώσῃ ἡμᾶς ἐκ τῶν δεινῶν, τῶν ἐπισωρευθέντων καθ' ἡμῶν ὑφ' ἡμῶν τῶν ἰδίων! Μὴ ἀπελπιζώμεθα καὶ μὴ ἀπαισιοδοξῶμεν. Τὸ θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ «ἦλθε τοῦ σῶσαι ἡμᾶς»! Καὶ ὁπωσδήποτε θὰ μᾶς σώσῃ, ἀρκεῖ νὰ σπεύσωμεν πρὸς τὴν ταπεινὴν Του φάτιν, κομίζοντες ὡς δῶρα, ἀντὶ λιβάνου, τὴν εἰς Αὐτὸ πίστιν· ἀντὶ σμύρνας, τὴν εἰς Αὐτὸ προσκύννησιν· καὶ ἀντὶ χρυσοῦ, τὴν εἰς Αὐτὸ ἀγάπην. Διότι «μεγάλῃ ἡ ἰσχὺς Αὐτοῦ» καὶ ἐξ Αὐτοῦ ῥέουν ὡς ἀπὸ πηγῆς, πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. «Ἀφθαρσία ψυχῆς, αἰδιότης ζωῆς,

ὀρανῶν βασιλεία, εὐφροσύνη ἀληκτος, χαρὰ τέλος οὐκ ἔχουσα» (Γρηγ. Νύσσης. Εἰς τὴν ἑαυτοῦ χειροτονίαν, παρὰ Migne P. G 46, 553). Καὶ λοιπὸν; «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός· ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἐνθα ὀδεύει ὁ ἀστήρ, μετὰ τῶν μάγων ἀνατολῆς τῶν βασιλέων. Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἀκαταπαύστως ἐκεῖ· ποιμένες ἀγραυλοῦσιν ὠδὴν ἐπάξιον· Δόξα ἐν Ὑψίστοις λέγοντες τῷ ἡμῶν ἐν τῷ σπηλαίῳ τεχθέντι ἐκ τῆς παρθένου καὶ Θεοτόκου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας» (Κάθισμα Ἀκολουθίας τῶν Χριστουγέννων)!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἔκφρασιν περισσότερον χαρακτηριστικὴν πρὸς ὑπογράμμισιν τῆς σημασίας, ἣν δύναται νὰ ἔχη, καὶ πρέπει νὰ ἔχη, ἡ Σικελία, εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν λαῶν, τοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἀπὸ τὰ λόγια, τὰ ὁποῖα εἶπε τὸν Σεπτέμβριον 1970, ὑποδεχόμενος τὴν ομάδα τῶν 300 μελῶν τῆς «Κροναζιέρας Ἀδελφότητος», μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Καρδινάλιον Κάρινο καὶ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Σικελίας. «Εἰς τὸ σχολεῖον εἶχον μάθει, ὅτι ἡ Σικελία χωρίζει τὴν Μεσόγειον εἰς δύο σχεδὸν ἴσα μέρη. Τώρα δμως βλέπω, ὅτι ἡ Σικελία δὲν χωρίζει, ἀλλὰ ἐνώνει τὴν δύσιν μετὰ τὴν ἀνατολήν καὶ ἐπιτελεῖ ἔργον ἀπαραίτητον διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν».

Οἱ λόγοι αὐτοὶ πράγματι, ἐνῶ ἐπισημαίνουν ἀφ' ἐνός τὴν προνομιούχον θέσιν τῆς Νήσου μας, ἀντηχοῦν ἀφ' ἑτέρου, δι' ἡμᾶς καὶ δι' ὅσους πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, ὡς παρότρυνσις καὶ προτροπὴ πρὸς μίαν ὑπεύθυνον καὶ εὐσυνείδητον συνέχισιν τῆς γενναίως φρονος ταύτης διακονίας, πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν.

Εἰς μίαν στιγμὴν δμως, ὅπως ἡ σημερινή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀνάγκη πρὸς εἰρήνευσιν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατέστη λίαν ἐπιτακτικὴ καὶ κατηγορηματικὴ, πῶς εἶναι δυνατόν οἱ χριστιανοὶ νὰ ἐπιδιώκουν τὴν εἰρήνην συνεχίζοντες νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν διηρημένοι, λησμονοῦντες καὶ ὑποτιμῶντες τὴν βασικὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως καταστοῦν μάρτυρες τῆς εἰρήνης;

Πρόδρομος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ἀκριβῶς ἐδῶ εἰς τὸ Παλέρμο ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Casa Professa τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1957 ἀντήχησεν ἡ φωνὴ τοῦ Καρδινάλιου Roncalli, εἰς τὸν περιφημὸν λόγον του, μετὰ τὸν ὁποῖον ἀπεκάλυφεν ἔκτοτε τὸ πρόγραμμα τῆς παπικῆς ἀρχιερατείας του καὶ προσεκάλεσε πάντας νὰ ὑπερηκίησιν τὰς διαφορίας καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν ἀλλήλους ὡς ἀδελφούς ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ.

Σεῖς καὶ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἀκριβῶς ἐδῶ, διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν μας.

Αὐτὸς ὁ ἀκατανίκητος πόθος, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν αἰῶνά μας, ὁ ὁποῖος ἔζησε τραγικούς πολέμους καὶ σκληροὺς χωρισμούς λαῶν, ἐδημιούργησεν ἐντὸς τῶν ψυχῶν τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐνώσεως τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν πρὸς τοῦτο προσπάθειαν αὐτῶν ἐντὸς τῆς οἰκουμένης κινήσεως.

Παρὰ τὴν τραγικὴν ἔντασιν τῶν ἀντιθέσεων, τῶν ἀνησυχῶν καὶ διενέξεων παρατηρεῖται εἰς τοὺς λαούς, παλαιούς καὶ νέους, μία ἀκατανίκητος ἀνάγκη νὰ συναντηθοῦν καὶ εὐρεθοῦν καὶ πάλιν μαζὶ εἰς μίαν ὁμονοοῦσαν καὶ εἰρηρικὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν.

Εἰς τὴν συνείδησιν τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων ὑπάρχει, καίτοι ἴσως ἀκόμη συγκεχυμένη καὶ ἀποτελεσματικὴ, ἡ ἐπιθυμία νὰ πραγματοποιήσῃ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐλευθερίᾳ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀπαραβίαστων ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπίνης συννπαρξέως, αἱ ὁποῖαι στήριζονται εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, μίαν κοι-

νωνίαν, ἣτις ἀποβλέπουσα εἰς τὸ κοινὸν καλόν, νὰ ὑπερπηδᾷ τὰ τειχῆ τῶν συμφεροντολογικῶν διαφορῶν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἡ εἰρηρικὴ αὐτὴ συνύπαρξις τῶν λαῶν, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἐπιδιώκομεν, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς γενικῆς συμφωνίας μέσα εἰς τὸν νέον ῥοὴν τῆς ἱστορίας ποὺ θέλομεν νὰ ἐγκαινιάσωμεν, συμφωνία δηλαδὴ τῆς ἐνότητος τῶν λαῶν, ἣτις νὰ ἐξελισσοταὶ βαθμιαίως ἐπὶ ἐπιπέδον θρησκευτικοῦ, πολιτικοῦ, οικονομικοῦ, ἢ ὡς συμβαίνει ἐντὸς τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν.

Ἀπαιτεῖται μία σειρά προσπαθειῶν, θυσιῶν, πόνων, ἐργασίας καὶ μεθόδου, αἵτινες πρέπει νὰ τροφοδοτοῦν τὰς ψυχὰς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔνωσιν.

Εἶναι τώρα σαφές, ὅτι πρὶν νὰ σκεφθῶμεν τὴν ἀνοικοδόμησιν μιᾶς ἀνθρωπίνης πολιτικῆς κοινωνίας, ὀργανωμένης καὶ ἠνωμένης διὰ τῶν δεσμῶν τῆς διεθνούς ἀδελφότητος, ὑπεράνω τῶν τειχῶν τῶν γλωσσῶν, τῶν φυλῶν, τῶν πολιτισμῶν, τῆς ἰσχύος καὶ τῆς οικονομίας, πρέπει νὰ εὐρωμεν μίαν κοινὴν βάση, ἐπὶ τῆς ὁποίας νὰ τὴν στηρίξωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ καταστή βιώσιμος. Βάσις δὲ εἶναι ἡ σταθερὰ ἀπόφασις περιφρουρήσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ ἡ ἐν Χριστῷ ζῶσα πίστις καὶ ἐνότης.

Ἐκλαμπρότατοι, Σεβασμιώτατοι, Ἀξιότιμοι Κύριοι καὶ Κυραὶ,

Εὐχαριστοῦντες τοὺς ἀγαπητούς μας φιλοξενουμένους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν θανμασίαν αὐτὴν ἐπίσκεψιν, τὴν ὁποίαν ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰς τὸν Δήμαρχον τῆς πόλεως τοῦ Παλέρμο, καὶ διερχομένους τὰ αἰσθήματα ὀλοκλήρου τῆς πόλεως, ἔχομεν τὴν εὐχάριστον τιμὴν νὰ ἐχρηθῶμεν εἰς αὐτοὺς «καλὴν διαμονὴν καὶ καρποφόρον ἐργασίαν».

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι αἱ συναντήσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἔχετε ἐδῶ μετὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Νήσου μας, ἔστω καὶ ἂν παρήλθον σχεδὸν 1000 ἔτη ἄνευ συναντήσεως, θὰ ἀποτελέσουν ἕνα γεγονός—κλειδί καὶ θὰ εἶναι σημεῖα—πρόδρομοι διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ τρόπου τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος.

Ἡ προθυμία καὶ ἡ ἰδιάζουσα εὐαισθησία τοῦ λαοῦ τῆς Σικελίας θὰ διευκολύνουν τὸν διάλογον, ὁ ὁποῖος ἤδη λαμβάνει χώραν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαῖοι δεσμοὶ πίστεως καὶ αἵματος διετηρήθησαν ζῶντες καὶ ἀνερεώθησαν μετὰ τὴν παρουσίαν εἰς τὴν Νήσον μας μιᾶς Ἐπισκοπῆς μετὰ Βυζαντινῶν τυπικῶν.

Τὸ Παλέρμο, τὸ ὁποῖον καυχᾶται ὅτι κατέχει μετὰ τῶν ἀξιολογωτέρων μνημείων του δύο λαμπρὰ δειγμάτων Βυζαντινῆς τέχνης, τὴν Capella Palatina (Παρεκκλήσιον τῶν Ἀνατόρων) καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Μαρτοράνας, τὸ Παλέρμο—ἐπιτρέψατέ μου νὰ τὸ ἐπισημάνω ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς Δημάρχου—, ἔχει μετὰ τῶν πληθυσμῶν του περισσοτέρους τῶν 20.000 πολίτας τῆς ἑλληνικῆς λειτουργικῆς

παραδόσεως. Τὸ Παλέρμο προηγήθη κατὰ 50 ἔτη ἐν Ἰταλία εἰς τὴν κίνησιν διὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν, διὰ τῆς ιδρύσεως, κατὰ τὸ 1929, τῆς ὁργανώσεως Pro Oriente Cristiano. Εἶθε νὰ δυναθῇ νὰ συνεχίσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν κλήσιν του νὰ εἶναι σημεῖον συναντήσεως, κέντρον εἰρήνης καὶ ἐνότητος καὶ ἀγάπης παγκοσμίου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας τοῦ Δημάρχου, ἐγερθεῖς ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἀντιφώνησιν.

Ἀξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Σὰς εὐχαριστῶ ὀλοφύχως ἐξ ὀνόματος καὶ ὄλων τῶν σὺν ἐμοὶ ἀδελφῶν, διὰ τὴν φιλοφρονεστάτην ταύτην ὑποδοχὴν καὶ τοὺς πλήρεις ἀγάπης λόγους, τοὺς ὁποίους ἀφιερῶσατε εἰς ἡμᾶς, τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὸν Λαὸν μας.

Δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσίν μας, ὅτι τὰ αἰσθήματα αὐτὰ εἶναι ἀμοιβαῖα. Πάντοτε προσεβλέπομεν εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τοὺς κατοίκους της με ἀγάπην καὶ στοργήν.

Ἡ ἀγάπη μας αὐτὴ μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1970 ἐπίσκεψιν εἰς Ἀθήνας τοῦ ἐκλαμπροτάτου Καρδινάλιου κ. Φραγκίσκου Κάρινο, τότε Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Παλέρμο, καὶ μετὰ τὴν ἰδικήν μας τώρα, ἀνεζωπυρήθη. Καὶ ὅχι μόνον δὲν θὰ σβῆσῃ, ἀλλὰ συνεχῶς θὰ ἀξάνη καὶ θὰ θερμαίνεται.

Ἠλλομεν μετὰ συγκίνησιν εἰς Χώραν, μετὰ τὴν ὁποίαν μᾶς συνδέουν ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι δεσμοὶ αἵματος καὶ πίστεως, ἡ ὁποία ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἦτο τὸ κέντρον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ κοιτῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἀκόμη ἦλλομεν εἰς μίαν πόλιν κατεσκευασμένην ἀπὸ τὸν Κύριον τόσον ὠραίαν καὶ φιλόξενον, ὅστε οἱ ἀρχαῖοι κοινοὶ μας πρόγονοι νὰ τὴν ὀνομάσων Πάνορμον, δηλ. καταφυγὴν, παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν δι' ὄλους. Καὶ ἡμεῖς αισθανόμεθα ὡς νὰ εὐρισκώμεθα πράγματι εἰς Πάνορμον, ἀφοῦ ἀπὸ παντοῦ μᾶς περιβάλλει ἡ ἀγάπη καὶ μᾶς δροσίζει ἡ στοργὴ τῶν σεβασμιωτάτων προϋσταμένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σικελίας Καρδινάλιων καὶ Ἐπισκόπων, ἡ ἐκ μέρους Ὑμῶν τιμὴ, ἡ ἀγάπη τοῦ εὐγενοῦς Σικελικοῦ Λαοῦ.

Πόσον δὲ τοῦτο εἶναι φυσικόν, ὅταν ἀναλογισθῇ

Ὁ Δήμαρχος τοῦ Palermo κ. G. Marchello προσφωνῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δημαρχεῖου Μεγάρου τὴν Ὀρθόδοξον Ἀντιπροσωπεῖαν.

κάνεις τούς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους δεσμούς αἵματος καὶ πίστεως, ὅτινες μᾶς συνδέουν ἀρρήκτως!

Αἱ ἀρχαῖαι ἐλληνικαὶ πόλεις ταχέως ἐπέδρασαν εἰς ὀλόκληρον τὴν πολυεθνή Σικελίαν καὶ τὴν ἀφωμοίωσαν. Καὶ τὴν ἐτίμησαν. Καὶ τὴν ἐδόξασαν.

Πολιτικοὶ ὡς ὁ Γέλων, ὁ περιβόητος Ἡρώνδας ὁ Νομοθέτης, ὁ Διονύσιος, ὁ Ἰέρων, ὁ Ἀγαθοκλῆς, ἰδίως δὲ ὁ Τιμολέων, ἐδόξασαν τὰ ὀνόματά των, ἔδωκαν ὠθησὶν καταπληκτικῆς προόδου εἰς τὴν Σικελίαν, ἐτίμησαν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς δημοκρατικὰς ἀρχάς. Φιλόσοφοι ὡς ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἐδῶ γεννηθέντες ἢ δράσαντες, ἀπετέλεσαν τὴν πρωτοπορίαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἥτις εἶναι ἡ βᾶσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας.

Ἐπιστήμονες ὡς ὁ Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος, φητορες ὡς ὁ Κόραξ καὶ ὁ Ἐκαταῖος, ποιηταὶ ὡς ὁ Σησίχορος καὶ ὁ Θεόκριτος, ἱστοριογράφοι ὡς ὁ Ἀντίοχος, ὃν χρησιμοποιεῖ ἀκαταπαύστως ὡς πηγὴν τοῦ Ὀθουκιδίδη, ἀθληταὶ ὡς ὁ Μίλων, καλλιτέχναι, ἀρχιτέκτονες καὶ ἄλλοι, γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι ἐργάται τοῦ πολιτισμοῦ ἐκλείσαν τὴν Σικελίαν.

Ναοὶ εὐρυχωρότατοι καὶ καλλιτεχνικώτατοι, ἀνδριάντες καὶ γλυπτὰ κοσμήματα, μαρτυροῦν τὸ μεγαλεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναχθῆ τότε ἡ Σικελία, ὥστε οἱ Ῥωμαῖοι συγκρίνοντες αὐτὴν μὲ τὴν πτωχὴν Ἑλλάδα νὰ τὴν ὀνομάζον Magna Graecia.

Καὶ πόσον εἶχον δίκαιον! Κάποιος ἀπὸ ἐδῶ μετέβη κάποτε εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἐνδεδυμένος χιτῶνα ἀξίας 720.000 δολλαρίων Η.Π.Α. τοῦλάχιστον. Καὶ ἕνας ἄλλος νεαρός, ἐπιδιώκων νὰ πάρῃ σύζυγον τὴν πολυφρονον καὶ ὠραιότατην Ἀγαρίστην, παρουσιάσθη εἰς τὸν πατέρα τῆς μὲ συνοδείαν χιλίων δούλων.

Ἀργότερον τὸ πλῆθος τῶν Ἀγίων: Ὁ ἅγιος Παγκράτιος, καὶ ὁ ἅγιος Μεθόδιος, καὶ ὁ ἅγιος Ἰωσήφ, καὶ μία ἀπειράριθμος πλειὰς ἀνδρῶν ἰσαγγέλων, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀπολύτου ἀφοσιώσεώς των ἐδόξασαν τὸν Θεόν, ἠξήσαν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς καταπληκτικῆς των δράσεως καὶ συνέσεως, καὶ ἐπλούτισαν τὴν Χριστιανικὴν Ἀνατολήν μὲ τὴν ποιητικὴν των δημιουργίαν, ἥτις θὰ θανμάζεται εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ θὰ καθοδηγῆ, ὅσους τὴν μελετοῦν, εἰς τὸ Ὑμνον Ἀγαθόν.

Φέρομεν εἰς τὸν νοῦν μας τὰς τερατωδῶς τότε πολυπληθεῖς πόλεις τῶν 500.000 κατοίκων καὶ τὰ πάγκαλα κτίσματά των, ὥστε ἐν ἑξ αὐτῶν νὰ ἀποτελῆ ἀκόμη καὶ σήμερον τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Συρακουσῶν.

Ἀκόμη φέρομεν εἰς τὸν νοῦν μας τὰ ὠραιότατα κτίσματα τῆς πόλεώς σας, τὴν Μαρτοράνα, μὲ τὰς ἀριστουργηματικὰς ἐκεῖνας βυζαντινὰς εἰκόνας καὶ τὰς ἀποκλειστικῶς ἐλληνικὰς ἐπιγραφάς, ἐπειδὴ τότε εἰς τὸ Παλέρμο ὀμιλεῖτο μόνον ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, ἔργον τοῦ ἑλληνοῦ Γεωργίου τοῦ Ἀντιοχέως, καὶ τὸν Ναὸν Santo Nicola dei Greci.

Φέρομεν εἰς τὸν νοῦν μας τὴν ταπεινόφρονα συμμετοχὴν εἰς τὴν Crociera della Fraternità τῶν δύο ἐξο-

χωτάτων Προέδρων τῆς Σικελίας κ. κ. Μάριο Φασσῖνο καὶ Ροζάριο Λάντσα, τιμώντων οὕτω ὄχι μόνον τὸν ἑαυτῶν Πατέρα καὶ Ἀρχιεπίσκοπον, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν Σικελίαν, ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν κ. Ἰερώνυμος, ὅστις καὶ ἐχαρακτήρισεν αὐτοὺς ὡς ὑποδείγματα Χριστιανῶν ἡγετῶν, παραδείγματα πρὸς μίμησιν.

Ἀξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Νὰ ἐπεκταθῶ καὶ νὰ ἐκφράσω τὸν θαυμασμόν, ὃν ἠσθάνθην ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα Ὑμῶν καὶ τὰ κοσμοῦντα τὴν Πόλιν σας κειμήλια, ἀπὸ τὸν περικαλλέστατον ἐκεῖνον Ναὸν τῆς Κοιμήσεως μέχρι τῶν μεγαλειωδῶν ἀνακτόρων τῶν Νορμανδῶν Βασιλέων; Ἐπιλείπει με διηγούμενον ὁ χρόνος.

Ἐν μόνον θὰ εἶπω. Πάντοτε θὰ ἐνθυμούμεθα τὴν Σικελίαν. Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ εἶδομεν. Ἡ ἀγάπη θὰ μᾶς συνέχη. Ὁ νοῦς μας θὰ στρέφεται συνεχῶς πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἡ καρδιά μας θὰ ἀφήσῃ κάποιο κομμάτι τῆς ἐδῶ. Διότι πολυ-ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε, ἀδελφοί.

Θὰ τελειώσω ἐκφράζων τὴν εὐχὴν, ὅπως ὁ Κύριος εὐλογῆ καὶ σκέπη τὴν Σικελίαν καὶ τῆς χαρῆς εἰρήνην καὶ εὐθυμερίαν, φωτίζῃ καὶ κατευθύνῃ τοὺς ἀρχοντας αὐτῆς καὶ ὑμᾶς, ὥστε νὰ γίνετε νέοι Τιμολέοντες καὶ νὰ κάμετε ἔργα τόσο καλά, ὥστε νὰ ἀξιωθῆτε τῆς κλήσεως «Νέοι Κτίτορες» καὶ «Νέοι οἰκισταί», κατευθύνῃ ὅλους μας νὰ ἐργαζώμεθα ὄχι ἀπλῶς διὰ μίαν συνεργασίαν καὶ προσέγγισιν, ἀλλὰ διὰ τὴν κατὰ Θεὸν ἔνωσιν, ἥτις θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν, καὶ θὰ μᾶς κἀνῃ ἀδελφούς κατὰ περισσώτερον ἀπὸ ὅ,τι εἴμεθα σήμερον, ἀφοῦ θὰ μᾶς συνδέσῃ μὲ τὰ ἄθραυστα, ἀφθάρτα καὶ αἰώνια δεσμὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης προσέφερεν εἰς τὸν ἐξοχώτατον Δήμαρχον κ. Marchello μίαν ἀναμνηστικὴν πλάκα-χαλκογραφίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπεικονίζεται ὁ Παρθενών. Μετὰ δ' ὀλιγόλεπτον ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ὁ κ. Δήμαρχος προσέφερεν εἰς τὰ μέλη τῆς Ὀρθοδόξου ἀντιπροσωπείας ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον τῆς μνημειώδους ὄντως ἐκδόσεως, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν περίστulon αὐτὴν τῆς Μονῆς τοῦ Μονρεάλε (R. Salvini, Il Chiostro di Monreale — S. F. Flaccovio Editore, Palermo). Ἐξερχόμενοι ἐπισκέφθημεν τὴν θαυμασίαν εἰς διακόσμῃσιν αἰθουσαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου. Εἰς τὰς κλίμακας τοῦ δημαρχειακοῦ Μεγάρου ἐλήφθησαν ἀναμνηστικαὶ φωτογραφίαι.

2. Ἐκ τοῦ Δημαρχείου, ἐν συνεχείᾳ, μετέβημεν εἰς τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον, εἰς μίαν αἰθουσαν τοῦ ὁποίου, ὡς εἶχεν εὐρέως διαφημισθῆ, ἔλαβε χώραν τὸ «Συμπόσιον», ἐν εἶδος δηλαδὴ Συνεδρίου διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων καὶ ἐμπειριῶν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δια-

ποίμανσιν και την αντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων και ιδίως ἐκείνου τῆς Νεότητος.

Εἰς τὴν αἴθουσαν ἔλαβον θέσεις περὶ τοὺς 80 νέοι, φοιτηταὶ εἰς τὰ θεολογικὰ κυρίως Ἰνστιτούτα, τὰ μέλη τῆς ὀρθοδόξου ἀντιπροσωπείας, ὁ Καρδινάλιος Pappalardo και δώδεκα ἐπίσκοποι ἰσαριθμῶν ἐπαρχιῶν τῆς Σικελίας, ἡ παρουσία τῶν ὁποίων ἐμαρτύρει τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκαν εἰς τὴν πραγμάτωσιν αὐτοῦ τοῦ «Συμποσίου». Εἰς τὴν ἐπιμέλῃ τράπεζαν, ἡ ὁποία ἐδέσποζεν εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς αἰθούσης, ἐκάθησαν: ὁ Σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Συρακουσῶν κ. Lauricella, Πρόεδρος τοῦ «Συμποσίου», ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων, ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Μπόνης, ὁ π. Culrera, ἰησοῦίτης, τοῦ Ἰνστιτούτου IGNATIANUM τῆς Μεσσηνίας και ὁ π. Fisichella τοῦ θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου S. Paolo. Τὸ «Συμπόσιον» ἤρχισε μὲ τὸ τροπάριον τῆς Πεντηκοστῆς «Εὐλόγητός εἶ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν...» και τὴν εὐχὴν: «Χριστέ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν...», ἀπαγγελθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης. Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Συρακουσῶν κ. Lauricella ἀνέγνωσε σύντομον εἰσή-

γησιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐτόνισεν ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι ἀντιμετωπίζουν κοινὰ ποιμαντικά προβλήματα και πρέπει ταῦτα νὰ τύχουν σοβαρᾶς και ὑπευθύνου μελέτης ἀπὸ κοινοῦ· ἠυχήθη δὲ καλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου. Ἀκολουθῶς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ πρῶτον νὰ συγχαρῶ τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς συναντήσεως αὐτῆς, πρὸς ἀνταλλαγὴν πείρας και ἀπόψεων, τόσοσιν πολυτίμων διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας σήμερον, ὅτε αἱ ποικίλαι τάσεις τῆς συγχρόνου κοινωνίας και τὰ ἀλληλοσυγκρουόμενα ἰδεολογικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς μας παύουν νὰ ἔχουν ὡς θεμέλιον τὸν Χριστὸν και τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἡ σύγχρονος κατάστασις δὲν ἀποτελεῖ ἐκπληξιν. Εἶναι τὸ φυσικὸν ἐπακόλουθον μιᾶς μακρᾶς ἐξελλίξεως, ἡ ὁποία ἤρχισε μὲ τὴν εἴσοδον τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Λάθη κατὰ καιροὺς ἀπέβησαν δλέθηρια, διότι ἀπέτελεσαν ὄχι ἀπλῶς πέτρας, ἀλλὰ τεραστίους δγκολίθους σκανδάλων. Ἔτσι κατήτησεν ἡ Ἐκκλησία και ἡ πίστις τοῦ Ἐλευθερωτοῦ πάντων τῶν ἀνθρώπων, τοῦ

Ὁ Θεοφ. Δέρβης κ. Κοσμάς, ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Μπόνης και ὁ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ἄντ. Ρωμοῖος, καθ' ἣν στιγμὴν ὁμιλεῖ ὁ Δήμαρχος τοῦ Palermo.

μόνον Ἐλευθερωτοῦ, νὰ χαρακτηρίζεται ὡς ὄπιον τοῦ λαοῦ καὶ συνεργὸς εἰς δουλείαν πολύμορφον.

Χρειαζέται οἱ πανδοχεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος παρέδωκε τὸν περιπεσόντα εἰς τοὺς ληστὰς καὶ τόσον τετραυματισμένον ἄνθρωπον, ὥστε νὰ εἶναι ἡμιθανής, οἱ συνεχιστὰι τοῦ ἔργου του, ἕως δτου ἔλθῃ, καὶ οἰκονόμοι τῆς χάριτός του, νὰ ἀντιπαιαίουν σήμερον ὄχι μόνον μὲ τὰ κατάλοιπα τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι ὄπιον καὶ ὄργανον ἀποικιοκρατίας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπεκτείνου τὰς χεῖρας πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα καὶ μὴ ἀνεχόμενον κἄν νὰ ἀκούσῃ, νὰ πληροφορηθῇ ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τοῦτον θέλει νὰ σκοτίσῃ τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αἰγᾶσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ ἴδῃ ποῖον εἶναι τὸ ὄπιον καὶ ποῖον τὸ φῶς καὶ ἡ ἐλευθερία.

Πόσον δύσκολον νὰ πείσῃ κανεὶς ἓνα τοξικομανῆ ὅτι ἔχει πάθος ὀλέθριον! Πόσον δυσκολώτερον, ἔστω καὶ ἂν πεισθῇ, νὰ ὑπερνικήσῃ οὗτος τὸ πάθος του! Ἀνθρωπίνως, θὰ ἔπρεπε νὰ σταθῶμεν ἐν ἀπορία ἐνώπιον τῆς συγχρόνου καταστάσεως καὶ νὰ μᾶς καταλάβῃ θλίψις καὶ ἀπογοήτευσις.

Ὅμως ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ διέξοδος τοῦ ἀδιεξόδου, ἡ ὑπερνίκησις τοῦ ἀδυνάτου, ἡ ὑπέρβασις τοῦ κόσμου. Ἰσχυρότερος ὁ ἐν ἡμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

Τί εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν μέχρι τότε φοβερὸν διώκτην του Σαῦλον; «Εἰς τοῦτο ὤφθην σοὶ προχειρίσασθαι ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν». Ἡ ἱστορία τοῦ Παύλου ἐπαναλαμβάνεται. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ βασιλευὼν τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι (*Ἐξοδ. 15,18).

Ἡ νίκη ἢ νικῶσα τὸν κόσμον εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν δύναμιν καὶ σώζουσαν ἐνεργειάν του. Ὅσοι ἐπίστευσαν, διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔγιναν αἱ λαμπάδες, αἱ ἐν Πνεύματι Ζωῆς Λόγον φαίνουσαι καὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς φωταγωγοῦσαι μυστικῶς, ὡς λέγει ὁ μέγας Σικελὸς ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας μας ἅγιος Ἰωσήφ. Πρέπει ἀντὶ νὰ κάνωμεν τὸν διδάσκαλον, νὰ γίνωμεν μᾶλλον μαθηταὶ τῶν ἁγίων, οἵτινες ἐπίστευον εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν ἄφηραν νὰ ἀπατῶνται ἀπὸ τὰ φαινόμενα, «τὴν πονηρὰν ζάλην, τὴν ἀργιαινοῦσαν τῆς ἀσεβείας θάλασσαν», κατὰ τοὺς θεηγόρους λόγους τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ εἰς τροπᾶριον τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Ταράχου, Πρόβου καὶ Ἀνδρονίκου.

Τὰ ὄπλα ἡμῶν δυνατὰ πρὸς καθαίρεσιν ὀχρωμάτων* καὶ παντὸς λογισμοῦ ἐπανισταμένου κατὰ τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ.

Μόνον ὡς προσέξωμεν: Ὅπλα μας εἶναι ὄχι οἱ πειθὸι τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοι, ἀλλὰ ἡ ἄνωθεν σοφία, ἡ διδομένη εἰς τοὺς ταπεινοὺς ἀπὸ τὸν Κύριον, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ. Δὲν θέλω νὰ ἐπεκταθῶ περιοσώτερον. Οἱ κατ' ἄμφω σοφοὶ ἐκατέρωθεν συζητητὰι θὰ ἔχουν νὰ προσφέρουν εἰς ἡμᾶς περισσότερα καὶ ἀσφαλῶς τὰ συμπεράσματα θὰ εἶναι πολλῆς ὠφελείας πρόξενα.

Τὸν λόγον εὐθύς ἀμέσως ἔλαβεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων καὶ εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς: «Δὲν ἔχω κάμει οὐδεμίαν προετοιμασίαν διὰ νὰ ὀμιλήσω εἰς αὐτὸ τὸ Συμπόσιον. Ἄφησα νὰ ἀναζητήσω τὸ θέμα τῆς ὀμιλίας μου εἰς τὰς πρώτας ἐπαφὰς τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν ἐδῶ εἰς τὴν Σικελίαν. Καὶ εὐρῆκα τὸ θέμα. Εἶναι αἱ συγκινητικαὶ ἐκδηλώσεις ἀγάπης τοῦ σικελικοῦ λαοῦ. Χθὲς τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν ὁ λαὸς ἔδειξε μὲ πόσον πόθον ἀνέμενε τὴν εὐλογίαν μας· ἐρρίπτετο ἐπάνω μας διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὰ ἐγκόλπια μας καὶ τὰς χεῖράς μας. Καὶ εἶναι τοῦτο μία μεγάλη ἐμπειρία. Μέχρι χθὲς ὀρθόδοξοι καὶ καθολικοὶ ἰστάμεθα μὲ ἐστραμμένα τὰ νῶτα οἱ μὲν ἐναντι τῶν δέ. Ἀλλὰ αὐτὰ ἀνήκουν πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν. Τώρα ἐγκατελείψαμεν τὴν παλαιὰν στάσιν μας καὶ βλέπομεν ὁ εἰς τὸν ἕλλον κατὰ πρόσωπον· πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Καὶ ἐρωτῶ· εἶναι ὀλίγον τοῦτο; Καὶ δὲν ἠρκέσθημεν εἰς αὐτό· ἐδώσαμεν τὰς χεῖράς μας εἰς χειραψίαν ἀγάπης, ἠσπάσθημεν ἀλλήλους. Ὀλίγον εἶναι τοῦτο; Βεβαίως, ὁ δρόμος εἶναι ἀνηφορικὸς. Θὰ προχωρήσωμεν ἀλληλοβοηθούμενοι, ὑπερνικῶντες τὰς δυσκολίας καὶ τὰ ἐμπόδια, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν θεολογικὸν διάλογον. Τώρα πρέπει νὰ ἀσκήσωμεν τὸν διάλογον τῆς ἀγάπης. Δὲν πρέπει ὁ Χριστιανισμὸς νὰ εἶναι διηρημένος αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει ὀργανωμένη ἐναντίον του ἐπίθεσις.....».

Ἀκολουθῶν, τέταρτος κατὰ σειράν, ὀμιλήσεν ὁ καθηγητὴς κ. Cultrera. Εἶχε διαπραγματευθῆ εἰς 40 ὄλας σελίδας τὸ θέμα: «Ἡ θέσις τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Σικελίας ἐναντι τῶν νέων». Διὰ τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου ὁ π. Cultrera ἐξέθεσεν ἐν συνόψει τὴν θέσιν τοῦ προβλήματος, «οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς μας», τὴν ἀνάλυσιν τῶν στοιχείων αὐτοῦ τοῦ προβλήματος; τί θέλουσιν οἱ νέοι, πῶς αἰσθάνονται τὴν Ἐκκλησίαν, τί ἐπιδιώκουν, κ.λπ. τὴν τηρητέαν στάσιν τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀκολουθητέας μεθόδους εἰς τὴν προσπάθειαν ἐλύσεως τῶν νέων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Μετ' ἐμφάσεως ἐτόνισεν ὅτι οἱ νέοι δὲν ἔχουν πλέον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δύναται νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ προβλήματα τῶν νέων. Πῶς ὁμως θὰ συντελεσθῇ ἡ ἐπαφή αὐτῆ τῶν νέων μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου; Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα. Ἡ μελέτη τοῦ π. Cultrera ἦτο μία ἐμπεριστατωμένη ἔρευνα. Τὸ ἐμφροντι ὕφος, μὲ τὸ ὁποῖον ὀμιλεῖ ὁ ὀμιλητὴς, αἱ κινήσεις τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ φράσεις τινὲς ἐντόνου χρωματισμοῦ τῆς σοβαρότητος τοῦ πράγματος ἐμαρτύρουν ὅτι ἐν Σικελίᾳ οἱ νέοι διέρχονται μίαν κρίσιν, κυλινδούμενοι εἰς τὰς δίνας παντοειδῶν ιδεολογικῶν ρευμάτων, ἰδίως ἀθεϊσμοῦ καὶ μαοϊσμοῦ. Εἶναι κρῖμα ὅτι δὲν ὑπῆρχε χρόνος διὰ τὴν πλήρη ἀνάγνωσιν αὐτῆς τῆς μελέτης καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταφερθῇ αὐτὴ εἰς τὴν παρούσαν ἔκθεσιν.

Ζητῶν τὴν ἄδειαν τοῦ Προέδρου, τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικὸδημος. Ὁ ὀμιλητὴς ἐπεχείρησε μίαν ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν τῆς ἀρχῆς τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, τῆς ἀφορώσεως εἰς τὴν γενεαλογίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἀπὸ Ἀβραάμ μέχρι Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσερες· ἀπὸ Δαβὶδ

μέχρι μετοικεσίας Βαβυλώνας, γενεαί δεκατέσσερες· και από μετοικεσίας Βαβυλώνας μέχρι 'Ιησοῦ, γενεαί δεκατέσσερες». Ἡ ἐποχὴ τοῦ 'Αβραάμ ἦτο ἡ ἐποχὴ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· ἡ ἐποχὴ τοῦ Δαβὶδ ἦτο ἡ ἐποχὴ, ἡ περίοδος τῆς βασιλείας· ἡ ἐποχὴ τῆς μετοικεσίας Βαβυλώνας ἦτο ἡ ἐποχὴ τῆς δουλείας. Δὲν νομίζετε, εἶπεν ὁ Σεβασμιώτατος, ὅτι καὶ ἡμεῖς τώρα διανύομεν τὴν περίοδον τῆς μετοικεσίας Βαβυλώνας; Ὁλη ἡ γῆ εὐρίσκεται ἐν ἀκαταστασίᾳ· πόλεμοι, λοιμοί, σεισμοί, διὰ αὐτὰ δὲν εἶναι ἴσως εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ; Ἀκολουθῶν, ὁ ὁμιλητὴς εἶπεν ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὁμιλοῦμεν διὰ διάλογον ἀγάπης καὶ προβάλλομεν πολὺ τὸ στοιχεῖον τοῦ λαοῦ. Ἄν ὅμως ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορίαν, θὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ Σινᾶ ὁ Μωϋσεῆς ἐτυλίχθη ὑπὸ νεφῶν καὶ ὑψώθη ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἰσραηλίτας καὶ τότε ἐπετελέσθη ἡ Θεοφάνεια· καὶ εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ ὁ Κύριος 'Ιησοῦς περιεβλήθη ὑπὸ γνόφου· καὶ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν συνηγμένοι ἀκλεισμένων τῶν θυρῶν· καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος ἀνῆλθεν ἕως τρίτου οὐρανοῦ καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα. Δηλαδή, καὶ εἰς τὰς τέσσαρας περιπτώσεις ἔχομεν ἀποκοπὴν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπομάκρυνσιν, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ προσομιλία μετὰ τὸ θεῖον. Νομίζω, κατέληξεν ὁ ὁμιλητὴς, ὅτι πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀφήσωμεν δι' ὀλίγον χρόνον

τὸν κόσμον, τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀποτραβηχθῶμεν εἰς περισυλλογὴν καὶ ἐτοιμασίαν, ἐπιζητοῦντες τὴν μέθεξιν εἰς τὸ θεῖον, καὶ ὅταν τοῦτο ἐπιτευχθῇ, τότε νὰ κατέλθωμεν, ὡς ἄλλοι Μωϋσεῖς, εἰς τὸν κόσμον φωτεινοὶ καὶ ἠγλαῖσμένοι, ὥστε νὰ μὴ δύναται ὁ κόσμος νὰ βλέπῃ τὰς ὄψεις μας, λόγῳ τῆς λάμπειας. Τότε θὰ ἀφελήσωμεν περισσότερο τὸν κόσμον.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐζήτησε τὸν λόγον ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Ἀκράγαντος κ. Petralia καὶ ἀνεφέρθη ἐν ὀλίγοις εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Cultrera, τονίσας ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὰς πρακτικὰς λύσεις εἰς τὸ πρόβλημα τῶν νέων.

Ὁ χρόνος εἶχε σχεδὸν παρέλθει. Ἐβδομος κατὰ σειράν ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ ὁ καθηγητὴς κ. Κ. Μπόνης, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐτοίμην μίαν ἀνακοίνωσιν μετὰ θέμα: «Ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῶν συγχρόνων μεγάλων προβλημάτων», τὴν ὁποίαν θὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία». Λαβὼν δ' ὡς βάσιν τοῦ θεματός του τὸ χωρίον τοῦ Παύλου (Γαλ. 5,6): «Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ Πίστις δι' Ἀγάπης ἐνεργουμένη», ὁ κ. Καθηγητὴς ἐξῆρε τὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνας προτιμότερον νὰ περιορισθῇ εἰς μίαν προσωπικὴν ἐμπειρίαν

Ὁ διευθυντὴς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν κ. Κ. Μπόνης ὁμιλῶν κατὰ τὸ Θεολογικὸν Συμπόσιον (12-10-1973). Διακρίνονται ὁ Σεβ. Συρακουσῶν κ. Lauricella, ὁ Σεβ. κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ κ. Γρ. Στάθης.

και να κρούση το συναισθηματικόν ἤχεϊον τῶν καρδιῶν τῶν παρευρισκομένων. Κατέληξε δὲ ὁ κ. Μπόνης λέγων: «Ἐπιστρέφων τώρα εἰς τὴν πατρίδα μου ἀφίνω ἐδῶ τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν». Αὐθόρμητα καὶ ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐπεδοκίμασαν τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Μπόνης.

Τέλος, ὁ καθηγητὴς κ. Fisichella, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐξέλιξις τῆς κοινωνικῆς δράσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Σικελίας κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι ἔτη», περιωρίσθη εἰς τὴν συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν τριῶν κεφαλαίων τῆς ἀνακοινώσεώς του καὶ παρουσίασεν ἕνα χαρακτηριστικὸν πῖνακα στατιστικῶν στοιχείων τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν ἐνοριῶν, τῶν Ἰδρυμάτων, τῶν ἱερῶν καὶ μοναχῶν κ.λπ. τῆς Σικελίας καὶ ἕνα ἄλλον πῖνακα ἐνδεικτικῶν τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ποιμαντικῆς ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης λαβὼν τὸν λόγον ἠὲ χάριστες τοὺς ὁμιλητάς, παρετήρησεν ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιτελεῖται παρόμοιον ἔργον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα καὶ ἐτόνισεν ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν προβλημάτων ἐπιβάλλει ἔτι περισσότερον τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Προέτεινε δὲ αὐτὴ ἡ συνεργασία νὰ καλλιεργηθῇ ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου· ὄχι μόνον δι' ἐπισκέψεων, ἀλλὰ δι' ἀνταλλαγῆς σπουδαστῶν, ἀκόμη καὶ καθηγητῶν. Συγκεκριμενοποιῶν τοὺς λόγους του εἶπεν ὅτι αἱ δύο Θεολογικαὶ Σχολαὶ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ οἱ καθηγηταὶ αὐτῶν εἶναι πρόθυμοι νὰ δεχθοῦν μίαν τοιαύτην συνεργασίαν, εἴτε δι' ἀμοιβαίων ἐπισκέψεων εἴτε καὶ διὰ μελετῶν καὶ ἀρθρῶν των, τὰ ὅποια θὰ γράψουν ἐπ' αὐτῶν τῶν θεμάτων. Τὸ αὐτὸ δύνασθε νὰ πράξετε καὶ σεῖς· νὰ στέλλετε δηλαδὴ μελέτας σας νὰ τὰς δημοσιεύωμεν εἰς τὰ ἐπίσημα περιοδικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Δὲν πρέπει αἱ σχέσεις αὐταὶ νὰ μείνουν μόνον ὡς λόγοι εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἴθουσαν. Πρέπει ὅλοι νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν περαιτέρω πρόοδον αὐτῶν.

Ὁ Καρδινάλιος Pappalardo συνεφώνησε καὶ ἐπεκρότησε τὴν πρότασιν αὐτὴν. Τὸ Συμπόσιον ἔληξε μὲ ἀπαγγελίαν ἀπὸ κοινοῦ τῆς Κυριακῆς προσευχῆς.

3. Εἰς τὸ πολυτελέστατον Ξενοδοχεῖον IGIEA περὶ ὥραν 13.30' ὁ δήμαρχος τοῦ Παλέρμου κ. Marchello παρέθεσε πλουσιώτατον γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν μελῶν τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Σικελικῆς Ἱεραρχίας. Εἰς αὐτὸ παρεκάθησαν: ὁ Πρόεδρος τῆς Τοπικῆς Κυβερνήσεως Vincenzo Giunarra, οἱ κ.κ. Scommo καὶ Purpura, μέλη τοῦ δημοτικῆς Συμβουλίου, ὁ πρῶν Πρόεδρος τῆς Σικελικῆς Κυβερνήσεως Mario Fassino καὶ ὁ πρῶν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς Rosario Lanza, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς Angello Piraino Letto, ὁ φορῶραρχος Migliorini, ὁ Commentatore Arturo Cassina, ὁ Διοικητὴς τῶν Καραμπινιέρων καὶ ἄλλαι προσωπικότητες. Ὑψόνων

τὸ ποτήριον εἰς πρόποσιν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων ἀνόμασε κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν ἀρχαίων συμποσίων «ἀμφιτρώνα» τὸν κ. Δήμαρχον καὶ ἐτόνισε τοὺς ὑπάρχοντας δεσμοὺς αἵματος καὶ παραδόσεως μεταξὺ τῶν λαῶν Ἑλλάδος καὶ Σικελίας, ἐξῆρε τὸ φιλόξενον τῶν Σικελῶν καὶ ἠὲ χύθη ὑπὲρ τῆς υἰείας τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Παλέρμου, τοῦ εὐδίου δρμου, ὡς ἀπεκάλουν τὸ Παλέρμον οἱ θαλαττεύοντες κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν.

Ἀνταποδίδων τὰς εὐχὰς ὁ Δήμαρχος κ. Marchello, ὡμολόγησε τὴν βαθειάν του συγκίνησιν διὰ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπενεθύμισεν ὅτι εἰς τὸ μᾶθημα τῆς Γεωγραφίας διδάσκειται ὅτι ἡ Σικελία χωρίζει τὴν Μεσόγειον εἰς δύο ἴσα μέρη, εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν, παρετήρησε δὲ προσφυῶς ὅτι ἡ Σικελία δὲν χωρίζει, ἀλλὰ ἐνώνει Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν. Προσφέρων δὲ ὡς δῶρον ἐκ μέρους τοῦ Δήμου τοῦ Παλέρμου ἐν τεμάχιον κάρρου, παριστῶν, ἀναγλύφως, τὰ πρόσωπα τῆς ἁγίας οἰκογενείας κατὰ τὴν φυγὴν των εἰς Αἴγυπτον, ἐξήγησεν ὅτι τὸ κάρρον διὰ τοὺς Σικελούς ἔχει συμβολικὸν χαρακτῆρα. «Δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου οἱ πρόγονοί μας, εἶπε, διέδραμον τὴν νῆσον καὶ ἐκαλλιέργησαν αὐτὴν διὰ νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάπτυξιν· κατὰ τὴν παροῦσαν δὲ περιπτώσιν τὸ τεμάχιον αὐτὸ τοῦ ξύλου προσλαμβάνει τὸν συμβολικὸν χαρακτῆρα τῆς διανύσεως τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ διατρέξωμεν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἑνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Εἶθε δὲ ὁ Κύριος νὰ κάμῃ ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον αὐτὸν τὸν δρόμον».

Ἀκολούθως, ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης ἐγερεθὲς εἶπεν ὅτι τρεῖς ἐντολὰς ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν: Πρῶτον νὰ ἀνεύρῃ καὶ ἀσπασθῇ ἐκ μέρους του τρία προσφιλῆ πρόσωπα, τοὺς πρῶν Προέδρους κ. Fassino καὶ κ. Lanza καὶ τὸν Καρδινάλιον, πρῶν ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Παλέρμου, Carpino. Δεύτερον νὰ προσκαλέσῃ τὸν κ. Δήμαρχον καὶ τοὺς πρῶν Προέδρους ὁμοῦ μετὰ τοῦ Καρδινάλιου Pappalardo διὰ μίαν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Ἀθήνας, κατὰ τὴν ὅποιαν θὰ πραγματοποιηθῇ τὸ Β' Συμπόσιον. Τρίτον νὰ ἐγείρῃ τὸ ποτήριον ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου εἰς υἰείαν τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τοῦ Καρδινάλιου.

Προσεφέρθησαν ἀναμνηστικὰ δῶρα ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν Συνόδου εἰς τὸν Δήμαρχον καὶ τοὺς πρῶν Προέδρους.

4. Παρμενίναμεν ἀναπαυόμενοι ὀλίγον εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον αὐτὸ, ἕως τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεώς μας διὰ τὴν Piana degli Albanesi, περὶ ὥραν 16.30' Κατὰ τὴν ἐπιβίβασιν εἰς τὰ αὐτοκίνητα διὰ τὴν μετάβασιν εἰς τὴν Piana degli Albanesi ἐλήφθη φρονιὰς νὰ σχηματίσωμεν μικρὰς ομάδας διὰ τὴν δι-εξαγωγὴν συζητήσεων ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ Συμποσίου καὶ ἀνταλλαγῆν γνωμῶν καὶ ἀπόψεων, ὅπως δὴποτε

ἀνεπισήμου χαρακτήρος ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης καὶ τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸν Καθηγητὴν κ. Μπόννη συνώδευον δύο θεολόγοι Καθηγηταὶ Παν/μίων, μεθ' ὧν συνεζήτησε τὰ φλέγοντα προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας σήμερον καὶ τὴν θέσιν τῆς Ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας, μάλιστα ἐναντι τῆς Νεότητος καὶ τοῦ ἀρξαμένου Διαλόγου τῆς Ἀγάπης. Ἐδόθη οὕτω μία εὐκαιρία καλύτερας γνωριμίας μεταξύ μας καὶ ἀποκίσεως ἀμέσου ἐμπειρίας τοῦ τρόπου σκέψεως καὶ τῆς ἐκφράσεως τῶν συλλογισμῶν ἐπ' αὐτῶν τῶν θεμάτων. Ὁμολογήθη ἐκ μέρους τῶν Καθολικῶν ὅτι ἡ Β' Βατικάνιος Σύνοδος ἤλλαξεν εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν τὴν μορφήν τῆς παραδόσεως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνεγνωρίσθη, ὅτι ἡ ὀργάνωσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καταντᾷ τὴν Ἐκκλησίαν ἕνα τεράστιον κοινωνικὸν ὄργανισμὸν καὶ ἐμποιεῖ φόβους εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας περὶ συγχωνεύσεώς των εἰς αὐτὴν τὴν ὀργάνωσιν, ἐτονίσθη, ὅτι ἤδη ἔπαυσεν νὰ εἶναι ἡ Ῥώμη τὸ ἀπόλυτον κέντρον διοικήσεως ὁλοκλήρου τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι τὸ πρωτεῖον καὶ τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα συζητεῖται μόνον εἰς τοὺς θεολογικοὺς κύκλους καὶ ὁμολογήθη, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι δι' αὐτοὺς ἀκόμῃ ἡ μεγάλη ἀγνωομένη Ἐκκλησία. Μετ' ἐκπληξίν ὁμολογεῖται, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶχε παλαιότερον ἀνιμετω-

πίσει προβλήματα, ὡς αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τώρα, δηλ. τῆς ἐκασταχοῦ τοπικῆς γλώσσης εἰς τὴν λατρείαν, τῆς ἀγαμίας ἢ μὴ τοῦ κλήρου κ.λπ.

5. Εἰς τὴν Piana degli Albanesi οἱ κάτοικοι μᾶς ὑπεδέχθησαν μετ' συγκινητικὰς, θερμοτάτας, ἐκδηλώσεις. Οἱ κώδωνες τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἤχουν χαρμωδῶς. Ὅλα τὰ καταστήματα ἦσαν κλειστὰ καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, εἶχον κατακλύσει τὸν χῶρον πρὸ τοῦ Ναοῦ. Εἰς τοὺς ἐξώστους τῶν οἰκιῶν τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ ἐκρέμοντο χειρότεχνοι τάπητες καὶ χρυσοκέντητοι σινδόνες, δείγματα ἐγκαρδίου ὑποδοχῆς ἐπιφανῶν οἰκείων.

Ἐν πομπῇ ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ναοῦ. Εἰς τὸν σωλέα ἔμπροσθεν τῆς Ὁραίας Πύλης ἐκάθησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ τῆς Piana κ. Ἰωσήφ Περνιτσιάρο, φέροντες ἀμφότεροι μανδύαν. Ἡμεῖς ἐλάβομεν θέσεις εἰς τὸν ἀριστερὸν χορὸν. Μικτὸς χορὸς ἐνισχυόμενος ὑπὸ μοναχῶν τῆς Κρυπτοφέρρης ἔψαλεν ἑλληνιστὶ τὴν μεγάλην Δοξολογίαν καὶ τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγ. Δημητρίου. Ἐπηκολούθησε μία λιτὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ συντεθεῖσα εὐχή.

Ὁ Σεβ. Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀττικῆς κ. Νικηδῆμου καὶ τοῦ Πανος. κ Τιμ. Ἐλευθερίου εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον IGIEA.

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ σύμπαντα τῷ σῶ κράτει συνέχων καὶ τῇ θείᾳ σου καὶ πανσθενεῖ βουλή κυβερνῶν, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς σήμερον εἰς τὴν φαιδρᾶν καὶ εὐτυχίᾳ ταύτῃ συνάντησιν εἰσελθεῖν, ἐδλόγησον αὐτὴν καὶ ἐν ἀδελφικῇ κοινωνίᾳ ἡμᾶς διαφύλαξον. Σὺ γὰρ Μέγας Κύριος καὶ Ὁδηγὸς πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ ἡμεῖς πρόβατα νομῆς σου καὶ κλήματα τῆς ἀμπέλου, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου.

Φώτισον ἡμᾶς τῷ φωτὶ τῆς σῆς ἀληθείας καὶ τῶν θείων σου ἐντολῶν, ἐνοίκισον ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ ἅγιόν σου θέλημα καὶ ὁδήγησον ἡμᾶς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν καὶ σοὶ εὐάρεστον. Ἐλθέτω ἐφ' ἡμᾶς, Κύριε, ἡ Βασιλεία σου, Βασιλεία ἀγάπης, χρηστότητας, εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἀξίωσον ἡμᾶς ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ὕμνεῖν καὶ δοξάζειν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ρίανα κ. Ἰωσὴφ Περνιτσιάρο προσεφώνησεν ἐπὶ τῇ συναντήσει ταύτῃ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς.

«Ἄσατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινόν, ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν ὁ Κύριος... Ἐμνήσθη τοῦ ἔλεους αὐτοῦ καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ. Ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ἄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε¹». Σήμερον γὰρ ὁ τῆς ἑορτῆς ἡμῖν ἐπέστη καιρὸς καὶ χορὸς ἁγίων ἐκκλησιάζει ἡμῖν καὶ ἄγγελοι μετὰ ἀνθρώπων συνεορτάζουσι... Σήμερον ἡ Ἱερὰ καὶ μεγαλόφωνος τῶν Ὁρθοδόξων πανήγυρις ἀγάλλεται².

Προσφιλέστατοι ἐν ἀρχιερωσύνῃ Ἀδελφοὶ καὶ πάντες ὑμεῖς, τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιτρέψατέ μας νὰ σᾶς διαβεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ χαρὰ μας σήμερον εἶναι ὑπερτέρα ἐκείνης τῶν λοιπῶν ἐν Σικελίᾳ ἁγίων Ἐκκλησιῶν. Σήμερον, ὅντως, σᾶς ὑποδεχόμεθα εἰς τὸν οἶκόν μας, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἰδικὸς σας οἶκος, διότι σεῖς δι' ἡμᾶς εἴσατε ἀληθινοὶ ἀδελφοὶ ἐκ πίστεως καὶ ἐξ αἵματος, λόγῳ τῶν δεσμῶν, οἵτινες ἐκπηγάζον ἀπὸ τὴν κοινὴν λειτουργικὴν παράδοσιν, τὴν γλώσσαν, τὴν νοοτροπίαν, τὸ γένος. Τὴν τοιαύτην ἡμῶν ὑπόστασιν ἀνεγνώρισε καὶ ἡ Δύσις, ἀφ' ὅτου πρὸ 500 καὶ πλέον ἐτῶν μᾶς ἐδέχθη εἰς τὴν γῆν ταύτην τῆς διασποράς μας, ἥτις κατέστη πλέον δι' ἡμᾶς ἡ δευτέρα μας πατρίς. Εἰς τὰς δημοσίας πράξεις, τὰ ἔγγραφα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν τρέχουσαν γλώσσαν τῶν περιοίκων χρησιμοποιεῖται πάντοτε δι' ἡμᾶς εἰς μόνον ὄρος χαρακτηριστικὸς καὶ χωρὶς περιστροφάς, «οἱ Ἑλ-

ληγες». Καὶ διὰ τὴν ὀνομασίαν αὐτὴν εἴμεθα ἀνάκαθεν ὑπερήφανοι.

Πράγματι, ὅταν κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα αἱ κοινότητες μας ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Δύσιν — μάρτυς μας ἡ ἱστορία—δὲν διέκοψαν τὴν «Κοινωνίαν» μετὰ τῆς Ἀνατολῆς· ἀντιθέτως, ἐκαλλιέργησαν καὶ ἀνέπτυξαν τὴν κοινωνίαν ταύτην, διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἱερέων καὶ ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν μέχρι πρὶν ἀπὸ ἓνα αἰῶνα, διὰ νὰ λειτουργοῦν εἰς τοὺς Ναοὺς μας, νὰ χειροτονοῦν διακόνους καὶ ἱερεῖς, νὰ εὐλογοῦσιν ἀντιμνήσια καὶ τὸ ἅγιον μύρον. Καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἀνεχώρουν πάλιν πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, διὰ νὰ συνεργασθοῦν διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως τῶν ἀδελφῶν των, οἵτινες εἶχον μείνει ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ξενικῆς κατοχῆς. Ἐὰν δὲ λόγῳ ποικίλων περιστάσεων καὶ συνθηκῶν, ὀφειλομένων κυρίως εἰς τὴν ἀδυναμίαν μιᾶς ἐν τῇ πράξει ἐπικοινωνίας, κατέστη δυσχερὴς ἡ ἀνάπτυξις ἄλλων βαθυτέρων σχέσεων, ὅμως οἱ δεσμοὶ τοῦ πνεύματος παρέμειναν πολὺ σταθεροί, ἠσθάνθησαν πάντοτε ἑαυτοὺς ὡς ἀδελφούς, τρεφομένους ἐκ τῆς αὐτῆς πνευματικότητος, ἠγκιστρωμένους εἰς τὴν κοινὴν μας παράδοσιν, τὴν δόξαν τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς.

Ἄλλωστε ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι ἐκείνη, ἥτις ἐνόησε ὅλας τὰς βυζαντινῶν τυπικῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τὴν Μητέρα των, τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τὸ Βυζάντιον παρέμεινε πάντοτε ἠνωμένον μετὰ τοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐνηγγελίσθη, μετὰ αὐτῆς τῆς μορφῆς τὴν ἐνότητα, καὶ ὅχι μετὰ τὰ δεσμὰ τῆς δικαιοδοσίας. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸν πρόσωπον τῶν κοινοτήτων μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τῆς παροικούσης ἐν τῇ Πεδιάδι.

Ἐχομεν συνείδησιν, ὅτι μέσα εἰς τὴν πολυσύνθετον ἐκκλησιαστικὴν πραγματικότητα ἀποτελοῦμεν, μίαν αἰδιάζουσαν ὄντοτητα. Μίαν ὄντοτητα, ἡ ὁποία προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν: Δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς μὴ φυσικοῦ προδιαγεγραμμένου σχεδίου.

Ἡ ζωὴ τῶν λαῶν, μέσα εἰς τὴν ταραχώδη συνέχειαν τῶν ἀνθρωπίνων περιπετειῶν, δὲν ἀκολουθεῖ πάντοτε τὸν ῥυθμόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἱκανοποιεῖ προκαθορισμένα σχήματα. Ὑπάρχουν στιγμαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ, αἱ ὁποῖαι διαφεύγουν τὰ προκαθορισμένα πλαίσια, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχονται νὰ δημιουργήσουν εἰδικὰ συνθήκας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων πέντε αἰώνων, ἥτις ἀπὸ τὰ μέσα τῆς παρουσίας χιλιετηρίδος, οἱ πρόγονοί μας ἐνεσωματώθησαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Σικελίας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Σικελικῆς ζωῆς, μέχρι σημείου νὰ εἰσέλθουν μετὰ πλήρη τὰ δικαιώματα καὶ ἰσοτιμίαν εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεσμῶν τῆς Νήσου ταύτης. Δυνάμεθα ὅμως νὰ δηλώσωμεν, ὅτι συγχρόνως διειρηθήκαμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν προσωπικότητα καὶ ταυτότητα, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζουν κυρίως καὶ ἰδιαζόντως ἡ πνευματικὴ παράδοσις τῶν πατέρων τῆς Ἀνατολῆς, τὸ σύνολον τῶν ἐθίμων καὶ συνθηκῶν, ὡς

1. Ψαλμὸς 97, 1, 3, 4.

2. Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἁγίου Ἀγασμοῦ. Εὐχὴ Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, Μητροπολίτου Ἱωνουπόλεως Ἐκδ. «Φῶς», Ἀθήναι 1960, σελ. 134. Ἡ αὐτὴ φράσις ἐχρησιμοποιήθη καὶ κατὰ τὴν παρουσίαν τῆς «Κροναζέας Ἀγάπης» πρὸς τὸν Μακαριώτατον κ. Ἱερώνυμον τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1970.

καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὸ ὅτι οὐδόλως ἠτόνισεν ἡ ἀφοσίωσις
μας πρὸς τὴν γῆν τῶν προγόνων μας.

Οἱ πρῶτοι, οἵτινες ἐφθασαν εἰς τὴν Νῆσον ταύτην,
ἔζησαν ὡς πρόσφυγες, κλαίοντες δι' ὅλα ἐκεῖνα, τὰ
ὁποῖα ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν. Αἱ ἐπόμενοι
ὁμως γενεαί, αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν καὶ ἔζησαν ὅλην
τὴν ζωὴν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, παραδόξως πῶς ἐξε-
δήλωσαν μεγαλύτεραν ἀγάπην πρὸς τὴν γῆν τῶν προ-
γόνων των καὶ διετήρησαν μίαν φλογερωτέραν νοσταλ-
γίαν· ἠγάπησαν αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν εἶδον!

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πέντε αὐτῶν αἰώνων τῆς
ἱστορίας μας, εἶναι ἀληθές, ἐξεδηλώθησαν ἐκ μέρους
ἡμῶν ἀναπόφευκτοί τινες ἑλλείψεις, ὀφειλόμενοι προ-
φανῶς εἰς τὴν περιορισμένην μας, οὕτως εἰπεῖν, ὑπό-
στασιν, εἰς τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ εἰς τὴν μὴ
πλήρη καὶ ἥρεμον ἐκ μέρους τινῶν ἀξιολόγησιν τῶν
λειτουργικῶν μας παραδόσεων καὶ τοῦ ὅλου μας.
Θὰ ἦτο ὁμως ἑλλειψὶς ἀντικειμενικότητος ἐκ μέρους
μας, ἂν δὲν ἀνεγνωρίζομεν, ὅτι ἡ διαφύλαξις τῆς θρη-
σκευτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ταύτης κληρονομίας μας
οφείλεται κατὰ ἓνα μέρος καὶ εἰς τὴν κατανόησιν τῶν
Παπῶν τῆς Ῥώμης, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ στρέφεται
τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ βαθυτάτη μας εὐγνωμοσύνη.

Αἱ διάφοροι δυσκολίαι, τὰς ὁποίας συνητήσαμεν
κατὰ καιροῦς, ἐσφυρηλάτησαν τὸ πνεῦμά μας καὶ μᾶς

κατέστησαν ἱκανοὺς νὰ αισθανθῶμεν ἑαυτοὺς βαθύτε-
ρον ὡς πρωτεργάτας καὶ ἐρμηνευτὰς τῶν μεταξὺ ἀδελ-
φῶν σχέσεων, παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς φανερώσεως τῆς
ὁμολογίας τῆς πίστεως. Εἰς ἡμᾶς σήμερον ἀνήκει μία
ὕποχρέωσις καὶ ἐπιβάλλεται ἐν καθήκον· νὰ διακη-
ρῶμεν καὶ νὰ δεῖξωμεν ἑαυτοὺς προθύμους, ἵνα τα-
πεινῶς μὲν, ἀλλὰ ὑπευθύνως, συμβάλωμεν εἰς τὴν πε-
ραιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας μας.

Οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ αἱ τόσαι γενεαὶ ποὺ ἐπηκολού-
θησαν, προσηυχήθησαν καὶ εἰργάσθησαν ἐνταῦθα με-
τ' ἐπερηφάνειαν καὶ αὐτοπεποιθήσιν καὶ ἀναλλοίωτον
φρόνημα, σήμερον ἀγάλλονται βλέποντες εἰς αὐτὴν
τὴν συνάντησίν μας αὐτὴν τὴν ἐπίστεψιν τῶν προσδο-
κιῶν καὶ τῶν ζωηροτέρων πόθων των.

Ἡμεῖς σήμερον συλλέγομεν τοὺς καρποὺς τῆς
σπορᾶς των. «Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ'
ἡμῶν· ἐγενήθημεν εὐφραυνόμενοι. Οἱ σπεῖροντες ἐν
δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι. Πορευόμενοι ἐπό-
ρευόντο καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν·
ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τὰ δρά-
γματα αὐτῶν»³.

Ἡ θεία Ἡρόνοια χαρίζει σήμερον εἰς ἡμᾶς τὴν
χαρὰν νὰ ἐπαναλάβωμεν μετ' ἀνανεωμένον ἐνθουσιασμόν

3. Ψαλμὸς 125,3-6.

Ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Μπόνης μετὰ Σικελῶν ἐπισήμων.

τὰς ἐπαφάς, αἱ ὁποῖα συνεχίζουσι τοὺς δεσμούς ἐκείνους τῶν Σικελῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι, ὡς ἔλεγεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος, οὔτε τέμνονται ποτέ, οὔτε ἀφανίζονται, ἀκόμη καὶ ἡ παραμικρὰ ὡς αἶθρα λεπτῆς πνοῆ τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος πνεύματος ἀρκεῖ νὰ ἀναζωπυρήσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς καταστήσῃ ἱκανοὺς, νὰ ἀναλάβουν τὴν ἀρχικὴν ἐξαιρέτον αὐτῶν λαμπρότητα»⁴.

Ὅθεν, ἡ σημερινή μας συνάντησις δὲν δύναται οὔτε πρέπει, αὐτὴ τοῦλάχιστον εἶναι ἡ ἐπιθυμία μας, νὰ ἀποτελῇ ἀπλῶς ἐν περιστάτικόν, σχεδὸν ἕνα φευγαλέον ἐναγκαλισμόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξαντληθῇ μαζί με ἕνα μεταλαχολικῶν ἀποχαιρειτισμόν.

Ἡμεῖς λοιπὸν ἐτρόφημεν ἀνέκαθεν ἐκ τοῦ πλούτου τῆς λειτουργίας καὶ τῆς πνευματικότητος τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς. Ἀνανεοῦντες τοὺς κοινοὺς δεσμούς, εὐχόμεθα, ὅπως ἡ κοινὴ αὐτῆ παρακαταθήκη, ἡ ὁποία μᾶς ἐνώνει, ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πολύτιμον προσφορὰν μιᾶς νέας γραμμῆς δι' ἕνα σταθερὸν καὶ πλήρη ἐμπλουτισμόν μας.

Ὡς Ἀδελφοί, οὔτινες ὁμιλοῦν πρὸς ἀδελφούς, θὰ ἠθέλομεν νὰ σᾶς εἰπωμεν, ὅτι πρέπει νὰ κατανοήσῃτε τὴν ἀνάγκην νὰ μᾶς αἰσθανθῆτε ἠνωμένους μαζί σας διὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης ἐν Πνεύματι. Θὰ ἠθέλομεν νὰ σᾶς εἰπωμεν πόσον ἐπιτακτικὴν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ μᾶς χαρίζετε καὶ νὰ μᾶς κοινοποιήτε πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ συνεχείᾳ πραγματώσει καὶ πρακτικῇ ἐφαρμογῇ τῶν πλούτων ποὺ παραλάβομεν ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ Πατρὸς, κατορθώσατε νὰ ἀνακαλύψετε καὶ καλλιεργήσῃτε.

Ἐχομεν σταθερὰν τὴν ἀπόφασιν νὰ διατηρήσωμεν ἀλώβητον τὴν παράδοσιν μας. Μόνον ἔτσι κατορθώσαμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν, ὅσον μᾶς ἦτο δυνατόν, καλῆτερον τὸ καθῆκον τῆς καθημερινῆς ἐν τῇ Δύσει μαρτυρίας τῶν πλέον αὐθεντικῶν γνωρισμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς ἡμᾶς ὁμοῦ ἀπόκειται ἡ ἀποστολὴ νὰ μὴ μᾶς ἐγκαταλειψῆτε καὶ μᾶς ἀφήσῃτε μόνους εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ διατρέξῃ ἡ κοινὴ ἡμῶν θεολογία, ἡ πνευματικότης καὶ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ κατ' ἐπιταγὴν τῶν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν ἐπιβαλλομένων ἀνανεώσεων, τὰς ὁποίας ἐμπνέει εἰς τὰς Ἐκκλησίας τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Ἄρα γε ὁ περισσότερον γλυκὸς καρπὸς μιᾶς συναντήσεως δὲν εἶναι ἡ ἀνταλλαγὴ ἐμπειριῶν, ἡ γενναϊδωρὸς ἀμοιβαία μετάδοσις τῶν ἀποκτημάτων μας, ἡ ἀδελφικὴ δωρεὰ τῶν κοινῶν ἐπιτευγμάτων μας;

Ἰδοὺ ἀκριβῶς τί σᾶς ζητοῦμεν: «τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπεδίδον τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς»⁵.

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν, ὅσοι πιστεύουσι καὶ ἐργάζονται διὰ τὴν ἑνωσιν, ἡ μεγάλη δηλ. Οἰκουμηνικὴ Οἰκογένεια, ὅλοι ἀγάλλονται καὶ χαίρουσι διὰ μίαν τοιαύτην συνάντησιν.

Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ', ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς τῆς ἐνώσεως τῶν χριστιανῶν, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁλόκληρος ὁ καθολικὸς κόσμος, προσβλέπουσι μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν ἐξ ἴσου εἰλικρινῆ μας τοποθέτησιν ἐναντι τὸσον τοῦ Καθολικισμοῦ, ὅσον καὶ ἐναντι τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τὴν ἰδίαν ἐμπιστοσύνην τρέφει ἐναντι ἡμῶν καὶ ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον, τὸν προφήτην καὶ πρόδρομον, ὁ ὁποῖος ἦνοιξεν ἕνα μεγάλων προοπτικῶν διάλογον μετὰ τὴν χριστιανικὴν Οἰκουμένην, ἀνήκει ὁ θαυμασμός μας καὶ αἱ εὐχαριστίαι μας. Πρὸς αὐτόν, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, τὴν Ἱεραρχίαν καὶ ὁλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εὐχόμεθα νὰ συνεχίσουσι νὰ ἐπιτελοῦν τὸν ἡγετικὸν ῥόλον των ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ἐν ὑπακοῇ εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τῆς προνοίας τοῦ Πατρὸς καθορισμένου σχεδίου.

Προσφιλέστατοι ἐν Ἀρχιερωσύνῃ Ἀδελφοί, καὶ ὅλοι Σεῖς, τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἡ κοινὴ ἡμῶν λειτουργικὴ παράδοσις μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἐπιτελώσωμεν τὴν μνήμην τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμηνικῆς Συνόδου. Κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθοῦν θὰ ψάλωμεν: «Ναοὶ καλλωπίζονται, φαιδραῖς εἰκόσι, κατακοσμούμενοι νῦν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος, ἐν ἐκκλησίαις, τῷ ὑπὲρ πάντας βροτοῦς, ὡραῖω κάλλει, συμπάλλει τοῖς ψάλλουσι: Ἐδλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν»⁶.

Μοῦ ἀρέσει πολὺ νὰ ἐπαναλαμβάνω τὴν τελευταίαν στροφὴν τοῦ ὕμνου τούτου τῆς χαρμοσύνης ταύτης εορτῆς. Καὶ πράγματι εἰς τὸν κόσμον τούτον ποῖα εἰκῶν τῆς ἀγάπης τῆς ἀγιωτάτης, ὁμοουσίαν καὶ ἀδιαιρέτον Τριάδος εἶναι τελειότερα ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν; Ποῖα περισσότερον ὑπέραμπος εἰκῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξωραίσῃ τὸν Καθεδρικὸν αὐτὸν Ναὸν περισσότερον, ἀφ' ὅσον ὁ ἀδελφικὸς ἀσπασμός, τὸν ὁποῖον ἀνταλλάσσωμεν;

Τοῦ ἀσπασμοῦ αὐτοῦ θέλομεν νὰ σᾶς δώσωμεν δεῖγμα, τὸ ὁποῖον θὰ δύνασθε νὰ φέρετε μαζί σας, ὡς ἐχέγγυον τῆς κοινῆς μας πίστεως εἰς τὰ μέγιστα μυστήρια, τὰ ἀποκαλυφθέντα εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καὶ τὰ ὁποῖα ἡ Ἀνατολικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία συμβολίζει μετὰ τὸ Δικῆριον καὶ τὸ Τρικῆριον, τὰ ὁποῖα θέτει εἰς τὰς εὐλογοῦσας χεῖρας τοῦ ἱεροουργοῦντος Ἐπισκόπου, ὅτε οὗτος ἐπικαλούμενος τὸν Κύριον, τὸν ἱκετεύει: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἢν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου»⁷.

4. Ἐπίσημος προσφώνησις τοῦ Μακαριώτατου κ. Ἱερώνυμου πρὸς τὴν «Κροναζιέραν Ἀγάπης», Oriente Cristiano ἔτος 10ον (1970) τεύχος 3, σελ. 47-48.

5. Πράξ. 4, 32-33.

6. Ὁρθρος τῆς Κυριακῆς τῶν ἁγίων Πατέρων. Μηναῖον Ὀκτωβρίου Ἐκδ. «Φῶς», Ἀθῆναι 1961, σελ. 119.

7. Προσευχτῆριον Ἐκδ. Oriente Cristiano, Palermo 1959, σελ. 56.

Καὶ τώρα ὡς εἴπωμεν: τῷ παντοδυνάμῳ, τῷ ποιούντι θαυμάσια μόνῳ, τῷ Κυρίῳ τῆς Ἀμπέλου, ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ἀκολουθῶν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, ἀντιφωνῶν, ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον.

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Δόξα τῷ Ποιητῇ τῶν θαυμασίων ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν καὶ τῷ Μονογενεῖ Ἀυτοῦ Υἱῷ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωαρχικῷ Ἀυτοῦ Πνεύματι, τῷ καταξιούντι ἡμᾶς σήμερον, ἵνα ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ Ναῷ, περιστοιχούμενοι ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων ἡμῶν συνοδῶν, εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ τοιαύτης ὁμηγύρεως καὶ ἀκούωμεν τὴν Ὑμετέραν λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴν καὶ σεβασμίαν Ἀρχιερωσύνην προσφθεγγομένην ἡμῖν τὰ οὕτως θεόφρονα ἐκεῖνα λόγια, δι' ἃν ἡ τοῦ Παναγίου Πνεύματος χάρις, πλήττουσα ὡς κιθάρας τὰς τῆς καρδίας ἡμῶν χορδὰς, ὤθησεν Ὑμᾶς ἐν σκιρτήματι ἀγαλλιᾶσεως ἡμᾶς ἐνταῦθα παραγενομένους ἀσπιάσασθαι καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐπὶ τούτῳ διατρανώσαι χαρὰν καὶ εὐφροσύνην.

Εὐλογοῦμεν τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Πατέρα ἡμῶν, τὸν Θεὸν τῆς δόξης, τὸν ἐνεργοῦντα ἐν ἡμῖν τὴν καλὴν ταύτην ἀλλοίωσιν. Προσκυνοῦμεν τὸν Θεὸν πάσης παρακλήσεως, τὸν διὰ τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος Ἀυτοῦ δόντα ἡμῖν τὴν παράκλησιν, ἣν θέλομεν παρακαλεῖσθαι ὑπὲρ τῆς Ὑμῶν παρακλήσεως. Παρεκλήθημεν γὰρ τῶν λόγων ἀκούσαντες τῶν Ὑμετέρων. Ὡς δρόσος κατέβησαν εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὥσει σταγόνες ὑετοῦ στάζουσαι εἰς γῆν διψῶσαν, ἕως οὗ μεθύσωσιν αὐτὴν καὶ ἐκτέκη καὶ βλαστήση καὶ καρποφορήση.

Ἀκούοντες τῶν ῥημάτων τῆς ἐν Κυρίῳ καυχήσεως καὶ ἐξομολογήσεως Ὑμῶν ἀνεμιμησκόμεθα τῶν κεχαριτωμένων ἐκείνων λόγων τῆς θείας Γραφῆς, περὶ τοῦ προαιωνίου Ἀγαπητοῦ: «Χεῖλη αὐτοῦ κρῖνα στάζοντα σφόδραν πλήρη. Φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοί. Καὶ ὄλος ἐπιθυμία» (Ἄσμα Ἀσμάτων ε', 13,16).

Συνέβη ἡμῖν, ὅπερ ἐν τῶν θεηγόρων ἐκείνων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἁσμάτων λέγει ἐπὶ τῇ πανιέρῳ ἑορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. «Γλώσσαν, ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν ἡ Θεοτόκος. Ἐλάλει γὰρ πρὸς Αὐτὴν ὁ Ἀρχάγγελος τοῦ εὐαγγελισμοῦ τὰ ῥήματα. Ὁθεν, πιστῶς δεξαμένη τὸν ἀσπασμόν, συνέλαβέ Σε τὸν προαιώνιον Θεόν».

Οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κορινθίας κ. Παντελεήμων καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανὸς πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἑλληνορρυθμοῦ Ἐπαρχίας.

Ἐρχόμεθα δηλονότι ἐνταῦθα οὐχὶ ἄνευ διαταγμοῦ τινος, τὸ «καταπέτασμα τοῦ χωρισμοῦ» δειλιάζοντες. Ἐλέγομεν πρὸς ἑαυτούς. «Τίς ἀποκυλλίσει ἡμῖν τὸν λίθον;». Ἀλλὰ τὰ ὅματα τῆς Ὑμῶν ἀγάπης, ὡς αἶθρα ἤχησαν λεπτή: «Ὁ Οἶκος ἡμῶν, Οἶκος Ὑμέτερός ἐστιν», «Ἀληθινοὶ ἡμῶν ἐστε ἀδελφοὶ ἐκ τε πίστεως καὶ ἐξ αἵματος». «Μίαν ἔχομεν οἱ ἀμφότεροι κοινήν παράδοσιν δοξολογίας, γλώσσης, καταγωγῆς, νοοτροπίας». Καὶ ὅτι παρὰ πάντων τῶν ἐνταῦθα («Ἕλληγες») καὶ λογίσεσθε καὶ ὀνομάξεσθε. Καὶ ἡ Ἐκκλησία Ὑμῶν *Santo Nicolò dei Greci*.

Δοξάζω τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὴν δύναμιν καὶ Πνεύματος Ἁγίου ὄμων τὴν ἐξουσίαν, ὁρῶν τοὺς παρὰ τῆς τοῦ Κυρίου προσκνητῆς θείας βουλῆς σμιλευθέντας δεσμούς ἡμῶν διατηρουμένους μετὰ τῆς ἐμμονῆς καὶ σταθερότητος, ὥστε πολλαχῶς ἐν δυσχειμέροις, καθ' ἃ εἶπετε, καιροῖς ἐπισχυθέντες ὑπὸ τῶν πρὸς Ὑμᾶς διαβαινόντων ἀδελφῶν νὰ αισθάνησθε ἔτι καὶ σήμερον ἑαυτοὺς ὀργανικὰ μέλη τῆς ἁγίας κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, ζωογονούμενα ὑπὸ τῆς ζωηφόρου πηγῆς τῆς Ὀρθοδόξου λατρείας καὶ παραδόσεως, ἣν ὡς ἀγκυραν ἔχετε ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν καὶ ὡς παρακαταθήκην καλλίστην, ἣς τὴν πληρότητα φυλάσσει ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἡ Μήτηρ πασῶν τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ ζωογονοῦσα τὴν ὑπ' οὐρανὸν Ὀρθοδοξίαν, κατὰ τὰ θεόσοφα λόγια τοῦ ἐν Ἁγίοις σοφωτάτου καὶ μεγάλου Πατριάρχου Φωτίου.

Καὶ Ὑμεῖς τοῦ κυριακοῦ θελήματος διάκονοὶ ἐστε. Ὡς γὰρ προειδώς ὁ παντεπίσκοπος τὰ ἐν ὑστέροις καιροῖς συμβησόμενα πρόδρομον ἐν γῆ Αἰγύπτου ἐπεμφε τὸν ὁμώνυμον Ὑμῖν εὐλαβέστατον καὶ θεοφρονέστατον ἐν Πατριάρχαις πάγκαλον Ἰωσήφ, οὗτος καὶ Ὑμᾶς ἐνταῦθα. Ὁ ἐν τῷ Ἰωσήφ τύπος γενόμενος Χριστὸς (Ρωμανοῦ Ὑμνος 43α) ἤγειρεν Ὑμᾶς πρόδρομον τοῦ νοητοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, ἱεροουργὸν ἀλληλοκατανοήσεως καὶ ἐν Χριστῷ καταλλαγῆς.

Ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Α' ὁ Χρυσόστομος λέγει: «Καθάπερ ἐν λόγῳ μιᾷ διάφοροι μὲν νευραὶ, μία δὲ ἡ συμφωνία, οὕτω καὶ ἐν τῷ χορῷ τῶν Ἀποστόλων, διάφορα μὲν τὰ πρόσωπα, μία δὲ ἡ διδασκαλία, ἐπειδὴ καὶ εἷς ὁ τεχνίτης ἦν, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ κινῶν τὰς ἐκείνων ψυχάς» (Εἰς ἁγ. Ἰγνάτιον). Καὶ αὕτη εἶναι ἡ χρυσὴ τῆς Ἐκκλησίας γραμμὴ. Τὸ οὐράνιον πολίτευμα. Νὰ εἶναι μία ἡ ἐπὶ γῆς δοξολογία, ὡς ἐν οὐρανῷ. Μία καὶ ἡ Πίστις.

Ὅθεν καὶ ἐρχόμεθα, ὄχι μόνον εἰς Ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑαυτούς. Εἶθε ὁ πάντων ἀνθρώπων Ἐλευθερωτὴς νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ. Εἶθε νὰ δεχθῆ τὰ ἀντι σπερμάτων δάκρυα ἡμῶν καὶ νὰ χαρίσῃται ἡμῖν τὴν χαρὰν νὰ ἴδωμεν τὰ σπέρματα ἡμῶν καρποφοροῦντα ἑκατονταπλασίως. Εἶθε νὰ συναχθῶσι τὰ δράγματα ἡμῶν εἰς τὴν οὐράνιον ἀποθήκην. Εἶθε τὰ νῦν ἐσκορπισμένα πρόβητα τῆς πόλμης τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς τοῦ Παγαβίου Πνεύματος ἐκχύσεως νὰ κληθῶσιν εἰς ἐνότητα Πνεύματος Ἁγίου καὶ Πίστεως, καὶ ποιμαίνόμενα ὑπὸ

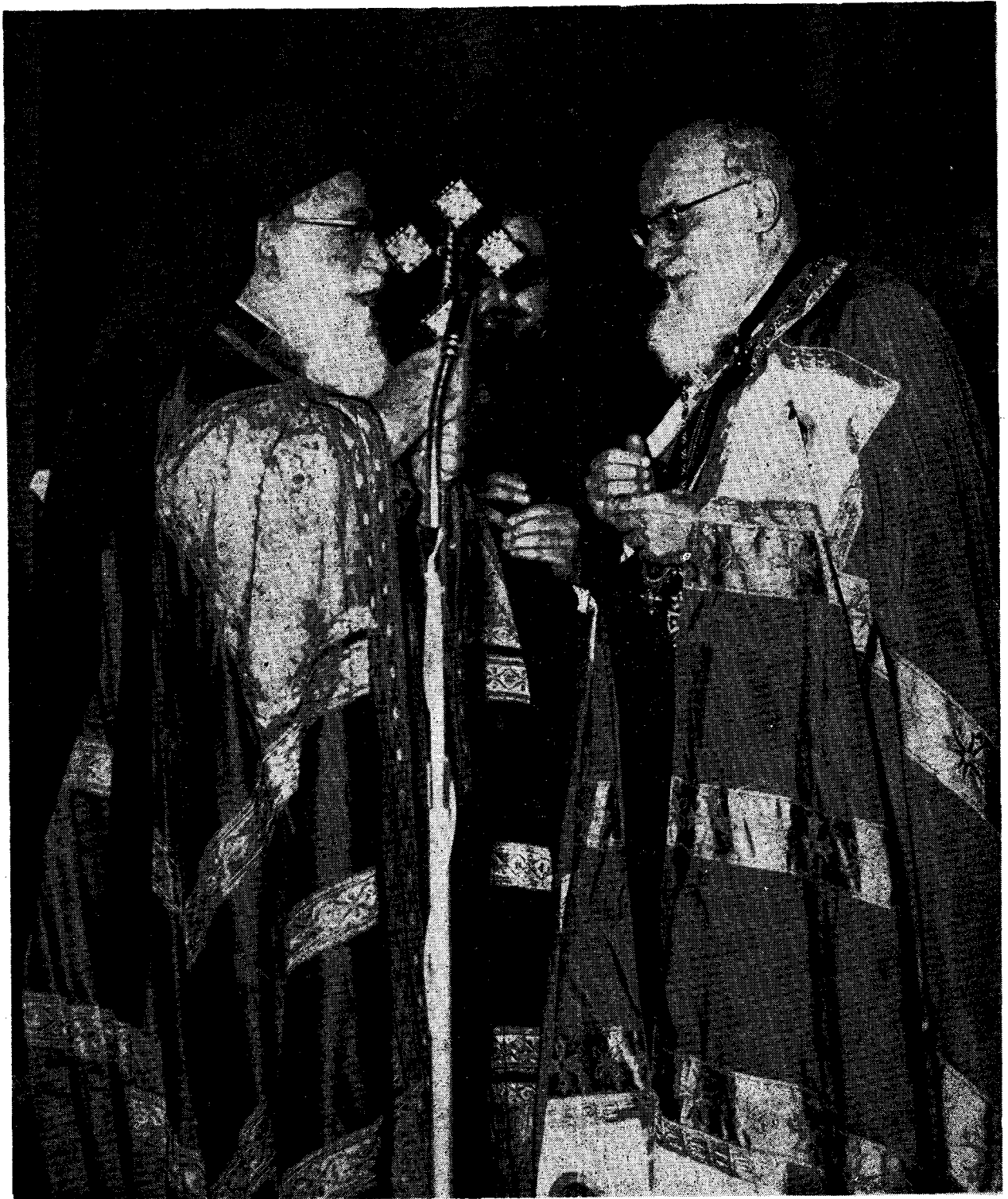
πολλῶν μὲν, ἀλλὰ ὁμοφρόνων ἀλλήλοις, τὸ αὐτὸ λεγόντων Ποιμένων, τύπων Χριστοῦ, καθημένων εἰς τόπον Χριστοῦ, νὰ ἀναπέμπουν ἐν μιᾷ δοξολογίᾳ τὸν αἶνον καὶ τὴν εὐχαριστίαν τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ Σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τότῳ ὑπὲρ τῆς δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἁγίας Αὐτοῦ Σαρκώσεως καὶ τοῦ Ζωοποιοῦ Θανάτου καὶ τῆς ἐνδόξου Ἀναστάσεως, καὶ πάντων ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν, τῶν φανερῶν καὶ ἀφανῶν εὐεργεσιῶν Αὐτοῦ, τῶν εἰς ἡμᾶς γεγενημένων, ὧν πάντως μία, οὐχὶ ἡ μικροτέρα, ὅτι ἀποστήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης ἐποίησε Λαὸν Ἐαυτοῦ καὶ Κληρονομίαν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα καταγγέλλωμεν τὰς φιλανθρωπιότητας καὶ σωτηρίους Αὐτοῦ ἀρετάς, τοῦ ἐκ σκοτόντος ἡμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν Αὐτοῦ Φῶς. Ὁ Κύριος εἶπε: Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁφείλομεν νὰ εἴμεθα. Ὁφείλομεν νὰ φωτίζωμεν. Οὐαὶ ἡμῖν, ἂν δὲν φωτίζωμεν.

Σεβασμιώτατε,

Ἐγενήθημεν εὐφραϊνόμενοι ἐν μέσῳ Ὑμῶν. ἤκούσαμεν τὴν φίλην καὶ γλυκυτάτην Ὑμῶν φωνὴν ὡσεὶ λέγουσιν: «Ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ ὁ ἀδελφός Ὑμῶν». Ἐφυλάχθητε ὑπὸ τοῦ Κυρίου σκευὸς ἐκλεκτόν, εὐχρηστον εἰς διακονίαν. Εἶθε, ἐξ ἐνός Γένους ὑπάρχοντες καὶ τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης συνδεόμενοι, νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ἐκτενῶς, νὰ δίδωμεν τὴν καλὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος, νὰ ἀδξήσωμεν εἰς Χριστὸν τὰ πάντα, ὅτι Αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ Σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβασόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνός ἐκάστου μέρους τὴν αὔξησιν ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφ. δ', 15-16).

Εὐκαιρὸν ἐστὶν εἰπεῖν τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου: «Δι' ἑτέραν αἰτίαν ἤλθομεν καὶ ἄλλα βλέπομεν» (Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον). ἤλθομεν δι' ἐπίσκεψιν φιλοφροσύνης, καὶ διαπιστωθῆναι ὅτι ἡ ὥρα τῆς Σικελίας ὄντως ἤδη ἐσήμανε. Καὶ ἡ ὥρα τῆς Ἑλλάδος ἐσήμανε. Μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τῶν ὄντως ὀδηγητικῶν δημάτων τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαριστοῦ μεγάλου ἐν Πατριάρχαις Ἀθηναγόρου πρὸς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν Παῦλον τὸν ΣΤ' κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, ἐντὸς τοῦ πανιέρου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας: «Οἰκοδομήσωμεν τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὰ διηρημένα συνάπτοντες καὶ τὰ ἐσκορπισμένα ἐπισυνάγοντες. Συνάψωμεν δὲ τὰ διηρημένα ἀμοιβαίαις ἐκκλησιαστικαῖς πράξεσιν, ὅπου ἐγγχωρεῖ... βεβαιούντες τὰ κοινὰ τῆς πίστεως σημεῖα, τὸν δὲ θεολογικὸν διάλογον κατευνθύνοντες πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς πλήρους κοινότητος ἐν τοῖς θεμελιώδεσι τῆς πίστεως». Καὶ ὡσεὶ ταπεινὴν ἱκεσίαν πρὸς τὸν ἐν ταῖς βουλαῖς Αὐτοῦ ἀνεξιχνίαστον Κύριον ὁ αὐτὸς θεϊστάτος καὶ μακαριστὸς Πατριάρχης εἶπεν εἰς τὸν ἀγιώτατον Πάπαν Παῦλον ἐν Ρώμῃ: «Εἴη ἡ συνάντησις ἡμῶν εὐάρεστος τῷ Κυρίῳ».

Ἄλλ' ἄς ἐπαναλάβωμεν τὴν ἱκεσίαν ταύτην πρὸς τὸν Κυβερνήτην τῆς ζωῆς ἡμῶν Παντοκράτορα Κύ-

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος προσφέρει εἰς τὸν Σεβ. τῆς Piana degli Albanesi κ. G. Perniciaro ἐν ἀρχιερατικὸν ἐγκόλπιον καὶ ἓνα σταυρὸν εὐλογίας, δῶρα τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ριον καὶ ἡμεῖς. Εἶη καὶ ἡ ἡμετέρα συνάντησις αὕτη εὐάρεστος τῷ Κυρίῳ. "Ἴνα δὲ ὄντως γένηται, ταπεινώσωμεν μὲν ἑαυτούς, μεγαλύνωμεν δὲ τὸν Θεὸν τῆς ἀληθείας, τὸν Θεὸν τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν, παρ' ὧν παραλαβόντες τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας Μυστήριον παρηγγέλημεν φυλάσσειν αὐτὸ ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ. Καὶ λαλῶμεν οὐχὶ τὰ ἀνθρώποις ἀρέσκοντα καὶ ἡμῖν λωσιτελοῦντα.

Σεβασμιώτατε,

Εἶθε νὰ στερεοῦμεθα ἐν Κυρίῳ. Εἶθε νὰ πράττωμεν πάντοτε τὰ Αὐτῷ ἀρεστά. Εἶθε ὁ Κύριος νὰ φωτίζη, νὰ εὐλογή καὶ νὰ ἁγιάζη τὴν παροικίαν ταύτην τῆς ἐν Σικελίᾳ Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Εἶθε νὰ χαρίζεται εἰς Ὑμᾶς, τὸν Πατέρα Αὐτῆς καὶ ἐπίσκοπον, ὑγίειαν καὶ μακρότητα ἡμερῶν, ἵνα ὀδηγήτε τὰ τέκνα Ὑμῶν συνετῶς ἐν ὁδῷ Κυρίου. Εἶθε νὰ ἐνδυναμοῖ καὶ ἰκανοῖ τοὺς ἐν Κυρίῳ συνεργοὺς Ὑμῶν καὶ καταρτίζη εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Εἶθε νὰ ἀναξωπυρῆ συνεχῶς περισσότερον τοὺς μεθ' Ὑμῶν δεσμοὺς πίστεως καὶ αἵματος, ἵνα ἐν τῇ ἀγάπῃ ἡμῶν μεγαλύνηται καὶ δοξάζεται τὸ ὑπερδοξαζόμενον καὶ ὑπερύμνητον ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μᾶς Θεότητος

καὶ Βασιλείας, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας καὶ εἰς ἀντίδωρον τῶν δικηροτρικῆρων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης προσέφερον ἐν ἐγκόλπῳ ἀρχιερατικῶν καὶ ἓνα σταυρὸν εὐλογίας εἰς τὸν ἐπίσκοπον Giuseppe Perniciaro καὶ δύο κυτία μοσχοθυμιάματος διὰ νὰ συμβολίσῃ τὰς κοινὰς προσευχάς, ὡς εἶπε, τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων ἐζήτησε τὸν λόγον καὶ ἀπηύθυνε χαιρετισμὸν πρὸς τὸ πλήρωμα, ὁμιλῶν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν. Ἡ ἐκπληξὶς πάντων ὑπῆρξε μεγάλη, ἡ χαρὰ δέ, ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ συγκίνησις τῶν κατοίκων τῆς Ριᾶνα διακατεῖχον αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἐχειροκρότουν σχεδὸν κάθε φράσιν τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος. Ἡ εὐφροσύνη αὐτῶν ἐκορυφώθη, ὅταν ὁ Σεβασμιώτατος ἔψαλε χάριν αὐτῶν, πάλιν ἀλβανιστί, τὸ εἰσοδικόν: «Δεῦτε προσκυνήσωμεν».

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος τῆς Ριᾶνα ἀντήλλαξαν θερμὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ ἠλόγησαν τὸ πλήρωμα.

Ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ κατηρθύνθημεν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν Μέγαρον καὶ μετὰ σύντομον ἐπίσκεψιν τῆς μικρᾶς ἐκεῖ ἐκκλησίας παρέ-

Ὁ ἐκλαμπ. Καρδιάλιος κ. S. Rappalardo μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μπόνῃ καὶ τοῦ Παν. Ἀρχ. Τ. Ἐλευθερίου.

**ΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΕΡΩΝΥΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΕΒ. ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΤΩΝ Μ.Σ.Ε. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ (15-
30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972) ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 1967 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ Δ.Ι.Σ.***

IV

ΤΗΣ Μ. Σ. Ε. ΤΥΠΟΥ, ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΩΣ ΞΕΝΩΝ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΩΝ

Ἡ Μόνιμος Συνοδική Ἐπιτροπή Τύπου, ὀπτικο-ακουστικῶν μέσων καὶ ἀντιμετωπίσεως ξένων προπαγανδῶν ἐπραγματοποίησε, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1969, εἴκοσι δύο τακτικὰς συνεδριάσεις, πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τοῦ πολυμεροῦς ἔργου αὐτῆς συνήλθον εἰς ἀναλόγους συνεδριάσεις αἱ ὑπ' αὐτῆς προταθεῖσαι καὶ ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου συσταθεῖσαι ὑποεπιτροπαί, ἧτοι ἡ ὑποεπιτροπή ἀντιμετωπίσεως ξένων προπαγανδῶν καὶ ἡ ὑποεπιτροπή θεάτρον καὶ κινηματογράφου.

Οἱ εἰδικώτεροι τομεῖς τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου ὑπῆρξαν: α) ὁ Τύπος, β) αἱ Ἐκδόσεις, γ) ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ξένων προπαγανδῶν, δ) τὸ Θέατρον καὶ ὁ Κινηματογράφος καὶ ε) τὰ ὀπτικοακουστικὰ μέσα. Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου εἶναι στενῶς συνδεδεμένον μετὰ τοῦ μείζονος ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἧτις καὶ ἐπραγματοποίησε διὰ τῶν ὑπηρεσιακῶν φορέων αὐτῆς καὶ τῶν πνευματικῶν στελεχῶν τῆς τὸ σύνολον τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς.

Αος Τομεῖς. Ὁ Τύπος.

1) Πάντα τὰ θέματα δημοσιότητος τῆς Ἐκκλησίας περιήλθον εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπιτροπῆς, δημιουργηθείσης ἰδιαιτέρας σχέσεως καὶ ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συντακτῶν τῶν ἡμερησίων ἐφημερίδων Ἀθηνῶν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 562 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

στημεν εἰς μίαν ἐκδήλωσιν συντόμου φιλολογικοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖον περιελάμβανεν ἐκδόσεις δύο ἐθνικῶν τραγουδιῶν τῶν Ἀλβανῶν, τὰ ἀναστάσιμα Ἑλλογητάρια καὶ τὸν Τρισάγιον ὕμνον κατὰ τὴν παραδοσιακὴν μουσικὴν τῆς Ρίανα, διαμορφωθεῖσαν ἐκ δυτικῶν ἐπιδράσεων. Τέσσαρες νάνιδες ἔφερον τὰς ὥρας ἐθνικῆς ἐνδυμασίας των καὶ ἴσταντο ἔμπροσθεν τοῦ μικροῦ χοροῦ ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Μετὰ τὴν προσφορὰν ἀναψυκτικῶν ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τῆς Ρίανα degli Albanesi, ἡ ὥρα ἤδη εἶχε παρέλθει, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Κολλέριον τοῦ Don Boseo, ὅπου ἐδειπνήσαμεν.

(Συνεχίζονται)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Θ. ΣΤΑΘΗΣ

2) Καθιερώθη εἰδικὸν «Δελτίον Ἀνακοινώσεων» τῆς Ἱεράς Συνόδου, τὸ ὁποῖον διενέμετο εἰς τὰς ἐφημερίδας, μετατραπὲν ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον εἰς δύο εἰδικὰ δελτία τύπου, ἧτοι α' τὸ Δελτίον Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημερώσεως πασῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν περὶ τῶν εἰς τὸν Τύπον δημοσιευμάτων, καὶ β' τὸ Δελτίον Ὑπηρεσίας Τύπου, τὸ ὁποῖον ἀποστέλλεται εἰς πάντα τὰ μέσα ἐνημερώσεως. Τὴν μέριμναν ταύτην ἔχει ἀναλάβει τὸ εἰδικὸν Γραφεῖον ἐκκλησιαστικῶν εἰδησεων.

3) Ἐγένοντο πλείσται προσπάθειαι διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἐφημερίδων δημοσίευσιν ἐνὸς κηρύγματος κατὰ Κυριακὴν, ἐπετεύχθη δὲ τοῦτο μόνον διὰ τὸ ἔτος 1971 ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος «Ἐλεύθερος Κόσμος».

4) Ἐπετεύχθη ἡ συνεργασία μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Τύπου τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας καὶ ἐν συνεχείᾳ μετὰ τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου ἐπὶ θεμάτων ἀμοιβαίου ἐνδιαφέροντος.

5) Ἐδόθησαν πολλαὶ ἰδιαιτέροι συνεντεύξεις πρὸς τοὺς δημοσιογράφους ἐπὶ ποικίλων προγραμματισμένων ἢ ἐκτάκτων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων.

6) Καθιερώθη τὸ πρῶτον ἡ ἐνημέρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ Τύπου διὰ τῶν ἐπισήμων ἀνακοινώσεων καὶ δημοσιευμάτων τῆς Ἱεράς Συνόδου.

7) Ἐκυκλοφορήθη ἀριθμὸς τευχῶν τοῦ Δελτίου Πληροφοριῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Γαλλικὴν γλῶσσαν, προετοιμάζεται δὲ ἡ ἐπανεκδοσις τούτου ἐπὶ νέων βάσεων.

8) Κατηρτίσθη κατάλογος ἀπάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδομένων θρησκευτικῶν ἐφημερίδων, περιοδικῶν, ἐντύπων, ὀρθοδόξων καὶ μὴ.

Β' Τομεῖς. Αἱ ἐκδόσεις.

Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ἐκδόσεις καὶ ἐπανεκδόσεις βιβλίων καὶ ἐντύπων κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν καλύπτουν μίαν μεγάλην προσπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸν εὐαγγελισμόν τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐκτεθοῦν ἐνταῦθα λεπτομερῶς.

1) Ἡ «Φωνὴ τοῦ Κυρίου», αὐξηθείσης τῆς κυκλοφορίας τῆς, διενεμήθη κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα εἰς 70.720.000 φύλλα περίπου. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἐπικοινωνητικοῦ φύλλου, ἐκφράσαντες διὰ πλήθους ἐπιστολῶν τὴν ἱκανοποίησίν των διὰ τὴν παροχὴν τῆς πνευματικῆς τροφοδοσίας ταύτης, ἐνίσχυσαν τὴν ἐκ-

δοσίν του δι' αὐτοπροαιρέτων προσφορῶν ὕψους 100.000 δρχ. περίπου ἑτησίως.

2) Τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Ἐφημέριος» καὶ «Θεολογία» ἐκτυποῦνται πλέον κανονικῶς εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ ἰδίων διεύθυνσιν καὶ Συνοδικὴν Συντακτικὴν Ἐπιτροπὴν.

3) Ἐξετυπώθησαν καὶ διετέθησαν 150.000 ἐποικοδομητικῶν βιβλίων καὶ φυλλαδίων, ἦτοι Κυριακοδρόμια, νεανικαὶ ἐκδόσεις καὶ ἔντυπα περὶ ἐκκλησιασμοῦ, ἐξομολογήσεως, μυστηριακῆς ζωῆς κ.λ.π.

4) Εἰδικαὶ λογοτεχνικαὶ ἐκδόσεις εἰς τὸν τομέα τοῦ μυθιστορήματος καὶ τῆς ποιήσεως ἐπέτυχον λίαν ἰκανοποιητικὴν κυκλοφορίαν.

5) Ἐκυκλοφορήθη εἰδικὴ σειρά παιδικῶν βιβλίων, πέντε τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὸ εἶδος τοῦ μυθιστορήματος καὶ τῆς ἀφηγηματικῆς ἱστορίας, ἣτις κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἀπετέλεσε σταθμὸν εἰς τὸν τομέα τοῦ παιδικοῦ βιβλίου, λόγω τοῦ ἀρίστου περιεχομένου καὶ τῆς καλλιτεχνικωτάτης ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἐμφανίσεως ἐξ ἐπόψεως ἐκτυπώσεως.

6) Ὁ ἡμεροδείκτης τοίχου, ἀφιερωμένος εἰς εἰδικὰ κατ' ἔτος θέματα, ἐκυκλοφορήθη εἰς 450.000 ἀντιτύπων.

7) Εἰς τὸν τομέα τῶν λειτουργικῶν βιβλίων ἐγένοντο κατὰ δεκάδας χιλιάδων αἱ ἐπανεκδόσεις, ὠλοκληρώθη τὸ πρῶτον ἡ σειρά τῶν δώδεκα μηνιαίων, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τὸ Εὐαγγέλιον εἰς δύο σχήματα καὶ τὸ Ἀρχιερατικόν, τῇ συνεργασίᾳ τῆς Μ.Σ.Ε. Λατρείας, ἐνῶ αἱ μικραὶ λειτουργικαὶ ἐκδόσεις διετέθησαν εἰς 350.000 περίπου ἀντιτύπων.

8) Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, συντασσόμενον ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ὑποεπιτροπῆς τῆς Θείας Λατρείας, ἐξετυπώθη, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἔτους 1973, εἰς 74.000 ἀντιτύπων.

9) Ἐξετυπώθησαν ἐξ νέου τόμοι τῆς Πατρολογίας, ἀποτελουμένης ἤδη τῆς σειράς ἐκ τεσσαράκοντα τεσσάρων τόμων. Οἱ ἀπὸ τοῦ 37ου καὶ ἐντεῦθεν ἐκδιδόμενοι τόμοι ἐκτυποῦνται λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν καλυτέρων κριτικῶν ἐκδόσεων.

10) Εἰδικαὶ ἐόρτιοι ἐκδόσεις, προγράμματα, ἀφίσσα, πανηγυρικὰ τεύχη, κανονισμοί, ἐνημερωτικὰ ἔντυπα ἐξεδόθησαν εἰς μέγαν ἀριθμὸν παρὰ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἐκκλησίας.

11) Ἀπεστάλη εἰς τὰς παράμεθρους Ἱερὰς Μητροπόλεις ἔντυπον ὑλικόν, ἦτοι περιοδικὰ, τευχίδια, εἰκόνες καὶ Καινὴ Διαθήκη (Φλώρινα, Κόνιτσα, Κομοτηνὴ, Ζάνθη, Διδυμότειχον, Ἐλευθερούπολις, Ἐδεσσα, Ἀλεξανδρούπολις, Δράμα κ.ἄ.).

12) Εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων διετέθησαν μικραὶ καὶ μεγάλαὶ εἰκόνες, αἱ δὲ δύο εἰκόνες τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Θεοτόκου προωθήθησαν εἰς τὰς δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὰ Σχολεῖα.

13) Εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεβλήθησαν τριάκοντα πέντε χειρόγραφοι ἐργασίαι πρὸς ἔκδοσιν, ἐκ τούτων δὲ ἐνεκρίθησαν δώδεκα, αἱ ὁποῖαι ἐξετυπώθησαν ἢ ἐκτυποῦνται ἤδη.

14) Ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλήφθησαν πολλοὶ ἀποφάσεις ἀρμοδιότητος Τύπου καὶ Ἐκδόσεων ἐξ ἀφορμῆς ὑπηρεσιακῶν ἐρωτημάτων ἢ αἰτήσεων καταγγελλῶν ἐκ μέρους τῶν ἰδιωτῶν.

15) Ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῆς Μ.Σ.Ε. Τύπου ὠργανώθη τὸ πρῶτον τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Πανελλήνιον Ἐκθεσιν Ἑλληνικοῦ Βιβλίου εἰς τὸ Ζάππειον Μέγαρον, ἐνθα εἰς εἰδικὸν περίπτερον ἐξετέθησαν ὅλαι αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Διὰ μεγάλου καὶ καλλιτεχνικοῦ περιπτέρου αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐξετέθησαν κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον εἰς τὴν Διεθνῆ Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης.

Γ' Τομεύς. Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ξένων προπαγανδῶν.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀσκουμένη δραστηριότης τῶν ποικίλων αἰρέσεων καὶ θρησκευτικῶν προπαγανδῶν ἀπησχόλησε πολλὰκις τόσον τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅσον καὶ τὴν εἰδικὴν ὑποεπιτροπὴν, ἐλήφθησαν δὲ πλείστα ἀποφάσεις, αἵτινες καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Διορκῆ Ἱερὰν Σύνοδον. Τὸ ἔργον τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν εἶναι ἐξόχως δυσχερές, αἱ δὲ ἀναληφθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προσπάθειαι ἀπέβλεπον ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐπίτευξιν ὠρισμένων γενικῶν στόχων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ὑποβοήθησιν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἐνοριῶν, ἐνθα ἀνελαμβάνοντο ἀντιαιρετικαὶ προσπάθειαι. Οὕτως:

1) Κατηρτίσθη ἀρχεῖον περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι δρωσῶν αἰρέσεων.

2) Κατεβλήθη συστηματικὴ, ἀλλὰ καὶ ἠτιολογημένη ἀντίδρασις κατὰ τῆς δημιουργίας εὐκτηριῶν Οἰκῶν εἰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ.

3) Καθιερώθη στενὴ συνεργασία μετὰ τῆς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῆς δραστηριότητος τῶν αἰρετικῶν.

4) Κατηγγέλη ὁ ὑπεύθυνος τῶν προτεσταντικῶν ἐκδόσεων «Βιβλικὴ Ἱστορία», διότι αὐταὶ δὲν ἔφερον τὴν ἐνδειξιν περὶ τοῦ δόγματος, εἰς ὃ ἀνήκουν, καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς ἤσκησε τὴν σχετικὴν δίωξιν.

5) Ἀρνητικὴ ἀπάντησις εἰς τὸ αἶτημα τῶν Γεωδωνικῶν περὶ κυκλοφορίας τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδομένης «Καινῆς Διαθήκης» εἰς τὰς ἑλληνικὰς φυλακάς. Ἀντ' αὐτῆς ἐστάλη ἡ Καινὴ Διαθήκη τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας δωρεάν.

6) Ἀρνήσις ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀρμενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος ὡς Νομικοῦ προσώπου, διότι τοῦτο θὰ ἐσήμαινε διεκδίκησιν πλειόνων δι-

καιωμάτων, αλλά και κακόν προηγούμενον διά τὰς ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς κοινότητες.

7) Διενεμήθησαν δεκάδες χιλιάδων φυλλαδίων διά τὴν ἐνημέρωσιν τῶν Χριστιανῶν περὶ τῶν κινδύνων ἐκ τῶν προτεσταντικῶν αἱρέσεων.

8) Ἐγένοντο ἐνέργειαι διά τὴν ἀπαγόρευσιν συμμετοχῆς τῶν ὀρθοδόξων μαθητῶν εἰς τὰς κατασκευάσεις τῶν ἑτεροδόξων. Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐπέβαλε τὴν ἀνάρτησιν πινακίδων εἰς τὰς εἰσόδους τῶν κατασκευάσεων μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ δόγματος, εἰς τὸ ὅποῖον ἐκάσθη ἀνήκει.

9) Ὑπεβλήθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὑπόμνημα διά τὴν λήψιν γενικῶν μέτρων κατὰ τοῦ χιλιασμοῦ.

10) Κατὰ τὴν διαρρεύσασαν τριετίαν ἐξετυπώθη εἰς ἐπανειλημμένας ἐκδόσεις εἰδικόν, ἐκλαίκευμένον φυλλάδιον δίχρωμον κατὰ τοῦ χιλιασμοῦ, τὸ ὅποῖον διά τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Ναῶν καὶ τῶν ἰδιωτικῶν προσπαθειῶν διενεμήθη δωρεὰν εἰς 425.000 ἀντιτύπων. Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἀπεστάλη ἐπίσης εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, Πρεσβείας καὶ ἐφημερίους τῆς Δ. Γερμανίας, Βελγίου, Σουηδίας, Καναδᾶ καὶ Αὐστραλίας.

11) Ἐξετυπώθη τὸ ἐκ 139 σελίδων βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον οἱ «Χιλιασταί», συγγραφέν ὑπὸ Θεολόγου Γυμνασιάρχου, κυκλοφορηθὲν εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων. Ἐγένοντο ὡσαύτως ἐπανειλημμένα δημοσιεύσεις εἰς τὴν «Φωνὴν τοῦ Κυρίου» περὶ τῶν ἐκ τοῦ χιλιασμοῦ κινδύνων.

12) Ἐζητήθη ἡ ἐπέμβασις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διά τὴν ἀπαράδεκτον συμπεριφορὰν μαθητῶν, τέκνων χιλιαστῶν, εἰς τὰ σχολεῖα.

13) Ἐνημερώθησαν αἱ Ἱερὰι Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς προσηλυτιστικῆς δραστηριότητος τῶν ἐκ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ἐπανερχομένων εἰς τὰ χωρία τῶν ἐλλήνων χιλιαστῶν.

14) Συνεργασία μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας διά τὴν παρακολούθησιν καὶ συγκέντρωσιν πληροφοριῶν ἐκ τοῦ ἐν Dortmund τῆς Γερμανίας συνελθόντος Παγκοσμίου Χιλιαστικοῦ Συνεδρίου.

15) Ἐγένοντο εἰδικαὶ συσκέψεις μετὰ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν παραγόντων διά τὸν περιορισμὸν τῆς κυκλοφορίας τῶν χιλιαστικῶν ἐντύπων. Ὑπὸ τοῦ δικηγόρου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Γεωργίου Μποτῆ, μέλους τῆς ὑποεπιτροπῆς διά τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ξένων προπαγανδῶν, καὶ κατόπιν ἀποφάσεως αὐτῆς, συνετάγη ἐμπεριστατωμένη γνωμάτευσις περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς κυκλοφορίας τῶν χιλιαστικῶν ἐντύπων, ἡ ὁποία, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, προκειμένου νὰ εἰσαχθῆ πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

16) Παρεσχέθησαν πλεῖστοι ὁδηγίαι, πληροφορίαι καὶ ἐντυπον ὕλικόν εἰς τοὺς ἐφημερίους ὠρισμένων περιοχῶν τῆς πρωτευούσης διά τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς προσηλυτιστικῆς δράσεως τῶν χιλιαστῶν.

17) Προετοιμάζεται ἡ ἐκδοσις εἰδικοῦ ἐγκολπίου τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ πρὸς προφύλαξιν τοῦ ἐκ τῶν αἱρέσεων.

18) Ἀπετράπη ἡ ἐγκατάστασις ἐκπροσώπου τῶν Βραχμανιστῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

19) Ἐγένοντο συνεννοήσεις μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διά τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προσηλυτισμοῦ τοῦ «Ἑλβετικοῦ Ἰδρύματος Χριστιανικῆς Βοηθείας» καὶ ὑπεδείχθη, ὅπως αἱ πάσης φύσεως οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν πραγματοποιοῦνται μέσῳ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

20) Ἐπετεύχθη αὐτοπρόσωπος παρακολούθησις τῶν ἐν Ἀθήναις συνάξεων τῶν προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν, συνεκεντρώθησαν στατιστικὰ στοιχεῖα καὶ ἐνημερώθησαν σχετικῶς αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ ἀστυνομικαὶ ἀρχαί.

Δ' Τομεύς. Θέατρον καὶ Κινηματογράφος.

1) Ὑπεβλήθησαν ἐκτενεῖς εἰσηγήσεις καὶ ὑπομνήματα ἐπὶ τοῦ προβλήματος «Θέατρον καὶ Κινηματογράφος», αἱ ὁποῖαι συνεζητήθησαν εἰς τὴν ὑποεπιτροπὴν, καὶ ὑπεβλήθησαν σχετικαὶ προτάσεις εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

2) Κατὰ τὰς γενομένας διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν παραγωγῶν διά τὴν δημιουργίαν ὠφελίμων ταινιῶν δὲν ἐπετεύχθη θετικὸν ἀποτέλεσμα, λόγῳ τῶν δυσβαστάκτων οἰκονομικῶν ἀπαιτήσεων τούτων.

3) Ἐπραγματοποιήθη ἡ παραγωγή μιᾶς κινηματογραφικῆς ταινίας «ντοκουμανταίρ» διαρκείας 25' ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας». Αὕτη προωθεῖται ἤδη εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις.

4) Προεβλήθησαν εἰς τὰ μέλη τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου δύο ταινίαι δοκιμαστικῶς, αἱ ὁποῖαι ἐγκριθεῖσαι ἠγοράσθησαν ἤδη καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις. Τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς ἠλεγξε 95 ταινίας τῶν 16 m.m. διαρκείας μέχρι μιᾶς ὥρας ἐκάστη, ἐπέλεξαν δὲ ἐκ τούτων ὡς κατάλληλοι 10 ταινίαι, αἱ ὁποῖαι παραγγεληθεῖσαι θὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς χρῆσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

5) Συνεχίζονται αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ Ἑλληνος σκηνοθέτου, διαμένοντος εἰς Ἰταλίαν, πρὸς παραγωγὴν πέντε ἡμιώρων «ντοκουμανταίρ» περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους (Φύσις, Ἀρχιτεκτονικὴ, Ζωγραφικὴ καὶ Λειτουργικὴ ζωὴ) διά τὴν ἐλληνικὴν καὶ ξένην Τηλεόρασιν.

6) Ἀμεσοὶ ἐνέργειαι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως πρὸς ἀπαγόρευσιν παραστάσεων, αἵτινες ἔθιγον τὸν τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἐπιταφίου εἰς κέντρον ψυχαγωγίας τῆς πρωτευούσης. Ἀποτέλεσμα θετικόν. Ἐγένοντο ὡσαύτως ἐνέργειαι διά τὴν κατάργησιν τῶν προκλητικῶν διαφημίσεων.

.) Αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἐκπροσώπησην τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς κρίσεως τῶν ταινιῶν συνήντησαν πείσμονα ἀντίδρασιν.

8) Ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεδείχθη πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἡ παρουσίασις τοῦ ἔργου «Ὁ Παπαβλαχάβας» ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τοῦ χριστιανικοῦ θεάτρου. Αἱ παραστάσεις ἐδόθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐθνικῆς ἐπετηρίδος. Τὸ ἔργον ἐξεδόθη εἰς βιβλίον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἦδη, δεύτερον ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Σαλώων Ἡσαΐας» θὰ προταθῆ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον πρὸς παρουσίασίν του ἀπὸ σκηνῆς.

9) Ἐγένοντο ἐνέργειαι διὰ τὴν κατάργησιν τῶν προκλητικῶν διαφημίσεων τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

10) Παρακολούθησις τεσσάρων ταινιῶν, αἵτινες ἐκρίθησαν ὑπὸ τῶν παραγωγῶν ὡς κατάλληλοι διὰ νὰ συστηθοῦν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς πιστοὺς. Οὐδεμία ἐκ τούτων παρεῖχε τὰς προϋποθέσεις πρὸς ἔγκρισίν της ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ε' Τομεὺς. Ὀπτικoακουστικά.

1) Μετεδόθησαν 130 ραδιοφωνικαὶ ὁμιλῖαι ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων με ἀναμετάδοσιν ὑφ' ὄλων τῶν ἐπαρχιακῶν ραδιοσταθμῶν τῆς Χώρας.

2) Εἰς τὰς ὡς ἄνω ὁμιλίας περιελήφθη σειρὰ ὑπὸ τὸν τίτλον «Μορφῆς τοῦ Γένους» ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ 150ετηρίδι.

3) Παραγωγή τῆς α' σειρᾶς ἐγχρώμων διαφανειῶν με θέμα τὸ Ἅγιον Ὄρος. Εἶναι ἤδη ἐτοίμη ἡ σειρὰ αὕτη ἰδιοκτησίας τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

4) Ἐξοπλισμὸς τοῦ Γραφείου τῆς Μ.Σ.Ε. διὰ μιᾶς συσκευῆς τηλεοράσεως, ἐνὸς ραδιοφώνου καὶ μιᾶς συσκευῆς προβολῆς ἐγχρώμων διαφανειῶν τελειοτάτου τύπου.

5) Ὑπεβλήθησαν αἰτήσεις εἰς YENEΔ καὶ EIPT διὰ παραχώρησιν μιᾶς ἐκπομπῆς, καλυπτομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς YENEΔ τὴν πρωτοβουλίαν ἀνέλαβεν ἡ Ἐρησκευτικὴ Ὑπηρεσία Στρατοῦ, ἡ ὁποία παρουσίασε μίαν ἐκπομπήν, ἡ ὁποία μετ' ὀλί-

γους μῆνας ζωῆς κατηργήθη. Τὸ EIPT παρὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν αἴτησιν καὶ τὴν αὐτοπρόσωπον ἐπίσκεψιν τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἰδρύματος δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸ αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας.

6) Μερίμνη τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένοντο τὰ ραδιοφωνικὰ τηλεοπτικὰ μηνύματα τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν.

7) Προγραμματίζεται ἡ προμήθεια ἐντὸς τοῦ ἔτους μιᾶς κινηματογραφικῆς μηχανῆς προβολῆς ταινιῶν τῶν 16 m. m. καὶ μιᾶς μηχανῆς λήψεως ταινιῶν μικροῦ μήκους.

8) Ἐδημιουργήθη ἀρχειὸν ἐγχρώμων διαφανειῶν ἐξ ἀγιογραφιῶν καὶ τοπιῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησίν των κατὰ τὴν ἔκδοσιν βιβλίων καὶ ἄλλων ἐντύπων.

Ὅσα περιλαμβάνονται εἰς τὴν παρούσαν Ἐκθεσιν πεπραγμένων, ὡς καὶ εἰς τὸν Προγραμματισμὸν τοῦ 1973 εἶναι ἀναμφιβόλως ὀλιγώτερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα χρειάζομεθα ὡς Ἐκκλησία διὰ τὸν Εὐαγγελισμὸν τοῦ Λαοῦ καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Χριστιανῶν μας εἰς τὴν πίστιν. Βεβαίως στερούμεθα πολλῶν ἀπαραιτήτων τεχνικῶν μέσων, ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ βάσει τοῦ προγράμματος ἐξοπλισμοῦ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θὰ παρασχεθοῦν αἱ δυνατότητες διευρύνσεως τοῦ ἤδη ἀσκουμένου ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλωστε, καὶ ὅσοι ἤδη μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας ἐργάζονται εἰς τοὺς τομεῖς τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν Μ.Σ.Ε. Τύπου, ὡς καὶ ὅσοι ἀκόμη θὰ κληθοῦν νὰ ὑπηρετήσουν ὑφ' οἰανδήποτε ἀρμοδιότητα, θὰ αὐξήσουν τὰς προσπαθείας των καὶ θὰ ἀξιοποιήσουν τὰ τάλαντά των διὰ τὴν ἀποδοτικώτερον ὀργάνωσιν ἐνὸς πολυσχιδοῦς ἔργου, ἀποβλέποντος εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν καὶ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Εὐχαριστῶ διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς συνεργάτας μου καὶ ἰδιαίτερώς τὸν ἀρχιμ. Ἀνθιμον Ρούσσαν, Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅστις προσέφερε πολλὰ ὄχι μόνον εἰς τὴν Μ.Σ.Ε. Τύπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν γενικώτερον.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΙΩΒΗΛΙΑ**Η ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ***

Ἡ μόρφωσις τοῦ Κλήρου.

Διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κλήρου τὸ Πατριαρχεῖον διατηρεῖ 8 Σεμινάρια, εἰς τὰ ὅποια ἤδη φοιτοῦν 800 ἱεροσπουδασταί. Ἡ φοίτησις διωκεῖ 5 ἔτη. Γίνονται δεκτοὶ νέοι μὲ ἥθος καὶ εὐσέβειαν, τοὺς ὁποίους ἐπιλέγουν καὶ προπαρασκευάζουν οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὰς οἰκογενείας τῶν πιστῶν. Μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των ὅλοι σχεδὸν ἐγγράφονται εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς δι' ἀνωτέραν μόρφωσιν. Ὅταν πάρουν τὸ πτυχίον των καὶ φθάσουν εἰς τὴν κανονικὴν ἡλικίαν, νυμφεύονται καὶ χειροτονοῦνται, ἀφοῦ πρῶτον ἐκλεγοῦν εἰς μίαν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν.

Οἱ ὑπηρετοῦντες σήμερον εἰς τὴν Ῥουμανίαν ὡς Ἐφημέριοι ἀνέρχονται εἰς τοὺς 10.000. Ἐξ αὐτῶν οἱ 9.500 ἔχουν θεολογικὸν δίπλωμα καὶ οἱ 500 προέρχονται ἀπὸ τὰ σεμινάρια.

Εἰς τὰ Σεμινάρια λειτουργοῦν καὶ Σχολαὶ διὰ τοὺς Ἱεροφάλας μὲ διετὴ φοίτησιν. Δύνανται ὁμοῦ μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των νὰ καταταχθοῦν, ἐὰν ἐπιθυμοῦν, εἰς ἀνάλογον μὲ τὰ μορφωτικὰ των προσόντα εἰς τὸ Σεμινάριον ἢ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν.

Ἐπίσης εἰς τὴν Ῥουμανίαν λειτουργοῦν δύο Θεολογικαὶ Σχολαὶ πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου, ἡ μία εἰς Βουκουρέστιον μὲ 300 φοιτητάς, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὴν πόλιν Σιμπίου, ὅπου ἐδρεῖται ὁ μητροπολίτης Τρανσυλβανίας, μὲ 470 φοιτητάς. Καὶ αἱ δύο στεγάζονται εἰς μεγάλα ἀνετα κτίρια, εἰς τὰ ὅποια λειτουργοῦν καὶ Οἰκοτροφεῖα μὲ ὅλας τὰς συγχρόνους ἐγκαταστάσεις. Οἱ φοιτηταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ εἶναι ἐσωτερικοί. Ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ὀνομάζεται Πρύτανις, ὅλοι δὲ οἱ Καθηγηταὶ εἶναι κληρικοὶ καὶ διακρίνονται διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν θεολογικὴν των συγκρότησιν· πολλοὶ τούτων εἶναι δόκιμοι συγγραφεῖς. Εἰς τὰς δύο Σχολὰς ὑπηρετοῦν ἐν συνόλῳ 2 Πρυτάνεις, 25 Καθηγηταί, 5 ὑφηγηταί, 8 ἐπιμεληταί καὶ 7 βοηθοί. Εἰς τὰ Σεμινάρια, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων λειτουργοῦν εἰς Μονάς, ὑπηρετοῦν 8 Διευθυνταὶ καὶ 50 Καθηγηταί.

Ἡ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου. Οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι λαμβάνουν τὸ ἐπίδομα των ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον. Οἱ ἱερεῖς λαμβάνουν τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ των ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ

τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τῆς ἐνορίας των. Σημειωτέον, ὅτι ἕκαστον μέλος δίδει μίαν ἐτησίαν εἰσφορὰν εἰς τὴν ἐνορίαν του.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς 9/6/1973 παρεκαθήσαμεν εἰς ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν ἐν Βουκουρεστίῳ, παρατεθὲν πρὸς τιμὴν τῆς ἡμετέρας ἀντιπροσωπείας. Εἰς τὸ γεῦμα προσεκλήθησαν ἡ Α.Μ. ὁ Πατριάρχης τῆς Ῥουμανίας κ. Ἰουστινιανός, οἱ Σεβ. μητροπολίται, οἱ Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὁ Ὑφυπουργὸς Θρησκευμάτων κ. Dumitru Dogaru, τὸ προσωπικὸν τῆς Πρεσβείας καὶ ἄλλοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἐπεκράτησεν ἄκρα ἐγκαρδιότης. Θερμὴν πρόποσιν ἔκαμεν ὁ Ἐξοχώτατος Πρέσβυς κ. Φρυδάς.

Ἐν συνεχείᾳ ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μυτιλήνης ὡς ἀκολούθως:

Μακαριώτατε,

Ἐξοχώτατε,

Ἠλθομεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀπεσταλμένοι ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ νὰ ἐκπροσωπήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν μας εἰς τὸ Ἰωβηλαῖον ἐπὶ τῇ εἰκοστῇ ἐπετειῶ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀναρρήσεως τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Ῥουμανίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος δὲν ἠθέλησε νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἀποσταλέντα ἐόρτια Γράμματα. Ἐκρινεν ὅτι ἔδει νὰ μετὰσχῃ εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας ἐναργέστερον, διὰ τῆς ἀποστολῆς τριῶν ἀρχιερέων, καὶ τοῦτο διὰ νὰ διατρανώσῃ πλεον ζωνηρῶς τὰ αἰσθηματὰ τῆς χαρᾶς, διότι ἡ Ἐκκλησία μας πιστεύει ὅτι τὸ ἐορταζόμενον γεγονός δὲν ἀποτελεῖ τὴν ἀλλαγὴν μιᾶς συνήθους πατριαρχείας, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν πορείας, ἀλλαγὴν κατευθύνσεως τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ῥουμανίας, μέσα εἰς τὸ διαμορφωθὲν πολιτικῶς νέον καθεστῶς εἰς τὸ Ῥουμανικὸν ἔθνος, χωρὶς νὰ ὑποστῇ καμμίαν ἀλλοίωσιν εἰς τὰ δόγματα τῆς, εἰς τὸν τρόπον ζωῆς καὶ τὴν Θ. Λατρειάν ἢ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ῥουμανίας. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς πορείας ἔγινε μὲ τόσῃν ἐπιτυχίαν, ὥστε καὶ οἱ κυβερνῶντες τὸ Κράτος νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι καὶ οἱ πιστοὶ νὰ ἐπιτελοῦν μὲ ἄνεσιν τὰ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων των

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 566 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

καὶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι νὰ θεωροῦν τὴν Ῥουμανικὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὸ πρότυπον ὀργανώσεως Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ.

Χθὲς καὶ προχθὲς, Ἐξοχώτατε, εὐλογία τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου καὶ εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Μολδαβίας κ. Ἰουστίνου ἐπεσεκέφθημεν μίαν τῶν 5 μεγάλων μητροπόλεων, τὴν μητρόπολιν Μολδοβλαχίας, τῆς ὁποίας ὁ μητροπολίτης ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐπεσεκέφθημεν 5 ἱστορικὰς Μονὰς καὶ ἐθαυμάσαμεν αὐτὰς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν, διὰ τὴν ὀργανώσιν των, διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν συμβολὴν των εἰς τὸ Κράτος διὰ τῆς διατηρήσεως καὶ προβολῆς τῶν μνημείων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ τῶν ἐν αὐταῖς φυλασσομένων ἱερῶν κειμηλίων, ἅτινα ἀποτελοῦν ἐθνικὴν κληρονομίαν διὰ τὸ Ῥουμανικὸν Ἔθνος. Ὁ μητροπολίτης Ἰουστίνος, τοῦ ὁποίου ἐθαυμάσαμεν τὸ ὀργανωτικὸν πνεῦμα, ἐπραξε τὸ πᾶν, διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης του καὶ πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Δὲν παρελείψαμεν, Ἐξοχώτατε, νὰ ἐμφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸ Ῥουμανικὸν Ἔθνος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥουμανίας, διότι δὲν θὰ λησμονήσωμεν ποτὲ δύο πράγματα: 1) ὅτι ὅταν τὸ Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων κατεπιέζετο ὑπὸ τὸ πέλαμα τοῦ Τούρκου δυνάστου, ἡ Ῥουμανία ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας καὶ ἐδέχθη με στοργὴν ὄχι μόνον πολλοὺς ἀπὸ τοὺς πρόσφυγας Ἑλλήνας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν γενναίων ἀγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποίησαν τὴν Ῥουμανίαν ὡς τόπον ἐξεγέρσεως ἐξεκίνησαν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους μας καὶ 2) ὅτι αἱ Ἑλληνικαὶ «Μοῦσαι», ὅταν ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὴν ἐστίαν των, ἐδῶ εὐρῆκαν ἄσυλον καὶ ἐδῶ ἔμειναν, μέχρις ὅτου ἤλθεν ὁ καιρὸς διὰ νὰ παλιννοστήσουν εἰς τὴν Χώραν των.

Ἐξοχώτατε, σὰς εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν μου, τῶν Σεβ. Ἰωαννίνων, Μαρωνείας καὶ ἐμοῦ διὰ τὰ αἰσθήματα τιμῆς καὶ ἀγάπης, μετὰ τὰ ὁποῖα μᾶς περιεβάλλετε, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπατήσαμεν τὸ ἔδαφος τῆς ὠραίας καὶ φιλοξένου αὐτῆς Χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπήτε τὸ Ἔθνος μας, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ ἐπιτρέψητε νὰ ἐγείρω τὸ ποτήριον, διὰ νὰ προτίω εἰς υἰγιάν τοῦ Ῥουμανικοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ ἐορτάζοντος Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ.

ᾠμίλησαν κατόπιν ὁ Σεβ. μητροπολίτης Μολδαβίας κ. Ἰουστίνος καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ῥουμανικῆς Κυβερνήσεως Ὑφυπουργὸς Ὁρησκευμάτων κ. Dumutru Dogaru, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε διὰ θερμῶν λό-

γων τὰς καλὰς σχέσεις, αἵτινες ἤρχισαν νὰ καλλιεργουῦνται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν Ῥουμανίας καὶ Ἑλλάδος καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὸ εὐχάριστον γεγονός ὅτι αἱ μεταξὺ τῶν δύο ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν Ῥουμανίας καὶ Ἑλλάδος σχέσεις εἶναι λίαν ἐγκάρδιαι.

Κατὰ τὰς ἄλλας δύο ἡμέρας, Κυριακὴν καὶ Δευτῆραν Ἀπριλίου, ἡ ἡμετέρα ἀντιπροσωπεῖα παρηκολούθησε τὴν ὄλην διαδικασίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν δύο βοηθῶν Ἐπισκόπων, ἐνὸς διὰ τὸν Πατριάρχην καὶ ἐνὸς διὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Τρανσυλβανίας-Σιμπίου.

Εἰς τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν, ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου, μετέσχον συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας Κανονισμοὺς τῆς Ἐκκλησίας ὁ Πατριάρχης, οἱ Σεβ. Μητροπολίται, οἱ Σεβ. Χωρεπίσκοποι, οἱ Θεοφ. βοηθοὶ ἐπίσκοποι, οἱ ἐκλέκτορες τῶν οἰκείων ἐπισκοπικῶν περιφερειῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων.

Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Ἐξελέγησαν δὲ ὡς ἐπίσκοπος Κάτω Δουνάβεως (Γαλατσίου) ὁ Θεοφ. ἐπίσκοπος Τσεργοβιστίου κ. Ἀνθιμος, ἄχρι τοῦδε βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ Πατριάρχου, ὡς ἐπίσκοπος δὲ τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀραντ, ὁ Θεοφ. ἐπίσκοπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρανσυλβανίας κ. Βησσαρίων, ὡς ἀντικαταστάται αὐτῶν ἐξελέγησαν δύο Ἀρχιμανδριῖται ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἡγουμένων Ἱερῶν Μονῶν.

Τὴν ἐπομένην, Τρίτην, κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας ἀπεχαιρετήσαμεν τὸν Πατριάρχην κ. Ἰουστινιανόν, εὐχαριστήσαντες αὐτὸν ἐξ ὄλης τῆς καρδίας διὰ τὰς θερμοτάτας περιποιήσεις, ἃς ἐπεδαφίλευσαν εἰς ἡμᾶς ἐν ἀγάπῃ πολλῇ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Ῥουμανίᾳ διαμονῆς μας.

Προεπέμφθημεν μέχρι τοῦ ἀεροδρομίου ὑπὸ τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Ὀλτενίας κ. Θεοκτίστου, τοῦ Θεοφ. ἐπισκόπου Πλοῖεστίου κ. Ἀντωνίου καὶ ἄλλων κληρικῶν, τοῦ Ἐξοχ. Ἑλληνὸς Πρέσβευος κ. Φρυδᾶ καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

Ἀνεχωρήσαμεν πλήρεις ὠραίων ἐντυπώσεων δι' ὅσα εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν διὰ τὴν ὄντως θαυμαστὴν ὀργανώσιν, ἣν ἔχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ῥουμανίας εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ποιμαντικῆς φροντίδος.

† Ὁ Μυτιλήνης Ι Α Κ Ω Β Ο Σ

Α' ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ*

Περὶ τῆς σημασίας τῆς Παραδόσεως εἶπεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Gloucester: Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δύναται ν' ἀποδεχθῆ τοὺς λόγους τῆς Μεγάλης Ῥωσικῆς Κατηχήσεως, ἣτις ὀρίζει, ὅτι ἡ Παράδοσις εἶναι ἀναγκαία πρὸς ὀρθὴν κατανόησιν τῆς Γραφῆς (IKZ 1931, σ. 143-144), ὡσαύτως τὸ ἄρθρον 34 τοῦ Common Prayer Book διαπιστοῖ ὅτι δεόν νὰ ἀκολουθῆται ἡ Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὴν Γραφήν. Κατὰ τὰς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του λαμβανούσας χώραν διαπραγματεύσεις περὶ συμφωνιῶν εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, διηυκρίνησεν εἰς τὸν Ἀγγλικανὸν Ἐπίσκοπον ἡ Ὀρθόδοξος ἀντιπροσωπία ὅτι δι' αὐτὴν τοῦτο ἦτο ἐν πρότυπον (παράδειγμα), περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὁποίου αὕτη ἦτο ἐσωτερικῶς πεπεισμένη (IKZ 1931, σ. 144). Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβον χώραν αἱ τελικαὶ διαπραγματεύσεις περὶ τῆς Intercommunion εἰς Βόννην τὸ 1931. Οἱ Ἀγγλικανοὶ κατέστησαν σαφές: Πιστεύομεν στερωδῶς εἰς τὸ πλήρωμα τῆς Καθολικῆς πίστεως, ἦτοι εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς αὕτη διεσώθη εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ διευτυπώθη εἰς τὸ Σύμβολον Πίστεως τῆς Νικαίας καὶ ἐξεφράσθη εἰς τὰ Μυστήρια τοῦ Ἐδαγγελίου καὶ τὰς τελετὰς τῆς πρώτης Ἐκκλησίας καὶ ὡς διησαφελίσθη διὰ τοῦ ἱστορικοῦ τρισσοῦ βαθμοῦ τῆς πνευματικῆς ἱερωσύνης (IKZ 1931, σ. 153). Τέλος ἐπῆλθεν ἡ συμφωνία τῆς Intercommunion τὴν 2αν Ἀπριλίου 1931 (Κείμενον τῆς συμφωνίας ἐν IKZ 1931, σ. 161).

Τὸ νόημα τῆς Intercommunion εἶναι ὅτι, ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι κοινωνοὶ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας καὶ μόνον ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐπιτρέπεται νὰ κοινωνοῦν τῶν μυστηρίων τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας (IKZ 1931, σ. 159). Δὲν πρόκειται λοιπὸν οὐδόλως περὶ μιᾶς «reciprocal intercommunion» (βλ. «Intercommunion today», Report of the Archbishops Commissions, London 1968, σ. 21). Εἰς τὸ τμήμα 1 τῆς συμφωνίας τοῦ 1931 ἀναγνωρίζει ἐκάστη Ἐκκλησία τὴν καθολικότητα καὶ τὴν αὐτοτέλειαν τῆς ἄλλης καὶ διακρατεῖ πλήρως τὴν ἑαυτῆς. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει μία προϋπόθεσις καὶ μία δέσμευσις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ παραμείνουν καὶ περαιτέρω διὰ νὰ ἰσχύῃ ἡ συμφωνία. Διὰ τοῦτο εἶναι δυνατόν, εἰς περιπτώσιν

οὐσιασθῶν μεταβολῶν τῶν προϋποθέσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθησαν αἱ σχέσεις, αἱ ὑπάρχουσαι σχέσεις ἐν μέρει καὶ ὑπὸ ὀρισμένης συνθήκας τελείως νὰ διακοποῦν, ἐὰν θὰ ἤθελεν ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία νὰ μὴ αὐτοκαταργηθῆ (Καθηγ. W. Küppers, Zum altkatholischen Verständnis der Kirche, Bonn, April 1972).

Μὲ τὰς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας (βλ. ἀνωτέρω), Φινλανδίας, Λιθουανίας, Ἑσθονίας, Νορβηγίας, Δανίας, Ἰσλανδίας, Δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἐνώσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἀγγλικανικῆς Κοινωνίας, δὲν ἔχουν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ Intercommunion. Διότι (ἐκτὸς τῆς Σουηδίας) αἱ συμφωνίαι τῆς Intercommunion τῶν Ἀγγλικανῶν μὲ τὰς μνημονευθείσας Ἐκκλησίας συνέβησαν μετὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1931, καὶ οἱ Παλαιοκαθολικοὶ δὲν ἠρωτήθησαν ἐπ' αὐτοῦ (IKZ 1931, σ. 138) οὐδὲ καὶ ἔδωκαν ἀπὸ ἰδικῆς των πλευρᾶς τὴν συγκατάθεσιν πρὸς τοῦτο. Αἱ διαπραγματεύσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἔνωσιν μετὰ τῶν Μεθυστικῶν διεκόπησαν. Ἡ Διεθνὴς Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐνώσεως τῆς Οὐτρέχτης ἔλαβε δις κριτικὴν στάσιν, ἣτις καὶ ἐγνωστοποιήθη εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Canterbury.

Ἐκφράζεται ἡ εὐχή, ὅπως ἡ περαιτέρω συζήτησις περὶ τῆς Intercommunion τῶν Παλαιοκαθολικῶν μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῆς ἀντιστοίχου Ἀγγλικανικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θουατείρων Ἀθηνᾶγόρας, ὅστις προέστато τῶν συνεδριῶν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1971 εἰς Ἐλσίνκι, ἔθηκεν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς δύο Ἀνακοινώσεις πληροφοριακοῦ χαρακτῆρος: εἰς τὴν μίαν ἐξεφράζετο ἡ ἄποψις, ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία σὺν τῷ χρόνῳ ὑπερνικᾶ τὰς προτεσταντικὰς ἐπιδράσεις. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ἀξίζει αὕτη τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Ὀρθοδοξίας (Stimme der Orthodoxie, Mai 1972 σ. 39)».

Μετὰ τὰ ὡς ἄνω λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Σεβ. ἐπισκόπου Brinkhues ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὸν καθηγητὴν Aldenhoven, ὅστις προσέθηκε τὰ ἐπόμενα περὶ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλη-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 569 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

σίας μετά των Ἐκκλησιῶν τῶν Φιλιππίνων, τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας.

Ἐν πρώτοις ὁ καθ. Aldenhoven διαπιστοῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῶν Φιλιππίνων ἔχει μίαν παρομοίαν ἀρχὴν ὡς ἡ Παλαιοκαθολικὴ. Διὸ καὶ ὁ πρῶτος ἡγέτης αὐτῆς, Agliray, εὐρίσκειτο εἰς ἐπικοινωνίαν δι' ἐπιστολῶν μετὰ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Χριστοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας, Eduard Herzog. Ἀργότερον ὁμοῦ ἐστράφη οὗτος πρὸς τὸν Unitarismus. Ἐνεκα τῆς ἀρνήσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Τριαδικοῦ τοῦ Θεοῦ, διέκοψεν οὗτος πᾶσαν μετ' αὐτοῦ σχέσιν. Ἐν τούτοις μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον διετύπωσεν ἡ Ἐκκλησία τῶν Φιλιππίνων συνοδικῶς καὶ σαφῶς εἰς Σύμβολον ὁμολογίαν πίστεως εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν καὶ παρεκάλει τὴν ἐπισκοπικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν, νὰ παράσχη εἰς αὐτὴν τὴν ἐπισκοπικὴν χειροτονίαν. Ἡ παράκλησις αὕτη δὲ ἐξπληρώθη. Διότι ὁμοῦ ἡ Ἐκκλησία τῶν Φιλιππίνων, ἕνεκα τῆς ἀρχῆς τῆς, κατέχει μίαν περισσότερον παλαιοκαθολικὴν ἢ ἀγγλικανικὴν παράδοσιν, ἐπέζητησε τὴν Κοινωνίαν καὶ μετὰ τῶν Παλαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ ἔτος 1965 ἡ Παλαιοκαθολικὴ Διεθνὴς Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἐνέκρινε τὴν Intercommunion μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Φιλιππίνων. Ἡ συμφωνία περιέχει τὸ αὐτὸ κείμενον πρὸς τὴν Intercommunion μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν τοῦ 1931. Ἐξ ἄλλου ἐγένετο διαβεβαίωσις ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῶν Φιλιππίνων, ὅτι ὁ Unitarismus ἐν αὐτῇ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τῶν ἰθυόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνὸς σχετικῶς μικροῦ ἀριθμοῦ διανοουμένων, ἐνῶ οἱ πιστοὶ δὲν προσεβλήθησαν ὑπ' αὐτοῦ, διότι ἡ Λειτουργία παρέμεινε ἀμετάβλητος καὶ ἐν αὐτῇ προσεκινεῖτο πάντοτε ἡ Ἁγία Τριάς. Αἱ ἐπισκοπικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Πορτογαλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας ἔχουν ὡσαύτως μίαν παρομοίαν ἀρχὴν ὡς αἱ παλαιοκαθολικαὶ Ἐκκλησίαι. Αὗται ὁμοῦ ἐκ γεωγραφικῶν κυρίως λόγων ἦσαν ἀπομεμονωμένοι ἐκ τῶν παλαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀγγλικανικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν προτεσταντικὴν κατεύθυνσιν τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. Τοῦτο εἶχεν ὡς συνέπειαν μίαν σχετικὴν ἀποξένωσιν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν παλαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὰς τελευταίας δεκαετίαις ὁμοῦ προέκυψε μία ἐξέλιξις, διὰ τῆς ὁποίας κατέστη εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας πλέον συνειδητὴ πάλιν ἡ παλαιοκαθολικὴ τῶν κληρονομία. Σήμερον αὗται καταλαμβάνουν μίαν μέσσην θέσιν μεταξὺ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Τὸ 1965 ἡ Παλαιοκαθολικὴ Διεθνὴς Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἐνέκρινε τὴν Intercommunion μετ' αὐτῶν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Φιλιππίνων. Ὁ καθηγητὴς Aldenhoven προσθέτει, ὅτι εἶναι σπουδαῖον αἱ Ἐκκλησίαι αὗται νὰ κρίνωνται οὐχὶ ὡς ἦσαν εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλ' ὡς εἶναι σήμερον¹.

1. Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἀπὸ ἱστορικῆς μᾶλλον ἐπόψεως λεχθέντα ὁ καθηγητὴς W. Küppers ἔγραφε προσφάτως τὰ ἐπόμενα: «Τὸ θέμα δέον νὰ ἐξετασθῆ ἀπὸ

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παλαιοκαθολικῶν ἀπαντήσεων καὶ πληροφοριῶν ἐποιοῦσαντο βραχείας παρατηρήσεις οἱ καθηγηταὶ Zonewski, Καρμίρης, Γκόσβετς, Todoran καὶ Küppers, τῆς περαιτέρω εὐρυτέρας ἐπὶ τῆς οὐσίας συζητήσεως παραπεμφθείσης εἰς τὸν ἐπίσημον διάλογον. Σημειοῦται μόνον τὸ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Küppers λεχθέν, ὅτι ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία δὲν χρησιμοποιοῖ τὴν μυστηριακὴν κοινωνίαν ὡς μέσον προσεγγίσεως πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὸναντίον θεωρεῖ τὴν ἑνωσιν ἐν τῇ πίστει ὡς βάσιν τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

κοινοῦ ἐν φροντίδι καὶ περισκέψει πολλῇ. Ἰδιαίτερος δέον νὰ διασαφηρισθῶν αἱ προϋποθέσεις καὶ τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα ἐπαίξαν σοβαρὸν ρόλον τὸ 1931 καὶ 1965 διὰ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐνώσεως τῆς Οὐτρέχτης κατὰ τὰς ἀποφάσεις καὶ συμφωνίας τῶν μετὰ τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιῶν. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπλανήθησαν εἰς ὠρισμένα σημεῖα ἐξ αἰτίας ἀναληθῶν καὶ ἀνεπαρκῶν πληροφοριῶν. Ὡσαύτως εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπέστησαν ἀλλαγὴν αἱ συνθήκαι καθ' ἑαυτὰς εἰς τὰς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας, ἀφ' ἧς συνήφθησαν αἱ ἀποφάσεις. Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει ἐνήργησαν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἐπίσκοποι καλῇ τῇ πίστει καὶ ὑποκειμενικῶς ἐπὶ τῇ βάσει καλῶν αἰτίων. Ἐξ ἄλλου εἶναι δυνατὸν οἱ ὀρθόδοξοι θεολόγοι νὰ ἀχθοῦν κατόπιν ἀκριβεστερας ἐνημερώσεως εἰς περιορισμὸν τῶν φόβων τῶν ἢ εἰς ἀλλαγὴν τῆς κρίσεως τῶν ὡς πρὸς τὰς ὑπ' ὄψιν περιπτώσεις... Ἐφ' ὅσον ἤθελε διαπιστωθῆ, ὅτι τὰ ὑπάρχοντα αἴτια εἴτε ἐξ ὀλοκλήρου εἴτε μερικῶς δὲν ἰσχύουν πλέον ἢ ἡ ἐπιδειχθεῖσα ἐμπιστοσύνη δὲν ἐδικαιώθη, δηλ. δὲν δικαιούται πλέον, τότε γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ἀποδοχὴ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ἤθελεν ἀχθῆ εἰς σημεῖον νέας ἀποφάσεως. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναλογισθῆ τις, ὅτι εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελε συμβῆ τοῦτο εἰς μίαν ὀλοκλήρον Ἐκκλησίαν ἢ εἰς μίαν ὠρισμένην τοπικὴν Ἐκκλησίαν ἢ εἰς μίαν ὠρισμένην ὁμάδα ἐντὸς μιᾶς Ἐκκλησίας, θὰ ἐφυσύχαιεν ἡ ἀποφασισθεῖσα μετ' αὐτῶν μυστηριακὴ κοινωνία εἰς ὀριστικῶς εἴτε τοῦλάχιστον μέχρι νεοτέρων ἐξελίξεων. Βλέπομεν λοιπὸν, ὅτι ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐξέτασις καὶ δυνατὴ ἡ διαφοροποίησις. Μὲ γενικὰς δηλώσεις ἀδικοῦμεν μᾶλλον τὰ περίπλοκα γεγονότα. Ἐπὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ ἐπιζητῆ ἡ θεολογικὴ σκέψις εἰς μίαν ἐποχὴν μεγάλων πνευματικῶν ἐξελίξεων εἰς τὰς διεκκλησιαστικὰς σχέσεις τὴν σωτηρίαν εἰς λίαν ἀπλᾶς ἀπαντήσεις καὶ λίαν συνοπτικὰς κρίσεις. Ἐδῶ δέον νὰ διαπιστωθῆ μόνον: α) Κατὰ βάσιν, ὅπως ἐγὼ βλέπω, ὑφίσταται μία παλαιοκαθολικοὐρθόδοξος ὁμοφωνία καὶ εἰς τὸ παρὸν θέμα (?). β) Ἡ παλαιοκαθολικὴ πρᾶξις συγκεκριμένης μυστηριακῆς κοινωνίας δέον νὰ ἀποσαφηνισθῆ ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸν διάλογον, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν πασῶν τῶν προϋποθέσεων, αἰτίων καὶ συνθηκῶν. γ) Περιστάσεως τυχοῦσης, δέον νὰ αἰτηθῆ παρὰ τῆς Διεθνούς Διασκέψεως τῶν Παλαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων, ὡς τοῦ ὑψίστου συνοδικοῦ ὀργάνου τῆς Ἐνώσεως τῆς Οὐτρέχτης, μία δήλωσις, ἥτις νὰ ἐπεξηγῆ τὰς μέχρι τοῦδε γινομένας συμφωνίας καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ τροποποιῆ ταύτας». (θέσις καὶ προοπτικαὶ τοῦ Διαλόγου μεταξὺ Παλαιοκαθολικῶν καὶ Ὀρθόδοξων, ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμῶ» 56 (1973) 113-117).

Η ΕΚΑΤΟΝΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΗΝΟΥ*

Ὁ ἄγρος τοῦ Ἀντωνίου Δοξαῖα εἶχε πλέον ἀποβῆ τὸ ἐπίκεντρον καὶ ἡ καρδιά τοῦ ἀναγεννωμένου ἔθνους. Ἀπὸ τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1823 μέχρι καὶ τῆς σήμερον δὲν ἐσταμάτησαν καὶ δὲν πρόκειται νὰ σταματήσουν τὰ караβάνια τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν. Τὸ προσκύνημα τῆς θαυματουργοῦ ἱεῖρας εἰκόνης τῆς Εὐαγγελιστρίας ἀπέβη τὸ εὐλαβὲς ὄνειρον παντὸς Ἑλληνοχριστιανοῦ. Πράγματι οἱ εὐλαβεῖς οὗτοι προσκυνηταὶ τῆς Μεγαλόχαρης δίδουν διὰ τῶν συγκινητικῶν τῶν πρὸς αὐτὴν ταξιμάτων των τὴν πλέον ἀποστομωτικὴν ἀπάντησιν εἰς τοὺς ἄσεβεῖς ὀρθολογιστὰς ὄλων τῶν ἐποχῶν, περὶ τῆς ἀξίας τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεώς των.

Ἡ μεγάλη κοσμοσυρροὴ προσκυνητῶν κατὰ τὰ ἔτη 1823-1827 ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐλευθέρας καὶ ὑποδούλου, ἐξ ὄλων τῶν περιοχῶν τῆς Μ. Ἀσίας, ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐκ πολλῶν Χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ρωσίας ὑπεγόρευσε τὴν καθιέρωσιν τῶν δύο μεγάλων πανηγύρεων τῆς ἑορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου, ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ ὁποία καὶ καθορίσθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 15/27 Μαρτίου 1828 καὶ ὡς ἔθνικὴ ἑορτὴ⁵⁹, καὶ τῆς 15ης Αὐγούστου, ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου⁶⁰. Ὑπελογίσθη, ὅτι μόνον ἐκ Σμύρνης προσείρχοντο μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἑορτὰς δέκα καὶ πλέον χιλιάδες προσκυνητῶν ἑτησίως. Ὁραιοτάτην περιγραφὴν τῆς πανηγύρεως τῆς 25ης Μαρτίου τοῦ 1883 ἐδημοσίευσεν ὁ Γεώργιος Δροσίνης, ὁ ὁποῖος παρέστη καὶ αὐτὸς ὡς προσκυνητῆς, εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐστία»⁶¹. Εἰς τὴν περιγραφὴν ταύτην γίνεται λόγος περὶ τῆς παρουσίας εἰς τὸν λιμένα τῆς Τήνου δέκα πλοίων, Ἀγγλικῶν, Αὐστριακῶν, Αἰγυπτιακῶν καὶ Ἑλληνικῶν ἐμφόρων ἀσφυκτικῶς ἀπὸ προσκυνητῶν, τῶν ὁποίων ἡ προσέλευσις διεκρίνετο ἐκ τῶν ἐπιβλητικῶν τοπικῶν πολυχρῶμων ἐνδυμασιῶν των. Ἀναφέρεται ὡσαύτως, ὅτι κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς 25ης Μαρτίου τῶν ἐτῶν 1838 καὶ 1839 εἶχον κατέλθει εἰς Πειραιᾶ τόσον πολλοὶ προσκυνηταί, ὥστε παρέστη ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀκόμη καὶ πολεμικὰ πλοῖα διὰ τὴν μεταφορὰν των εἰς Τήνον. Χαρακτηριστικὸν τῆς μεγάλης διακινήσεως προσκυνητῶν εἶναι τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἀναφερόμενον τακτικὸν ἐβδομαδιαῖον δρομολόγιον πλοίου ἀναχωροῦντος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐκάστην Παρασκευὴν κατ' εὐθεῖαν διὰ Τήνον καὶ

ἐκεῖθεν ἐν συνεχείᾳ διὰ Σύρον καὶ Κρήτην, ὁπόθεν πάλιν ἐπανήρχετο εἰς Τήνον ἐκάστην Δευτέραν, ἐπιστρέφον εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τῆς Ἀνδρου, Χίου, Σμύρνης, Μυτιλήνης καὶ Καλλιπύλεως.

Ἡ τακτικὴ προσέλευσις ἀπειραριθμῶν προσκυνητῶν ἐκ τῶν περιοχῶν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας ἀνεπτέρου τὸ ἔθνικόν αὐτῶν φρόνημα, διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1897 οἱ Τούρκοι ἀπηγόρευσαν τὴν προσέλευσίν των. Ἀντιθέτως ἀποβαίνει ἀξιολογημένου ἡ χειρονομία τοῦ Τούρκου Διοικητοῦ Κρήτης Μουσταφᾶ Πασᾶ, ὁ ὁποῖος διέταξε τὴν ναύλωσιν τουρκικοῦ πλοίου πρὸς μεταφορὰν τῶν πολλῶν ἐκ Κρήτης προσκυνητῶν. Αἱ περιγραφαὶ τῶν ἐφημερίδων τῆς πανηγύρεως τῆς 25ης Μαρτίου τοῦ 1912, παρέχουν σπαράξικὰ ὀδύνη εἰκόνα τῆς τραγικῆς ἐθνοφροσύνης προσκυνητῶν ἐκ Σμύρνης. Κατὰ τὰς περιγραφὰς ταύτας τὸ πολεμικὸν Ἀβέρωφ εὐρίσκετο ἠγκυροβολημένον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος τῆς Τήνου. Τὴν 3 μ.μ. ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας μετεφέρετο ἐπ' αὐτοῦ ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Μεγαλόχαρης διὰ τὴν τέλεσιν τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου ἀγιασμοῦ, τοῦ προηγηθέντος τῆς ἐνδόξου ναυμαχίας τῆς Ἑλλης. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ἀπέπλεεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Τήνου τὸ ἐπιβατηγὸν πλοῖον «Βυζάντιον» τῆς ἀτμοπλοίας «Πανταλέοντος», ἐπαναφέρον εἰς τὰς ἐστίαις των δύο χιλιάδας προσκυνητῶν ἐκ Σμύρνης. Ὁ κυβερνήτης τοῦ «Βυζαντίου» διέγραψε τρεῖς κύκλους περὶ τῆς θωρηκτοῦ «Ἀβέρωφ» κατ' ἀπαίτησιν τοῦ εἰς ποταμοὺς δακρύων πλέοντος πλήθους τῶν προσκυνητῶν ἐπιβατῶν, οἱ ὁποῖοι οὕτως ἀπεχαιρέτων μετ' ἀλαλαγμῶν καὶ διαπύρων εὐχῶν τὸ διὰ τῆς χάριτος τῆς ἱεῖρας εἰκόνης τῆς Μεγαλόχαρης καθαγιαζόν τὴν ἐνδοξὴν ἱστορίαν του θρυλικῶν θωρηκτόν.

Τῷ 1854 συνεστήθη ἐν Σύρῳ, τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ Ἀκτοπλοικὴ Ἐταιρεία, ἡ ὁποία εἶχε πρῶτορα ἐν Τήνῳ τὸν Κάρολον Νάζον. Διὰ τῆς Ἀκτοπλοίας ταύτης ἤρχισεν ἡ τακτικὴ πλέον, δις τῆς ἐβδομάδος, συγκοινωνία μεταξὺ Τήνου, Σύρου καὶ Πειραιῶς. Ἡ Τήνος παρουσίασε κατ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς πρώτης ἐκατονταπεντηκονταετίας τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος τὴν μεγαλυτέραν διακίνησιν τῶν ναύλων τοῦ ἐσωτερικοῦ, τῶν πνευματικωτέρων ταξιδίων τῆς Χώρας, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀντιπαραβληθοῦν μόνον πρὸς τὰ προσκυνηματικὰ ταξίδια τῶν Ἀγίων τόπων καὶ τῆς Μέρκας.

Θαῦμα πραγματικῶν συνιστᾶ ὡσαύτως καὶ ἡ Διοίκησις τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, ἡ ἀνάπτυξις του δηλαδὴ εἰς αὐτοτελὴ ὄργανισμὸν, ἡ ὀργάνωσις, ἡ καθόλου λειτουργία του καὶ κυρίως ἡ διαγραφείσα διὰ τῆς χά-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 571 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

59. Ὅρα Σπύρου Μαρκεζίνη, μν. ἔργ., I, 161.

60. Ἡ ἑορτὴ αὕτη καθορίσθη ὡς πανελλήνιος ἐμποροπανήγυρις διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 1.12.1836. Πρβλ. Α. Φιλιππίδου, μν. ἔργ. 96 ἐξ.

61. Πρβλ. Ν. Γ. Σακελλίωνος — Στ. Ν. Φιλιππίδου, μν. ἔργ. 410.

ριτος τῆς Παναγίας καὶ τῆς εὐλαβείας τῶν κατοίκων τῆς Τήνου ἱερά ἀποστολή του. Κύριον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα πάντων τῶν θεοφιλῶς διοικησάντων τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ φόβος καὶ ἡ ἀφοσίωσις των εἰς τὴν Παναγίαν. Ὁ Μητροπολίτης Τήνου Γαβριὴλ ἐκάλεσε κατὰ τρόπον βιβλικόν, πρὸ ἀκόμῃ τῆς ἀνευρέσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνας, τὰ μέλη τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὰ τὰς φροντίδας τοῦ ὑπὸ ἀνέγερσιν ναοῦ. Οὗτοι ἀποκλήθέντες ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων των κτίτορες τοῦ ἱεροῦ ναοῦ καὶ ὄλου τοῦ οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος ἀνέλαβον μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, ἀπολύτου εὐσυνειδησίας καὶ ἱεροῦ ζήλου τὰ καθήκοντά των, τὰ ὁποῖα ἐξεπλήρωσαν εἰς τὸ ἀκέραιον καὶ κατὰ τρόπον ὑποδειγματικόν. Ὡς ὑπογραμμίζεται εἰς τὴν «Διαθήκην τῶν κτιτόρων τοῦ ναοῦ»⁶², οὔτε πρότυπα κανονισμῶν διοικήσεως παρεμφερῶν ἰδρυμάτων, διὰ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν αὐτῶν, ἀντεγράφησαν, οὔτε ἐξειδικευμένον προσωπικὸν ἐχρησιμοποιήθη, οὔτε εἰδικὰ κατὰ περίπτωσιν συμβουλία ἐγένοντο διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πάσης φύσεως θεμάτων. Πάντα ταῦτα ἀνεπλήρου ὁ ἔνθεος ζῆλος τῶν κτιτόρων καὶ ἡ πρὸς τὴν Παναγίαν εὐλάβεια πάντων.

Τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης τῶν κτιτόρων τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ὑπηγόρευσε ἡ διὰ τῶν ἀναζητήσεων τῆς ἱερᾶς εἰκόνας ἀποκάλυψις τῶν ἐρειπίων τοῦ παλαιοῦ ναοῦ, κάτωθεν τῶν ὁποίων ἀνευρέθη μετὰ ἓνα περίπου μῆνα ὁ ἀναζητούμενος θησαυρός. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη παρητήθη αὐτοπροαιρέτως εὐθὺς μετὰ τὴν πανηγυριν τῆς 25ης Μαρτίου τοῦ 1832, ἀφοῦ ἤξιώθη νὰ ἀνεύρη τὴν ἱεράν εἰκόνα, νὰ ἀνεγείρη τὸν ναὸν τῆς Εὐρέσεως, τὸν κυρίως ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας, τὸ ὅλον οἰκοδομικὸν συγκρότημα τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος καὶ νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τῆς θεοφιλοῦς πράγματι διοικήσεως αὐτοῦ. Εἰς τὴν παραίτησίν της δὲ προέβη ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, διότι τὰ μέλη αὐτῆς ἐπεθύμουν, ὅπως καὶ ἄλλοι εὐσεβεῖς Τήνιοι ἀναλάβουν τὴν μεγάλην τιμὴν τῆς τόσον ἱερᾶς ταύτης διακονίας. Ἡ διαδεχθεῖσα ταύτην νέα Ἐπιτροπὴ ἐξελέγη τὴν 2αν Μαΐου 1832 ὑπὸ τῆς τοπικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν κατοίκων τῆς Τήνου. Πράγματι τὸ Πανελλήνιον Ἱερὸν Ἰδρυμα τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου διωκθήθη καθ' ὅλον τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα τῆς πρώτης του ἑκατοντητηχρονταετίας (μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης), ἄνευ

κανονισμῶν καὶ γραφειοκρατίας. Ἡ Διαθήκη τῶν κτιτόρων ὑπῆρξε μέχρι τοῦ 1834 ὁ μόνος κανονισμὸς διοικήσεώς του. Τὴν Διαθήκην ταύτην ἐσεβάσθησαν καὶ μετὰ ταῦτα ὅλαι αἱ χρηματίσασαι Διοικοῦσαι Ἐπιτροπαί. Οἱ κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντες νόμοι καὶ κανονισμοὶ εἶχον πάντοτε περιστατικὸν χαρακτῆρα, διὸ καὶ ἦσαν ἐλλειπέστατοι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν καθηκόντων τῶν ἐκάστοτε Ἐπιτροπῶν δὲν περιορίζετο μόνον εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ γράμματος τῶν σχετικῶν διατάξεων, οὔτε εἰς τὰς ἱκανότητας τοῦ πάντοτε ἀνεπαροῦς ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, ἀλλ' ἐπεξετείνετο κατὰ πρωτοποριακὸν τρόπον πολὺ πέραν τούτων εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ὑψηλῶν θρησκευτικῶν, ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἐκπολιτιστικῶν ἐπιτευγμάτων. Τὸ Ἱερὸν τοῦτο Ἰδρυμα κατῴρθωσεν οὕτω νὰ ἀντιμετωπίσῃ πράγματι κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν μεγάλα ἐθνικοκοινωνικά προβλήματα, ὡς λ.χ. τὸ προσφυγικὸν καὶ τὸ ἐκπαιδευτικόν. Ἐρωτᾶται ἐπὶ τῇ βάσει ποίας διατάξεως νόμου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ στηριχθῆ ἡ ἀπόφασις ἐκείνη τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1940, διὰ τῆς ὁποίας ἡ τότε Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἰδρύματος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὅλους τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου, καὶ ἡ ὁποία συνεκλόνησε τὸ Πανελλήνιον; Αἱ διοικήσασαι τὸ Ἰδρυμα τοῦτο Ἐπιτροπαί συνέβαλον πᾶσαι εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ὡς Ἱεροῦ Πανελληνίου Καθιδρύματος, πανορθοδόξου ἀκτινοβολίας.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ καιροὺς ἐδημιουργοῦντο ψευδεῖς κατ' οὐσίαν ἐντυπώσεις περὶ δῆθεν ἐκτροπῆς ἐκ τοῦ καθαρῶς θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰδρύματος τούτου καὶ περὶ παρεκκλίσεως ἀπὸ τῆς αὐστηρᾶς πνευματικῆς ἀποστολῆς του. Τὰς ἐντυπώσεις ταύτας ἐνίσχυον ἐνίοτε ἡ ἀνάμιξις τῶν πολιτευτῶν τῆς Τήνου εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ Ἰδρύματος, ὡς καὶ αἱ ἔστιν ὅτε προσωπικαὶ διαφωνίαι καὶ ἀντιθέσεις μελῶν τινῶν τῶν Διοικουσῶν Ἐπιτροπῶν. Καιροσκόποι καὶ ἀνθρωποὶ ταπεινῶν προσωπικῶν ἐπιδιώξεων εἶχον ἐμφανισθῆ, ὡς ἀναξία λόγου ἐξαίρεσις ἦδη ἀπὸ τοῦ 1830. Ἡ τότε Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ στιγματίζει τούτους εἰς τὴν ἐκθεσίν της, τῆς 2ας Σεπτεμβρίου 1830, τὴν ἀπευθύνθεισαν πρὸς τὸν κυβερνήτην Ἰωάννην Καποδίστριαν, ζητεῖ δὲ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτοὺς μεταχείρισιν.

(Συνεχίζεται)

ΜΑΡΚΟΣ Α. ΣΙΩΤΗΣ
Καθηγητῆς Παν/μίου Ἀθηνῶν

62. Ὅρα τὸ κείμενον τῆς Διαθήκης ταύτης, ἡ ὁποία συντάχθη τὴν 2αν Ἰανουαρίου τοῦ 1825, παρὰ Ν. Γ. Σακελλίου—Στ. Ν. Φιλιππίδου, μν. ἔργ. 194-204.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

ΡΕΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΤΟΥ*

Ἰωάσαφ ὁ «Λογιώτατος» 1604· τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν τῆς ἀνόδου αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην δὲν τὴν γνωρίζομεν, ἐνῶ ἡ τοιαύτη τῆς ἐξ αὐτῆς ἀποχωρήσεώς του εἶναι γνωστὴ, 1604, διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προήχθη εἰς Μητροπολίτην Μονεμβασίας, διατελέσας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1607, ὅτε καὶ καθρέθη καὶ οὐτινος διάδοχος ἐγένετο ὁ ἐκ Πραστοῦ καταγόμενος,

Διονύσιος Β', 1604· ἐπὶ πόσα ἔτη διατέλεσεν Ἐπίσκοπος αὐτῆς, καὶ κατ' ἀκολουθίαν πότε ἔληξεν ἢ ἐν αὐτῇ Ἀρχιερατείᾳ του, δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς· ἐν τοσοῦτῳ ὅμως, ἡ πληροφορία ὅτι «ἀπὸ τὰ 1604 καὶ ἴσως μέχρι τὰ 1641 διατέλεσε ἐπίσκοπος»¹², δὲν φαίνεται πιθανή, διότι κατὰ τὸ ἔτος 1622 ὡς Ἐπίσκοπον ταύτης ἔχομεν τὸν

Δανιήλ 1622¹³, ὑπογράφοντα ὡς «Ρέοντος» ὁ κ. Θ. Βαγενᾶς ἀναγράφει Ἀρχιερεῶν ταύτης ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκράσαντα «ἀπὸ τὰ 1641 κ' ὕστερον»¹⁴. Ἄρα γε πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἢ περὶ ἄλλου τινὸς συνωνύμου; πιθανῶς πρόκειται περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ ἰδίου προσώπου, διότι ἡ χρονολογικὴ, μεταξὺ τούτων, ἀπόστασις δὲν εἶναι μεγάλη.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως χρόνῳ ὡς «Ρέοντος» ἀναφέρεται κατὰ τὰ ἔτη 1623, 1651, ὁ

Διονύσιος Γ' 1623, 1651¹⁵, ὡς καὶ ὁ κ. Θ. Βαγενᾶς ἀναφέρει, ὅτι ὡς τοιοῦτος τῷ 1650¹⁶ ἦτο ὁ Κύριλλος 1650.

Παρθένιος Α', 1657.

Ἰωακείμ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1660-1670.

Ἰακώβος Α' Σαλούφας. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ Ἀρχιερατείας τοῦ Ἰακώβου, ὡς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τοῦ ὑπὸ τινῶν ὡς διαδόχου τούτου ἀναφερομένου Θεοδώρου, αἱ ἱστορικαὶ πληροφορίαι δὲν συμπίπτουν· διότι ἄλλαι μὲν τούτων φέρουν αὐτὸν ὡς ἀρχιερατεύσαντα ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1680-1721 νεμόμενον καὶ τὴν Ἐξαρχίαν Ζαρνάτας¹⁷, καὶ οὐτινος ἢ τοιαύτη

ιδιότης ἐξικνεῖται καὶ μέχρι τοῦ 1721, τὸν δὲ ἀδελφόν του Θεοδώρητον κατὰ τὸ ἔτος 1730¹⁸ οὐχὶ ὡς ἄμεσον διάδοχον αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ μεταξὺ παρεμβάλλεται ἕτερος, Παρθένιος καλούμενος, κατὰ τὸ 1721, ἕτεροι εἰς προγενεστέρην ἐποχὴν, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, κατ' αὐτάς, κατὰ τὸ ἔτος 1664 μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Θεοδώρητου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εὐρίπου Παΐσιου Νιαρχάκη ἐφησυχάζουν καὶ οἱ σύντροφοί εἰς τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ Ἱ. Μονὴν τῆς Δημιόβης¹⁹, παραιτηθέντες τῶν οἰκείων αὐτῶν θρόνων εἰς χρόνον ἄγνωστον μέχρι σήμερον, καὶ τρίτον ὅτι «φέρεται σὰν Ἀρχιεπίσκοπος Ρέοντος καὶ Πραστοῦ ἀπὸ τὰ 1680 μέχρι τὰ 1715» μετὰ τῆς ἐπιπροσθέτου πληροφορίας ὅτι «ὑπάρχουν πολλὰ στοιχεῖα ἀλληλοσυγκρουόμενα γι' αὐτὸν ποῦ τὸν φέρουν ἐπίσκοπο μόνο μέχρι τοῦ 1680»²⁰. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ κατὰ τὸ 1718 παρεμβάλλεται «ὁ Ρέοντος ἀρχιεπίσκοπος Ἰακώβος»²¹. ἴσως νὰ πρόκειται περὶ «πρώην», διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο Ἀρχιερεὺς τῆς παροικίας ταύτης εἶναι ὁ Παρθένιος Β', 1715-1730, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐτονίσθη.

Θεόδωρος Α' Σαλούφας 1730-1734, ἀδελφὸς κατὰ σάρκα τοῦ, ὡς προείπομεν, Ἰακώβου Σαλούφα· καὶ δι' αὐτὸν ὑπάρχουν ἀρκετὰ σκοτεινὰ σημεῖα, ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ τῆς ἐν αὐτῇ Ἀρχιερατείας του χρονολογίαν, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, ὡς ἐν τοῖς ἡγουμένοις κατεχωρήθη, τὸ 1664 φέρεται ὡς ἐφησυχάζων εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Δημιόβης Μεσσηνίας²², τῆς ὁποίας ἦτο ἀδελφός.

Κατὰ τὸν κ. Μ. Φερέτον οὗτος, ὡς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰακώβος, κατήγετο ἐκ Πηγαδίων Ἀβίας· ἐφιέμενος δὲ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ Ἱερὰν Μονὴν τῆς Δημιόβης, ἐν ἣ ἐκάρην μοναχός, εἰς ἣν βραδύτερον «διὰ διαθήκης του ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν τὸ 1790 ὀλόκληρον τὴν κτηματικὴν του περιουσίαν τὴν ἐγγὺς τῆς Μονῆς παρὰ τὴν θέσιν Ἀράχωβα»²³. Φαίνεται, ὅτι ἦτο κληρικὸς ἱκανῆς μορφώσεως, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον πρὸ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον τῆς παροικίας ταύτης

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 567 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

12. Θ. Βαγενᾶς, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 164.

13. Γ. Γεωργιάδου: Ὁ ἐν Γαλατῶν ἱερός ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων. Ἐν Κων/πόλει 1898, σ. 373.

14. Θ. Βαγενᾶς, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 165.

15. Γ. Γεωργιάδου, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 377. Β. Μυσαζοῦ (ἐπιμελεία Γερασ. Κονιδάρη: Ἐπισκοπικὰ μεταξὺ τοῦ «Ἐπιτηρῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» εἰς θέματα κατα-Τ. ΙΒ', σ. 214.

16. Θ. Βαγενᾶς, ἐνθ' ἀνωτ., ἱεραποστολῆς, σχέ-

17. Γ. Γριτσοπούλου: ῥάτους κ.λπ.), ὅστε νὰ μὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλίω εἰς τὸ ἔλασσον.

18. «Διδαχὴ» Δελτίον τῆς ἐκ τῆς ἀνωτῆς ἐπιμελείας τῆς Δι-Ἐτ. 1967, ἀριθ. φύληςίας, καταλλήλων συγγραφῶν.

19. Κ. Ξενόπουλος: Ἐπισκοπικὴ ἐπισκέψεως τῶν ποιμένων, κατὰ τμήματα, εἰς καλῶς ὀργανωμένας Ἐνορίας.

V. Διὰ τῆς διοργανώσεως ποιμαντικῶν ἐκθέσεων κ.λπ.

(Συνεχίζεται)

Ἐπεύθυνος συντάξεως

Ἀρχιμ. ΤΙΜ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ πτ. Θ., Μ. Ρη.

ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ *

Μετά την προεργασία αυτήν, επιστημονικήν και συλλογικήν, είναι καιρός πλέον να συγκεκριμενοποιηθῇ ἡ αὐτοσυνειδησία τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς Θεολογίας:

α) Ἐναντι τῆς Πατερικῆς σκέψεως καὶ παραδόσεως. Ἐάν ὄντως παρα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 572 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

δεχόμεθα τοὺς Πατέρας, ἐάν πράγματι τοὺς θεωρῶμεν Πατέρας μας ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ Θεολογίᾳ, τότε δεῖλομεν νὰ τοὺς «πάρωμε στὰ σοβαρά». Χωρὶς καμμίαν τυπικὴν ἢ παρελθοντολογικὴν προσκόλλησιν εἰς τὸ γράμμα τῶν Πατέρων, ἔχομεν χρεὸς νὰ τοὺς ἀφομοιώσωμεν ὀργανικῶς καὶ νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὴν κολοσσιαίαν προσφορὰν των, μεταφέροντες αὐτὴν δημιουργικῶς εἰς τὸ σήμερον. Ὁ Νέστωρ τῶν ὀρθοδόξων

ἀνόδου, ἐξημέριον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐφημέριος εἰς Βενετίαν, ἐνθα συνεπλήρωσε καὶ τὴν μόρφωσίν του· κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω ἱστορικὸν οὗτος ἀπέθανε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1803²⁴.

Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως τὸ ἔτος τοῦ θανάτου αὐτοῦ 1803 συμπίπτει μὲ τὸ τοῦ Θεοδωρήτου Βαρσαμᾶ ἢ Χλωμοῦ κατὰ τὸν κ. Θ. Βαγενᾶν²⁵, ἐτέρου δηλ. συνωνύμου Ἐπισκόπου Ῥέοντος καὶ Πραστοῦ, ἐπισκοπεύσαντος ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1790 ἔτους, καθ' ὃ φέρεται ὁ Θεοδώρητος Σαλούφας, ὅτι συνέταξε τὴν διαθήκην του, μέχρι τοῦ 1803, ὅτε καὶ ἀπέθανε.

Παρθένιος Γ', 1734-1751, ἀποθανὼν κατὰ τὸ ἔτος 1755, προφανῶς ὡς «πρώην», ἐφ' ὅσον κατὰ τὸ 1751 ἀπαντᾶται Ἀρχιερεὺς ταύτης ὑπὸ τὸ ὄνομα Μακάριος Α', 1751²⁶ ἐνῶ ὁ κ. Θ. Βαγενᾶς²⁷ ἀναγράφει, ὅτι διάδοχος τοῦ Παρθενίου ὑπῆρξεν ὁ Νεκτάριος Α', 1751 κατὰ τὴν ἀκόλουθον διατύπωσιν· «Νεκτάριος. Ἀναφέρεται στὰ 1751 σάν διάδοχος τοῦ Παρθενίου. Ὑπογράφει τὴν 1 Ἰουλίου 1751 σὲ ἀγοραπωλησίᾳ τῆς Μονῆς Κουτολιναῖς κ' ὄχι ὁ γραφόμενος «Μακάριος»²⁸.

Ἰερεμίας Α', 1753.

Θεοδώρητος Β' Κανικλῆς ἀγνώστου χρονολογίας.

Νικόδημος, 1762, 1768.

Νεκτάριος Β', 1770 μετασχὼν τῶν Ὀρλωφικῶν, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν ὁποίων κατέφυγεν εἰς Ῥωσίαν.

Ῥοδόσιος Ρ', 1771-1774 παραιτηθεὶς. Πράγματι τὸ Πανελλήνιον Ἱερὺ.

λιστρίας τῆς Τήνου διωκθῆθα καθ' ὄλον

χρονικὸν διάστημα τῆς πρώτης του ἑκατονταετη-

ετίας «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης», ἀνευ

62. Ὅρα τὸ κείμενον τῆς Διαθήκης ταύτης, ἡ ὁποία συνετάγη τὴν 2αν Ἰανουαρίου τοῦ 1825, παρὰ Ν. Γ. Σακελλίω-νος—Στ. Ν. Φιλιππίδου, μν. ἐργ. 194-204.

Νεκτάριος Γ', 1779.

Μακάριος Β' Στάης ἐκ Κυθήρων καταγόμενος, 1780, παραιτηθεὶς μετέβη εἰς Βλαχίαν²⁹.

Ἰωσήφ, 1780-1784 παραιτηθεὶς.

Ἰγνάτιος 1784, 1786· εἰς Πατριαρχικὸν Γράμμα ἐκδοθὲν ἐπὶ Πατριάρχου Κων/λεως Προκοπίου (1785-1789), τοῦ ἀπὸ Σμύρνης, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1786, ὑπογράφει ὁ Ἰγνάτιος ὡς «Ῥέοντος καὶ Πραστοῦ»³⁰. Τὸν χρόνον τῆς παραιτήσεώς του τὸν ἀγνοοῦμεν· τοῦτο μόνον γνωρίζομεν, ὅτι διαμένων μετ' αὐτὴν εἰς Σεβαστούπολιν Κριμαίας Ῥωσίας ἀπέθανε τῇ 9ῃ Νοεμβρίου 1807³¹.

Θεοδώρητος Γ' Βαρσαμᾶς, 1790-1803, ἐνῶ κατὰ τὸν κ. Θ. Βαγενᾶν τὸ ἐπίθετόν του ἦτο «Χλωμός», ὡς καὶ διὰ τὸν διάδοχον καὶ ἀνεψιόν του. Ὁ Ἀρχιμ. κ. Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος εἰς τὸ μνημονευθὲν ἐν τοῖς ἡγουμένοις ἔργον του³² ἀναγράφει, ὅτι οὗτος ἐπεσκόπευσεν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1780-1799.

Ἰάκωβος Β' Βαρσαμᾶς, 1803-1812, ἀνεψιὸς τοῦ προηγουμένου Ἀρχιερέως Θεοδωρήτου, παραιτηθεὶς λόγῳ γήρατος³³.

Διονύσιος Γ' Παρδαλός, 1812-1833 καὶ ὡς «Κυνουρίας» 1833-1852³⁴, ἦτοι ἐν συνόλῳ ἐπεσκόπευσεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα (40) ὁλόκληρα ἔτη.

(Συνεχίζεται)

† ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

29. Θ. Βαγενᾶ, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 165.

30. Γ. Γριτσοπούλου: Ἐγγραφα περὶ τῆς Σχολῆς Δημοτῆς. «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», ἔτ. 1960 τεύχ. 2ον, σ. 104.

31. Θ. Βαγενᾶ, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 166.

32. Ἀρχιμ. Ἀλεξ. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 46, 48.

33. Ἐνθ' ἀνωτ., σ. 166. Χρυσ. Δημητρίου, ἐνθ' ἀοιθ. φύλ. 233, σ. 75. Ἀρχιμ. Ἀλεξ.

34. ΜΑϚ 48, 57, 58.

(Συνεχίζεται)

Μητροπόλεως Μαντινείας
Καθηγητῆς Παν., σ. 12.

θεολόγων π. Florovsky κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονίσει πῶς ἐννοεῖ αὐτὴν τὴν ἐπιστροφὴν ἢ τὴν ῥίζωσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἢ φρόνημα ἢ τὸν νοῦν τῶν Πατέρων¹.

β) Ἐναντι τῆς νεοελληνικῆς Θεολογίας. Ὁφείλομεν οἱ νεοέλληνες θεολόγοι νὰ θεωρήσωμεν καὶ πάλιν πῶς ἐξεκίνησεν ἡ νεοελληνικὴ Θεολογία μας τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους: ἐὰν ἐξεκίνησε καλὰ καὶ τί ἔκαμε κατὰ τὰ 150 ἔτη, τὰ ὁποῖα διέρρησαν. Ἐὰν εἶχε προσανατολισμὸν καὶ ποῖον: ἐὰν χρειάζεται μία ἐκ νέου χάραξις τῆς πορείας καὶ ποῖαν. Πάντως δὲν εἶναι νοητὴ μία διακοπὴ συνεχείας μετὰ τὴν χρυσὴν ἄλυσον τῶν μεγάλων θεολόγων — Πατέρων καὶ μετὰ τὸ ὀδηγητικὸν παράδειγμά των. Τὸ ζήτημα εἶναι ἡ ὀργανικὴ καὶ δημιουργικὴ συνέχεια.

γ) Ἐναντι τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου Θεολογίας ἐν γένει.

Πολλὰ χρήσιμα καὶ ὀδηγητικὰ στοιχεῖα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαχθοῦν ἀπὸ μίαν συγκριτικὴν ἀντιπαροβολὴν μετὰ τὰς προσπάθειάς καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἔξω τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος θεολογικῆς κινήσεως. Ἡ ἀναγέννησις π.χ. τῆς Θεολογίας εἰς τὴν Ῥωσικὴν διασποράν καὶ εἰς τὴν Ῥουμανίαν πολλὰ δύναται νὰ μᾶς δώσῃ. Προσωπικότητες θεολόγων — ἱερέων, ὅπως τῶν Florovsky, Popovic, Staniloae μετὰ τὸ σημαντικώτατον ἔργον των, μᾶς εἶναι χρήσιμοι ἰδιαίτερος διὰ μίαν ἀνανεωτικὴν ζύμωσιν τῆς κάπρας «λαϊκῆς» Θεολογίας μας. Ἐξ ἄλλου ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λησμονῇ ὅτι ἐκπορεύεται ἀπὸ δύο ἀποστολικὰς καὶ Παυλείους πόλεις (Ἀθήνας καὶ Θεσσαλονίκην), αἱ ὁποῖαι ἔχουν βαθείας καὶ εὐθυνοφόρους πνευματικὰς ῥίζας, ἡ μὲν μία προχριστιανικὰς, ἡ δὲ ἄλλη βυζαντινὰς.

δ) Ἐναντι τῆς συγχρόνου δυτικῆς Θεολογίας. Ἐκάμαμεν καὶ ἄλλοτε τὴν θλιβεράν διαπίστωσιν: «Δὲν ἀντλοῦμεν κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν Δύσιν, δὲν τρεφόμεθα ἀπὸ τὴν μητέρα μας, ἀλλὰ θηλάζομεν εἰς μίαν παραμύθια. Δὲν λέγει κανεὶς νὰ ἀφήσωμεν πλήρως τὴν δυτικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι εἶναι προσωρινὴ καὶ μεταβατικὴ «μέχρι καταστήσωμεν» εἰς ἀνδρα τέλειον: νὰ αἰσθανώμεθα τοῦλάχιστον ὅτι «ὐπὸ παιδαγωγόν ἔσμεν» καὶ ὅτι αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαρκῆ ἐπ' ἀπειρον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τρεφόμεθα διηνε-

7) Ποιμαντικὴ ἢ κληρικὴ ἀναγέννησις τῶν ποιμένων πρὸς τὸ ποιμνιον καὶ πάντων ἠνωμένων πρὸς τὸν Χριστὸν δὲν δύναται νὰ νοηθῆ.

8) Κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς Ποιμαντικῆς, δέον νὰ γίνεται ὑπὸ τοῦ ποιμένου διάκρισις μεταξὺ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάσσονος (π.χ. εἰς θέματα καταπολεμήσεως τῶν αἰρετικῶν, ἱεραποστολῆς, σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Κράτους κ.λπ.), ὥστε νὰ μὴ θυσιάζεται τὸ μείζον εἰς τὸ ἐλάσσον.

Ἐξ ἄλλου, ἀρκετοὶ ἐκπρόσωποι τῆς Θεολογίας τῆς Δύσεως ἔχουν ὁμολογήσει ὅτι ἀναμένουν κάτι σοβαρὸν ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν³.

Μετὰ τὴν συγκριτικὴν αὐτὴν ἐμπειρίαν δύναται νὰ προβάλλῃ ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας, ἡ ὁποία,

Οὔτε θὰ εἶναι ἀπλῶς μία Θεολογία τῶν εἰδικῶν διατριβῶν καὶ προδιατριβῶν, χρησίμων κυρίως διὰ τὰ προκαταρκτικὰ στάδια, τὰ ἱστοριοφιλολογικὰ («τεχνολογία» κατὰ τοὺς Πατέρας)

Οὔτε θὰ ἀρκεῖται ἢ θὰ ἐκτείνεται εἰς ἀντιεπιστημονικὰς γενικότητες, ἢ εὐσεβοφανεῖς ἀοριστίας, πρᾶγμα ἀναχρονιστικὸν καὶ ἀνεπαρκές.

Σκοπὸς εἶναι κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον («μῆτε ὑπερσέβοντες μῆτε ὑποσέβοντες»), ἀλλὰ («πρὸς τὸ μέσον εὐθύνοτες, ἐν ὅροις ἴστασθαι τῆς θεοσεβείας»). Καὶ ἄλλοι: «Μεσότητα ὅταν εἴπω, ἀλήθειαν λέγω» αὐτὴ εἶναι ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς Ὀρθοδοξίας⁴.

*

Οὕτω πως συνειδητοποιοῦσα τὴν ὑπαρξίν της καὶ τὴν πορείαν της ἐναντι τοῦ παρελθόντος καὶ ἐνώπιον τοῦ παρόντος ἢ σύγχρονος Ὀρθόδοξου Θεολογίας μας θὰ συνειδητοποιήσῃ καὶ τὸ χρέος της. Καὶ συγκεκριμένως:

Α) Θὰ εἶναι μία Θεολογία τῆς μαρτυρίας. Ἀντλοῦσα ἀπὸ τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ συγχρόνως ἀπὸ τὸ λειτουργικὸν καὶ ἀσκητικὸν βίωμα, ἀπὸ τὴν συνοδικὴν ἐμπειρίαν καὶ ἀπὸ τὴν πείραν τῶν ἁγίων, πρέπει νὰ ἔχη νὰ εἴπῃ λόγον: «λόγον ζῶντα καὶ ἐνεργῆ» (Ἐβρ. 4,12) («περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος») (Α' Πέτρ. 3,15). Δεδομένου ὅτι ἡ μεγάλη «αἵρεσις» τῆς ἐποχῆς μας, ἡ νέα θρησκεία τῶν τελευταίων αἰῶνων καὶ ἰδιαίτατα τῶν τελευταίων ἐτῶν εἶναι ἡ αὐτονόμησις καὶ ἀνεξαρτητοποίησις τῶν πάντων ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐγκοσμοκρατία μετὰ τὰ ποικίλα προσωπεῖά της (εἴτε ὡς λογοκρατία, εἴτε ὡς τεχνοκρατία, εἴτε ὡς ὑλοκρατία κ.λπ.), ἡ Θεολογία ὀφείλει νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ σύγχρονον αὐτὸ βασιλικὸν ρεῦμα «οἰκουμενικῶς καὶ καθολικῶς» καὶ νὰ δώσῃ μαρτυρίαν ζῶσαν, οὐσιαστικὴν καὶ τεκμηριωμένην, μετὰ παρρησίας καὶ θάρρους. Τὰ τελευταῖα αὐτὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι ἀπαραίτητα γνωρίσματα τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ λησμονήσωμεν, ἐὰν δὲν θέλωμεν, νὰ ἀνατιθῶμεν τὴν Δι-οικίσησος τῆς Ἐκκλησίας, καταλλήλων συγγραφῶν.

IV. Διὰ τῆς ἐπισκέψεως τῶν ποιμένων, κατὰ τμήματα, εἰς καλῶς ὀργανωμένους Ἐνορίας.

V. Διὰ τῆς διοργανώσεως ποιμαντικῶν ἐκθέσεων κ.λπ.

(Συνεχίζεται) Ὑπεύθυνος συντάξεως Ἀρχιμ. ΤΙΜ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ πτ. Θ., Μ. Ph.

ΕΚΘΕΣΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Β' ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Ἡ Μόνιμος Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς Διοργανώσεως τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς Ἐκκλησίας διοργάνωσεν ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν 16ην, 17ην καὶ 18ην Ὀκτωβρίου ἐ.ε., Ποιμαντικῆς φύσεως Θεολογικὸν Σεμινάριον, ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ὅπως ἐρευνηθῶσι σημεῖα τινὰ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ χαρακτήρος τοῦ Ποιμαντικοῦ Λειτουργήματος.

Τὸ γενικὸν θέμα τοῦ Σεμιναρίου ἦτο «Ὁ Ἀπολυτρωτικὸς χαρακτήρ τοῦ Ποιμαντικοῦ Λειτουργήματος», τὸ ὅποιον ἀνεπτύχθη ὑπὸ τριῶν εἰσηγητῶν: α) τοῦ ἔλλογ. Καθηγητοῦ κ. Κων /νου Μουρατίδου «Ἡ θεολογικὴ θεμελιώσις τοῦ ποιμαντικοῦ Λειτουργήματος», β) τοῦ αἰδ.σ. πρεσβ. κ. Ἐλευθερίου Χαβάτζα «Ὁ Ποιμὴν ὡς φορεὺς τοῦ λυτρωτικοῦ μηνύματος», γ) τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χριστοφύρου Σαυροπούλου «Ἡ ποιμαντικὴ καθοδήγησις τοῦ συγχρόνου ἐκκοσμηκεμένου ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ τὴν θέωσιν».

Τὴν ἐναρξιν τοῦ Σεμιναρίου ἐκήρυξεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος.

Πρόεδρος ἦτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτικὸς κ. Δαμασκηνός, Πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. Ποιμαντικοῦ Ἔργου, ὅστις διηύθυνε καὶ τὰς ἐργασίας τοῦ Σεμιναρίου.

Συντονιστὴς καὶ Γραμματεὺς τοῦ ἐν λόγῳ Σεμιναρίου ὄρισθη ὑπὸ τῆς Μ.Σ.Ε./Δ.Π.Ε. ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς, Ἀρχιμ. Τιμόθεος Τριβιζᾶς.

ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον σὰρξ, ὅτι ἡ ὑπόθεσις σωτηρίας δὲν εἶναι κάτι ξεπερασμένον.

Αὐτὰς τὰς οὐσιώδεις ἀληθείας δὲν ἀρκεῖ νὰ τὰς ἀκούη ἀπὸ διαφόρους ἄμβωνας τῶν ἐνοριῶν, πρέπει νὰ τὰς ἀκούσῃ καὶ ἀπὸ τὴν Θεολογίαν τοῦ σπουδαστηρίου καὶ τοῦ ἐργαστηρίου. Πρέπει νὰ τὰς ἀκούσῃ ὄχι μόνον οἱ «ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ», ἀλλὰ καὶ οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ καλλιτέχναι καὶ οἱ κοινω-
 λιστρίας τῆς Γῆνου διωκῆθη καθ' ὅλον
 χρονικὸν διάστημα τῆς πρώτης του ἑκατοντηνια-
 ετίας «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης», ἄνευ

62. Ὅρα τὸ κείμενον τῆς Διαθήκης ταύτης, ἡ ὁποία συνετάγη τὴν 2αν Ἰανουαρίου τοῦ 1825, παρὰ Ν. Γ. Σακελλίου—Στ. Ν. Φιλιππίδου, μν. ἔργ. 194-204.

Τὰς ἐργασίας παρηκολούθησαν οἱ Σεβ. Σύεδροι τῆς Μ.Σ.Ε./Δ.Π.Ε., Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμων καὶ Σεβ. Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, ἐνιο τῶν Σεβ. Συνοδικῶν καὶ λοιπῶν Μητροπολιτῶν, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Καθηγηταὶ τινες καὶ περὶ τοὺς 120 Κληρικοὶ-Θεολόγοι, ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Σεμιναρίου ἐλάβανον χώραν κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας, τὰς δὲ ἀπογευματινὰς οἱ Σύεδροι ἐπεσκεύθησαν τὰς Φυλακὰς (ἀναμορφωτήριον θηλέων Ἀμπελοκήπων καὶ Φυλακὰς Κορυδαλλοῦ) καὶ ἰδρύματά τινὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ποιμαντικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Τὸ Διορθόδοξον Κέντρον Ἀθηνῶν ἐφιλοξένησεν ἅπαντας τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐκδήλωσιν, οἱ δὲ Σύεδροι παρέμειναν λίαν ἱκανοποιημένοι ἐκ τε τῆς πνευματικῆς στάθμης τῶν γενομένων θεολογικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐκ τῆς παρασχεθείσης αὐτοῖς φιλοξενίας.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ περιεχόμενον καὶ τὰ συμπεράσματα τῶν τριῶν γενομένων εἰσηγήσεων, τῶν στηριζομένων εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ χαρακτήρος τοῦ Ποιμαντικοῦ Λειτουργήματος, ὡς καὶ πάσας τὰς ὑπὸ τῶν Συνέδρων ἐκφρασθείσας παρατηρήσεις, συνεθέσαμεν τὰ ἐκ τοῦ ὅλου πνεύματος τοῦ Σεμιναρίου προκειμένα συμπεράσματα, ἅτινα παραθέτομεν κατωτέρω:

Α'

Ἡ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

α) Ἐννοία τῆς Θεολογικῆς θεμε-

30. Γ. Γριτσοπούλου: Ἐγγραφα περὶ τῆς Σχολῆς Δημητσάνης. «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», ἔτ. 1960 τευχ. 2ον, σ. 104.

στριὰς: Θ. Βαγενᾶ, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 166.

31. Π. Μ. Αἰλιμ. Ἀλεξ. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 46, 48.

32. ἐνθ' ἀνωτ., σ. 166. Χρυσ. Δημητρίου, ἐνθ' ἀνωτ. φύλ. 233, σ. 75. Ἀρχιμ. Ἀλεξ. ΜΑΞ 48, 57, 58.

(Συνεχίζεται)

Μητροπόλεως Μαντινείας
Καθηγητῆς Παν., σ. 12.

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΩΣ ΠΟΙΜΗΝ*

Σεβασμιώτατε Δέσποτα και Ποιμενάρχα,

Ἄγαπητοί μου πατέρες και ἀδελφοί,

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ Σωτήρ ἡμῶν Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ὁ καταστήσας πάντας ἡμᾶς διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος λειτουργοὺς τῶν Μυστηρίων τοῦ ἐν Τριάδι ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τὸ ἔργον τοῦ ποι-

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα εἰς πανηγυρικὴν συγκέντρωσιν ἀπάντων τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας τῆν 29ην Ὀκτωβρίου 1973 εἰς τὴν μεγάλην Αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Ἐκκλ. Κέντρου Νεότητος Πύργου «Ἡ Ἁγία Φιλοθέη», ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

μένος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιτελῶμεν. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, πρὸς τὸν μετανοήσαντα διὰ τὴν ἄρνησίν του Πέτρον, ταύτην τὴν ἐξουσίαν και τὴν ἐντολὴν ἔδωκε: «Βόσκει τὰ ἀρνία μου... Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου»¹. Διὰ τοῦτο και ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ἐνα, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, πρὸς τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Μιλήτου εἶπε: «Προσέχετε ἑαυτοῖς και παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου και Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»².

Ἐκτοτε ὀνομαζόμεθα και ἡμεῖς ποιμένες. Ὅχι μόνον διότι εἴμεθα οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ³, τὸν ὅποιον οἱ

1. Ἰωάν. κα', 15-17.

2. Πράξ. κ', 28.

3. Ψαλμ. κβ', 1-6. κζ', 9. μζ', 15. οθ', 1-2.

I. Πᾶσα ἐνέργεια τοῦ ποιμένος δέον νὰ ἔχη θεολογικὴν ἔγκρισιν.

II. Ἡ διεύρυνσις τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ποιμένος, ὡς και ἡ τεχνικὴ τῆς Ποιμαντικῆς, δέον νὰ στηρίζονται θεολογικῶς.

3) Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατανοήσῃ ὁ ποιμὴν, ὅτι διὰ τῶν ἐνεργειῶν και ἱεροπραξιῶν του ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν τῶν ποιμαινομένων. Ἐπίτευξις τῆς διασφάλισεως ταύτης και διὰ τῆς ἐμβαθύνσεως εἰς τὴν ποιμαντικὴν διδασκαλίαν και θεολογίαν τῶν Μεγάλων Πατέρων και Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας.

4) Θεωρεῖται ἐπιτακτικόν, ὅπως ὁ ποιμὴν ἀποκτήσῃ συνείδησιν, ὅτι κατὰ τὴν ποιμαντικὴν του διακονίαν εἶναι δούλος τοῦ Θεοῦ και ὅτι, ἐπομένως, διὰ τῶν ἐνεργειῶν του «παρακαλεῖ» τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε καθοδηγεῖ «ἰδικούς» του ὁπαδούς.

5) Ἡ Ποιμαντικὴ εἶναι θεολογικῶς θεμελιωμένη, ὅταν εἶναι χριστοκεντρικὴ.

6) Ἡ Ποιμαντικὴ δὲν εἶναι χριστοκεντρικὴ, οὔτε ὀρθόδοξος, ὅταν δὲν κατευθύνῃ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωσιν, ἀλλὰ και εἰς φλέγοντα δι' αὐτοὺς θέματα (ὡς λ.χ. Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη, Χιπιτισμός, Τουρισμός, ἀνεργία, προβλήματα οἰκογενείας κ.λπ.) ὅταν δηλαδὴ, ἐνῶ οἱ πιστοὶ ἔχουν προβλήματα, ἡ Ποιμαντικὴ τὰ ἀντιμετωπίζει ἀνεπαρκῶς ἢ οὐδαμῶς θίγη ταῦτα.

7) Ποιμαντικὴ χωρὶς ἀγάπην τῶν ποιμένων μεταξὺ τῶν, τῶν ποιμένων πρὸς τὸ ποίμνιον και πάντων ἠνωμένων πρὸς τὸν Χριστὸν δὲν δύναται νὰ νοηθῇ.

8) Κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς Ποιμαντικῆς, δέον νὰ γίνεται ὑπὸ τοῦ ποιμένος διάκρισις μεταξὺ τοῦ μείζονος και τοῦ ἐλάσσονος (π.χ. εἰς θέματα καταπολεμήσεως τῶν αἰρετικῶν, ἱεραποστολῆς, σχέσεων Ἐκκλησίας και Κράτους κ.λπ.), ὥστε νὰ μὴ θυσιάζεται τὸ μείζον εἰς τὸ ἐλάσσον.

β) Ἀναγκαιότης τῆς Θεολογικῆς θεμελιώσεως τῆς Ποιμαντικῆς.

1) Ὑφίσταται ἀνάγκη, ὅπως ἅπαντες οἱ ποιμένες κατανοήσωσι τὴν Ποιμαντικὴν ὡς εὐρισκομένην εἰς στενὴν συνάφειαν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Θεολογίαν.

2) Ἀπαιτεῖται νὰ λάβωμεν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ποιμαντικῆς, διὰ νὰ ἐκλείψῃ ὁ ἐρασιτεχνισμός και ἡ προχειρότης τῶν ποιμένων. Τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς ἐν θεολογικὸν πλαίσιον.

3) Ἀπὸ θεολογικῆς και ποιμαντικῆς ἐπόψεως, δὲν εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὸν ποιμένα νὰ ἐπιτελῇ μόνον ἁγιαστικὰς πράξεις ἢ νὰ ἐποικοδομῇ τὸ ποίμνιον. Εἶναι ἐντελῶς ἀπαραίτητον, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, διὰ τὸν ποιμένα νὰ ἔχη και συνείδησιν τοῦ τί ἐπιτελεῖ, και διατί τὸ ἐπιτελεῖ οὕτως και ὄχι ἄλλως, αὐτὴν δὲ τὴν συνείδησιν τοῦ τελουμένου ἔργου νὰ ἀποκτήσουν και οἱ πιστοί.

4) Πῶς ἡ ἀπαραίτητος θεολογικὴ θεμελιώσις τῆς Ποιμαντικῆς θὰ γίνῃ κτῆμα πάντων τῶν ποιμένων;

I. Διὰ τῆς συνεχοῦς διδασχῆς πρὸς τοὺς ποιμένας ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων προσώπων.

II. Διὰ τῆς ὀργανώσεως σεμιναρίων κατὰ περιφερείας ἢ κατὰ Ἱ. Μητροπόλεις.

III. Διὰ τῆς χορηγήσεως εἰς αὐτοὺς, ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, καταλλήλων συγγραμμάτων.

IV. Διὰ τῆς ἐπισκέψεως τῶν ποιμένων, κατὰ τμήματα, εἰς καλῶς ὀργανωμένας Ἐνορίας.

V. Διὰ τῆς διοργανώσεως ποιμαντικῶν ἐκθέσεων κ.λπ.

(Συνεχίζεται)

Ἐπεύθυνος συντάξεως

Ἀρχιμ. ΤΙΜ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ πτ. Θ., Μ. Ρη.

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ ΕΙΣ Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ*

Ἐρώτησις: Ζήτε εἰς μίαν κοινωνίαν πλου-
ραλιστικὴν καὶ ἐκκοσμικευμένην. Αὐτὸ τὸ βεῦμα τῆς
ἐκκοσμικεύσεως ἀρχίζει νὰ παρουσιάζεται καὶ εἰς
τὸν τόπον μας. Σεῖς ἔχετε μίαν ἐμπειρίαν καὶ ὡς
πρὸς τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τῶν νέων ποιμαν-
τικῶν προβλημάτων. Πῶς ἀντιμετωπίζετε τὰ προ-
βλήματα αὐτά; Πῶς ἐργάζονται οἱ ἱερεῖς σας σήμερα;

Ἀπάντησις: Οἱ ἱερεῖς μας εἶναι στρατο-
κόποι. Εἰς τὰ πολλὰ S.O.S τρέχουν εἰς τὰ νοσοκο-
μεῖα, εἰς τὰς φυλακὰς, εἰς τὰ σπίτια, πάντοτε ὡς
φίλοι καὶ συμπαραστάται. Παρέχουν πᾶσαν ἠθικὴν καὶ
πνευματικὴν συμπαραστάσιν. Ἐπι δε καὶ βοήθειαν
ὕλικήν.

Ἐρώτησις: Ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις
τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου προϋποθέτει μεταξύ ἄλλων καὶ
τὴν νομικὴν κατωχύρωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀνε-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 576 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

ἄνθρωποι τῆς Π. Διαθήκης ἔβλεπον ὡς τὸν πνευματικὸν
ποιμένα τῆς ζωῆς των· οὔτε ἀπλῶς διότι ὁ ἀποστείλας
ἡμᾶς Κύριος ἐχαρακτήρισεν ἑαυτὸν ὡς τὸν «καλὸν
Ποιμένα»⁴· οὔτε, πολὺ περισσότερον, διότι ἡ εἰκὼν, ἡ
ζωὴ καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ ποιμένος ἦτο καὶ εἶναι γνωστὴ
εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ποιμένες καλούμεθα, διότι τὸ ἔργον
τοῦ βοσκοῦ τῶν ἀλόγων προβάτων ἐμπεριέχει ἀπάσας
τὰς ιδιότητες τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος τῶν λογικῶν
προβάτων τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ χαρακτηρίζει
μὲ τὴν πλέον δυνατὴν πληρότητα τὴν ὅλην αὐτοῦ
ἀποστολήν καὶ δράσιν.

Ὅντως ἡ λέξις «ποιμὴν» περιέχει ἀπάσας τὰς ἐν-
νοίας τοῦ ἔργου τοῦ ἱερέως. Εἶναι ὁ περιεκτικώτερος, οὐ-
σιαστικώτερος καὶ πληρέστερος ὅρος, ὅστις δύναται νὰ
ἐκφράσῃ τὴν ἀποστολήν τοῦ Κληρικοῦ. Διότι ὅπως ὁ κοι-
νὸς ποιμὴν ἐκλέγει τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς του ἕνα-ἕνα
καὶ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν γνωρίζει ἰδιαιτέρως τὰς δυνατό-
τητας καὶ τὰ ἐλαττώματα· ὅπως μετ' ἰδιαιτέρας στορ-
γῆς διατρέφει αὐτὰ καὶ ἀγρύπνως τὰ προστατεύει ἀπὸ
τοὺς ἐχθροὺς των· ὅπως αὐτὸς ἐμπροσθεν αὐτῶν πο-
ρεύεται, ὀδηγῶν αὐτὰ καθ' ἐκάστην εἰς χλοερὰ λειβά-
δια, καὶ ὅπου ἐκεῖνος βαδίζει, ἐκεῖ καὶ τὰ πρόβατα ἀκο-
λουθοῦν· καὶ τέλος, ὅπως ὁ βοσκὸς κατὰ τὸ θέρος καὶ
κατὰ τὸν χειμῶνα, κατὰ τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ πολλάκις
καὶ κατὰ τὴν νύκτα, συνεχῶς, ὀλόκληρον τὸν χρόνον
τῆς ζωῆς του, ποικιλοτρόπως τὰ φροντίζει, ὥστε νὰ
ἐκπληρώσουν τὸν σκοπὸν των, τὸ ἴδιον καὶ πᾶς Κληρι-
κὸς — Ἐφημέριος. Ἐπιτελῶν ἔργον Θεοῦ, ὀφείλει νὰ
εἰσάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν Ποίμνην τοῦ Χριστοῦ, νὰ
διασφαλίζῃ αὐτὸν ἐντὸς τῆς μάνδρας τῆς Ἐκκλησίας,
νὰ τὸν διατρέφῃ πνευματικῶς διὰ τῶν Μυστηρίων καὶ
τῶν θείων διδασκαλιῶν, νὰ αὐξάνῃ καὶ νὰ καλλιερῆ
πνευματικῶς αὐτόν, διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ἀσφαλῶς εἰς
τὴν λύτρωσιν καὶ τὸν Παράδεισον τῆς τρυφῆς τῆς οὐ-
ρανίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ποιμένες καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί, λογικῶν προβάτων,
ὡς γνωρίσωμεν σήμερον καλλίτερον ἕνα τοιοῦτον ποιμένα
τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἠκολούθησε
πιστῶς τὸν Ἀρχιποιμένα Χριστόν. Ἄς γνωρίσωμεν
τὸν ποιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας Μέγαν Ἀθανάσιον, τοῦ
ὁποίου ἡ Τοπικὴ μας Ἐκκλησία, δι' ἀποφάσεως τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου, πανηγυρικῶς ἐορτάζει τὴν 1600ῆν ἐπέ-
τειον ἀπὸ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ, ἵνα τὰ ἴχνη τούτου

ἀκολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν διαποίμωσιν τῶν εἰς
ἡμᾶς ἐμπειπιστευμένων λογικῶν προβάτων τῆς ἐνορίας
ἡμῶν, ὀδηγήσωμεν ταῦτα εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν καὶ οὕτως ἀποδειχθῶμεν ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης
καὶ τῆς τιμῆς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὡς ποιμὴν.

Πρὶν προχωρήσω ὁμως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέ-
ματός μου, ἀγαπητοί, ἤθελα νὰ σᾶς διευκρινήσω ὅτι ὁ
καθορισμὸς τοῦ θέματος, ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὡς ποιμὴν,
δὲν ἐπιβάλλει τὸν διαχωρισμὸν τῆς προσωπικότητος
τοῦ Ἁγίου, οὐδὲ ἀναφέρεται εἰς περιορισμένα ὄρια τῆς
δράσεως αὐτοῦ. Ἀπεναντίας. Εἶναι τὸ μόνον θέμα, τὸ ὁ-
ποῖον περικλείει ὀλόκληρον τὴν ἱστορικὴν προσωπικό-
τητα τοῦ Ἁγίου καὶ πᾶσαν τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ
ὡς Κληρικοῦ. Διότι ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ὅπως πρέπει
νὰ συμβαίῃ καὶ μὲ πάντα Κληρικόν, ὅ,τι ἔπραττε καὶ
ὅ,τι ἔλεγε καὶ ὅπου καὶ ἂν εὕρισκετο εἰς πάσας τὰς στι-
γμὰς τῆς ζωῆς του, ἔδρα καὶ ἐκινεῖτο ὡς ποιμὴν. Ὀλό-
κληρος ἡ ζωὴ τοῦ Ἁγίου ὡς Πρεσβυτέρου καὶ Ἐπισκό-
που εἶναι ζωὴ ποιμένος, εἶναι δράσις ποιμαντικὴ. Ὁ
Ἁγιος Ἀθανάσιος καὶ ὅταν ἐτέλεε τὴν ἀναίμακτον θυ-
σίαν, καὶ ὅταν ἐκήρυττεν ἡ ἔγραφε, καὶ ὅταν ἐπεσκέπτετο
καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν Χριστιανῶν του, ἀκόμη καὶ
ὅταν ἔτρωγεν ἡ ἀνεπαύετο ἡ ἐκοιμάτο, ὡς ποιμὴν ἐνήρ-
γει καὶ τὰ ἔργα τοῦ ποιμένος ἐποίει.

Κατὰ ταῦτα μόνον ἡ πλήρης βιογραφία τῆς ζωῆς
καὶ τῆς δράσεως τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου εἶναι δυνατὸν
νὰ δώσῃ πλήρη εἰκόνα αὐτοῦ ὡς ποιμένος τῆς τοῦ Χρι-
στοῦ Ἐκκλησίας.

Διασαφηνίζω τοῦτο, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ μὴ νομι-
σθῇ ἀπὸ τὸν καθένα μας ὅτι τὸ ποιμαντικὸν ἔργον περι-
ορίζεται εἰς τινὰς μόνον ἐνεργείας τοῦ ποιμένος, ἀφ' ἐτέ-
ρου δὲ ἵνα δώσω τὴν βάσιν τῶν ὅσων ἐν συνεχείᾳ θὰ
ἐκθέσω. Διότι, λόγῳ τοῦ περιορισμένου τοῦ χρόνου,
ἀλλὰ καὶ τῶν γενομένων ἤδη καὶ τῶν γενησομένων σχε-
τικῶν ὀμιλιῶν⁵, θὰ περιορισθῶ εἰς τὸν τονισμὸν ὠρι-
σμένων μόνον βασικῶν σημείων τῆς ποιμαντικῆς δρά-
σεως τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐξα-
γάγωμεν καὶ τὸ ἴδικόν μας καθῆκον διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυ-
χίαν καὶ τοῦ καθόλου ποιμαντικοῦ λειτουργήματος ἡμῶν.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΓΕΡΜ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

4. Ἰωάν. ι'. 11.

5. Κατὰ τὸ σχετικὸν Πρόγραμμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

γνωρισμένη ή Μητρόπολις Βελγίου, Σεβασμιώτατε;

'Απάντησις : Δυστυχώς όχι! 'Ο Καταστατικός Χάρτης του Βελγίου αναγνωρίζει μόνον την 'Ρωμαιοκαθολικήν 'Εκκλησίαν, ώρισμένας αποχρώσεις του Προτεσταντισμού και την 'Ιουδαϊκήν Κοινότητα. Τò παρελθόν έτος έπεσεκέφθη τον ύπουργόν έσωτερικών, ό όποιος εξέδηλωσε την συμπαράστασιν του, αλλά δυσκολία έσωτερικής κυβερνητικής φύσεως άνέκοψαν την προσπάθειαν αυτήν. 'Ο ύπουργός ύπεσχέθη ότι θα μάς βοηθήση, ώστε ν' αναγνωρισθῆ ή 'Εκκλησία μας έπισήμως. 'Η αναγνώρισις τῆς Μητροπόλεως και τῆς 'Ορθοδοξίας θα συμβάλῃ, ώστε και οι ιερεῖς μας και οι ναοί μας νά έπωφελοῦνται όλων τῶν δικαιωμάτων, τά όποια παρέχει ή Κυβέρνησις του Βελγίου πρὸς τὰς άλλας θρησκευτικὰς Κοινότητας. Οι ιερεῖς μας θα μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὸ Δημόσιον και θα έχωμεν φορολογικὰς έκπτώσεις, όταν αγοράζωμεν ναοὺς ή καταστήματα ή ἀκίνη και οίκιας, καθώς και άλλα ευεργετήματα. Διενεργῶ και ἱδρυσιν Συνδέσμου προστασίας τῆς 'Ορθοδόξου Λατρείας και ἤδη άνεγνωρίσθη οὗτος Νομικόν Πρόσωπον! 'Εχει ιδιαίτερον Καταστατικόν και Δ. Συμβούλιον, του όποίου Πρόεδρος είναι ό Μητροπολίτης Βελγίου.

'Ερώτησις : 'Ενα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα προβλήματα τῶν κληρικῶν του 'Εξωτερικοῦ κυρίως εἰς τὰς Χώρας, όπου ή 'Εκκλησία μας δέν εἶναι νομικῶς άνεγνωρισμένη, εἶναι ή ασφάλισις άσθενείας. Εἶναι ήσφαλισμένοι οι κληρικοί σας;

'Απάντησις : Δυστυχῶς οι κληρικοί του Βελγίου εἶναι οι μόνοι, οι όποιοι καιτοι ὑπηρετοῦν την 'Εκκλησίαν και την Πατρίδα, εἶναι άνασφάλιστοι και στεροῦνται συντάξεως εν καιρῷ γήρατος. Πρὸ διετίας ἀπηρθύνθη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον και εἰς την 'Ιερὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν και παρεκάλεσσα διὰ τὸ θέμα αυτό, πλην όμως τὸ TAKE ἐπιμένει και απαιτεῖ ἀπὸ τούς κληρικούς του Βελγίου νά καταβάλλουν ποσὸν διπλάσιον ἀπ' ὅτι καταβάλλουν οι ιερεῖς τῆς Ἑλλάδος, πᾶγμα τὸ όποῖον εἶναι δύσκολον και αδύνατον, διότι ή μισθοδοσία τῶν ιερέων του Βελγίου εἶναι μικρά και ὁ τιμᾶριθμος τῆς ζωῆς εἶναι κατά πολὺ μεγαλύτερος τῆς Ἑλλάδος. 'Η εἰς διπλοῦν καταβολή του ποσοστοῦ του απαιτουμένου διὰ την συνταξιοδότησιν τῶν κληρικῶν μας ἀπὸ μέρος του TAKE εἶναι αδύνατος διὰ τὸ παρόν. 'Ελπίζω εἰς την αγαθὴν συναντίληψιν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως. Διαιεί οι κληρικοί του 'Εξωτερικοῦ, ἐφ' ὅσον ἐργάζονται διὰ τὸν Ἑλληνισμόν και την προβολήν τῆς Ἑλλάδος, νά μη έχουν τὰ ἴδια προνόμια με τούς άλλους εκπροσώπους τῆς Ἑλλάδος, εν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐργαζομένου; 'Η προβολή τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο και γίνεται διὰ τῆς 'Εκκλησίας, του ιερέως. Πρὶν ή μεταβῆ πρόξενος, μετέβη ὁ Ἑλλην ἱερεὺς εἰς αὐτήν ή ἐκείνην την Χώραν.

'Ερώτησις : Πῶς βλέπετε τὸ μέλλον τῆς 'Ορθοδοξίας και του Ἑλληνισμοῦ εἰς τὸ Βέλγιον;

'Απάντησις : Δέν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τὸν ὀμιλοῦντα οὔτε ἀπὸ τούς ιερεῖς μας, αλλά ἀπ' αὐτὸν τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, ὁ όποιος κρατᾶ μέσα εἰς την ψυχὴν του την Ἑλληνορθοδοξίαν. Εἶμαι βέβαιος, ότι διαφυλάττει αὐτήν εἰς τὸ Ἀρτοφόριον τῆς ψυχῆς του ἀκεραίαν και θα την διαφυλάξῃ. Τούς θαυμάζω και τούς σέβομαι και τούς ἀγαπῶ.

'Ερώτησις : Καθὼς ἀναφέρατε, Σεβασμιώτατε, ἀρκετὰ εἶναι τὰ ποιμαντικὰ σας προβλήματα εἰς τὸ Βέλγιον. Πῶς θα μπορούσαμε νά βοηθήσωμεν εἰς τὸ ἔργον σας αὐτό;

'Απάντησις : 'Εάν ή 'Εκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπορούσε νά μάς βοηθήση, ἀποστέλλουσα 1-2 κληρικούς, θα ἠδυνάμεθα με τούς κληρικούς αὐτούς νά καλλιεργοῦμε τὸν πνευματικὸν ἀγρὸν τῆς ταπεινῆς Μητροπόλεως, τῆς όποίας προϊσταμαι, νομίζω ότι θα ἦταν μία οὐσιαστική συμβολή. 'Εάν οι κληρικοί αὐτοὶ ἐνηλλάσσοντο, θα ἦταν καλύτερα, διότι και οι Ἑλληνας ἐκεῖ του Βελγίου θα εὐρισκωνται εἰς μεγαλύτεραν ἐπαφήν με την Ἑλλάδα. Βεβαίως οι ιερεῖς οὗτοι θα εἶναι ὑπὸ τὰς ἐντολάς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως και θα ἐργάζονται ὑπὸ την καθοδήγησιν του Μητροπολίτου. 'Εχωμεν ἀνάγκην ιερέων, αλλά στερούμεθα τῆς μισθοδοσίας των.

'Ερώτησις : Προσπαθεῖτε νά δημιουργήσετε ένα ἱδρυμα εἰς την Μητρόπολιν σας· εἰς τί ἀκριβῶς συνίσταται αὐτή ή προσπάθεια και πῶς μπορούμε νά σας βοηθήσωμεν;

'Απάντησις : 'Η νεοπαγῆς Μητρόπολις Βελγίου στερεῖται κτιρίου πρὸς στέγασιν Γραφείων. Εὐρισκόμεθα εν τῷ παρόντι ἐντὸς πολυκατοικίας σ' ένα διαμέρισμα 4 δωματίων. Θέλομεν νά προβάλλωμεν την Ἑλληνορθοδοξίαν μέσα εἰς ιδιόκτητον ἀκίνητον, ἀδιάφορον εάν εἶναι πλοῦσιον ή ναπεινόν. 'Ο χώρος αὐτὸς δέν θα εἶναι πρὸς ἀνάπαυσιν του Ἀρχιερέως οὔτε τῶν συνεργατῶν του, αλλά θα μετατραπῆ εἰς μίαν πνευματικὴν φωλεάν. Θέλομεν μίαν αἴθουσαν, ή όποία νά περιλαμβάνῃ τοῦλάχιστον 100 πρόσωπα, ώστε νά συγκαλῶμεν τούς Ἑλληνας φοιτητὰς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, νά ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφήν με την φοιτητικῶσαν νεολαίαν, νά καλῶμεν τὰ παιδιὰ διὰ διαλέξεις, προβολὰς, νά μετακαλῶμεν τούς Χριστιανούς καθ' ὀμάδας, νά εὐρισκόμεθα εἰς διαρκή διάλογον.

Διὰ πρώτην φοράν ὁ συνομιλητῆς σας εὐρέθη πρὸ ἡμερῶν εἰς διάλογον ἐκτὸς του ἐκκλησιαστικοῦ χώρου, ἐντὸς μιᾶς αἰθούσης, την όποίαν ἐνοικιάσαμεν και συνεκαλέσαμεν μίαν «Γενικήν Ἑνοριακήν Συνέλευσιν», προκειμένου νά διαρθρώσωμεν την νέαν ἐνορίαν τῶν Βρυξελλῶν.

Πρόκειται δηλαδή διὰ μίαν ἔλλειψιν, ή όποία εἶναι πολὺ αἰσθητή και ἐπιζημία διὰ τὸ ἔργον τῆς Μητροπόλεως και του Μητροπολίτου.

(Συνεχίζεται) Πρεσβ. ANT. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ*

Είργασθη καθ' ὄλην τὴν ὑπόλοιπον ζωὴν του, ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης, διὰ τὴν ὑλοποίησιν αὐτῆς τῆς θεοπνεύστου καὶ ἔθνοσωτηρίου ἰδεολογίας του.

Εὐθύς μετὰ τὴν χειροτονίαν του εἰς Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος τὸ 1913, ἀντιταχθεὶς πρὸς τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου, τὴν παραχωροῦσαν τὴν Δυτικὴν Θράκην εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἐπεχείρησε μετὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἰδρυσιν αὐτονόμου Θρακικοῦ Κράτους μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Κομοτηνὴν, συνενώσας πρὸς τοῦτο τὰς μειονότητας τῆς περιοχῆς μετὰ τὴν ἑλληνικὴν πλειοψηφίαν ἐναντίον τῶν βουργαρικῶν διεισδύσεων.

Ὡς Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος ἐνίσχυε καὶ ὠργάνωνε κατὰ ἰδανικὸν τρόπον τὴν κοινοτικὴν διοίκησιν τοῦ Πόντου. Ἐπέξετεινε τὴν πραγματικῶς ριζοσπαστικὴν κοινωνικὴν δράσιν του εἰς ὅλας τὰς ἐθνότητας τῆς περιοχῆς, δεχθεὶς πολλαχόθεν ἐνισχύσεις, χωρὶς ἐπ' ἐλάχιστον νὰ μειωθῆ τὸ θρησκευτικὸν κῦρος τῆς παραδοσιακῆς Μητροπόλεώς του.

Μὲ ἀπαράμιλλον αὐτοθυσίαν, ἀλλὰ καὶ σῶφρονα συναίσθησιν τῆς εὐθύνης τῆς θέσεώς του, ὡς Ἕλληνας Ἱεράρχου, ἐπρομάχησε διὰ τὴν διάσωσιν ὅσων ἠδύνατο ἀπὸ τὴν ἀρμενικὴν γενοκτονίαν.

Ἐφαρμόζων εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τὴν ἰδεολογίαν του, περὶ συνεργασίας τῶν ἐθνοτήτων τῆς Τουρκίας ὑπὸ τὸ κῦρος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπηρέασε τοσοῦτον καὶ αὐτὰς τὰς φανατικὰς Ἀρχὰς τῆς Τουρκικῆς Διοικήσεως, ὥστε, ὅταν αὐταὶ τὸ 1916 ὑπεχώρουν τοῦ Πόντου πρὸ τῶν ἐπερχομένων ῥωσικῶν στρατευμάτων, παρέδωσαν τὴν Διοίκησιν εἰς ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος, μετὰ τὴν ἱστορικὴν ἔγγραφον δήλωσιν: «Ἀπὸ Ἑλλήνας παρελάβομεν πρὸ αἰῶνων τὴν Τραπεζοῦντα, εἰς Ἑλληνας τὴν παραδίδομεν. Προστατέψατε καθὼς γνωρίζετε τοὺς Μουσουλμάνους ὅπως τοὺς Χριστιανούς».

Καὶ ἐγένετο ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης, ἐν μέσῳ τῆς στρατιωτικῆς ῥωσικῆς κατοχῆς, ἐν μέσῳ τῆς σοβιετικοποιήσεως τῶν ῥωσικῶν στρατευμάτων, ἐν μέσῳ τῶν ἀνταρτικῶν συγκρούσεων τῶν ῥωσοτουρκικῶν δυνάμεων, ἐγένετο, ὡς διοικητῆς τοῦ Πόντου κατὰ τὴν κοσμογονικὴν αὐτὴν περίοδον, καὶ Μητροπολίτης τῶν Ὁρθοδόξων καὶ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων καὶ Μουφτῆς τῶν Μουσουλμάνων. Ἐγένετο ἡγέτης ἀντάξιος τοῦ ὀρθοδόξου οἰκουμενικοῦ ἑλληνισμοῦ.

Καὶ ὠραματίσθη κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμὴν τοῦ 1919 ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης τὴν ἰδρυσιν ἀνεξαρτήτου Ποντο-ἀρμενικοῦ Κράτους, μετὰ τὴν αὐτονομίαν τοῦ ἑλληνικοῦ Πόντου, μετὰ κυριαρχοῦν στοιχείον τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Καὶ ἐκίνησε τὸν Ἐθνάρχη Βενιζέλον εἰς ἀναθεώρησιν τῆς προηγουμένης του πολιτικῆς καὶ εὐθυγραμμισμὸν τῶν διπλωματικῶν ἀγώνων του πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Καὶ κατέπληξεν ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης εἰς τὸ Παρίσι τοὺς ἡγέτας τοῦ κόσμου μετὰ τὴν ἠλεκτρίζουσαν προσωπικότητά του, μετὰ τὴν ἐντυπωσιάζουσαν ἐνημερότητά του, μετὰ τὴν ῥηξικέλευθον πολιτικότητά του, κατὰ τὰς ἐπαφάς, τὰς ὁποίας εἶχε πρὸς αὐτούς. Καὶ ἐπέτυχε πρὸς ὑλοποίησιν τῶν ὀραματισμῶν του τὴν συνεργασίαν τῶν συμπαθῶν εἰς ὅλας τὰς ἀντιπροσωπίας τῆς συνδιασκέψεως ἀρμενίων.

Καὶ θὰ ἐπετύγχανον τὰ σχέδιά του, ἐὰν δὲν ἐπήρχοντο τὰ αἴτια τῆς μεγάλης συμφορᾶς, τὰ αἴτια τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, τῆς καταστροφῆς τοῦ ἔθνους, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο καὶ ἡ κεφαλικὴ καταδίκη εἰς θάνατον τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου Φιλιππίδη. Καὶ μακρὰν τῆς Μητροπόλεως του ὁ Χρῦσανθος δὲν παρητήθη τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἐθνικῆς ἰδεολογίας του.

Ὡς ἀποκριστὰς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰς Ἀθήνας ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας πλῆθος ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἀποστολῶν εἰς ὀλόκληρον τὸν ὀρθόδοξον ἡῶρον, σχετικῶν πάντοτε πρὸς τὴν ἰδεολογίαν του, τὴν ἰδεολογίαν τοῦ κοινωνικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἐν ὀρθοδοξότητι καὶ τῆς διαφυλάξεως τοῦ κύρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Καθιερωμένος πλέον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης ὡς ἐθνάρχης, ὡς ἱεροφάντης τῆς ἰδέας τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνισμοῦ, ἀνήλθε τὸ 1938 εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν, διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Θρακικῆς καταγωγῆς Ἀρχιεπίσκοπον Μεγάλου Χρυσόστομον τὸν πρῶτον.

Κατὰ τὴν σύντομον θητείαν του ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἐσκόρπιζε μετὰ ὄλην τὴν παρουσίαν καὶ πολιτείαν του, ὡς εὐστόχως ἐλέγχθη, τὸ μύρον τῆς ἱεροπροσωπείας καὶ ἑλληνοπρεπείας.

Ἐμεθόδευσε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 580 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 τεύχους.

ἔθνους καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων. Ἀνεζήτησε καὶ προώθησεν ὡς συνεργάτας του, τοὺς ἀξιοτέρους τῶν ἐλλήνων κληρικῶν. Διέθεσεν ὅλην τὴν δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔθνικοῦ ἀγῶνος τοῦ 40. Ἰδρυσεν καὶ ὠργάνωσε τὴν πανελληνίως γνωστὴν «Πρόνοιαν τῶν Στρατευμένων».

Καὶ ἦλθεν ἡ ναζιστικὴ κατοχὴ. Μαζὶ τῆς ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς τελικῆς δοκιμασίας τοῦ ἔθνοπρεποῦς Ἱεράρχου. Ἦλθεν ἡ στιγμή τοῦ μαρτυρίου, μὲ τὸ ὅποιον ὁ Κύριος στέφει τοὺς ἀγίους του, μὲ τὸ ὅποιον τὸ ἔθνος τιμᾷ τοὺς Μεγάλους του.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρῦσανθος, ὁ ὅποιος ἀνερχόμενος εἰς τὸν θρόνον τῆς Μητροπόλεως Τραπεζοῦντος εἶχεν εἶπει:

«Προτιμῶ ὡς ἀετὸς νὰ πέσω ἢ ἔρπων νὰ ζῶ», καλεῖται εἰς συμβατικότητα, εἰς ἀπαράδεκτον συμβιβασμόν. Καὶ ἀρνείται νὰ παραστή εἰς τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν κατακτητὴν. Ἀρνείται νὰ ὀρκίσῃ τὴν κατοικὴν κυβέρνησιν. Ὁρθίως κεραυνοβολεῖ τὸν ἀνεπιθύμητον ἐπισκέπτην του, τὸν γερμανὸν στρατιωτικὸν διοικητικὴν τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὴν δῆλωσιν, ὅτι ὅσοι τὸν ἔρανον μὲ ἄνθη, ὅπως εἶπε, βεβαίως δὲν ἦσαν Ἕλληνες.

Καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ κατακτητοῦ καὶ τῆς μικρότητος τῶν καιρῶν ἐξεθρονίσθη ὁ κανονικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ ἀείμνηστος Χρῦσανθος Φιλιππίδης.

Καὶ ἐγένεν ὁ ἀντικανονικῶς ἐκθρονισθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος ἡ ἐθνικὴ σάλπιγξ, ἡ ὁποία κατεδείκνυεν εἰς τὸ δοῦλον ἔθνος τὸ χρέος τῶν καιρῶν. Ἐγένεν τὸ σύμβολον τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐνεθάρρυνε καὶ ἠύλογε καὶ κατηύθυνε, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐνημέρωνε τὰς ἐξορίστους Ἕλληνας Ἀρχάς.

Καὶ προσέτρεξαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, μετὰ τὴν πλήρη ἀπελευθέρωσιν, πολλοὶ πραγματικοὶ Ἕλληνες εἰς τὸν Μέγαν Ἱεράρχην. Ἀλλὰ τὸν ἦϋρον πλέον μακρὰν τοῦ κόσμου τούτου. Τὸν ἦϋρον προγευόμενον ἤδη τὴν χαρὰν τῶν ἀγγέλων. Τὸν ἦϋρον εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐν Κυρίῳ ἀθανασίαν. Παρέδωκε τὴν ὠραίαν ψυχὴν του, τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1949. Ἀπῆλθε τοῦ κόσμου τούτου, ἀφοῦ τὸν δρόμον τετέλεκε, τὴν πίστιν τετήρηκε. Ἀπῆλθεν ἀνάργυρος κατὰ κόσμον, ἀλλὰ πλήρης χάριτος Κυρίου.

Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,

Ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀποκαλυφθῆ ὁ ἀνδριάς τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος, ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Χρυσάνθου Φιλιππίδη. Ἡ ἱεροπρεπὴς καὶ ἑλληνοπρεπὴς μορφή του θὰ προκαλῆ εἰς τὰς ψυχὰς μας, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πανελ-

λήνων, σάλον ὀρθοδόξων καὶ ἐθνικῶν σκιρτημάτων. Ἡ ἀκτινοβόλος φυσιογνωμία του θὰ ἐμπνέῃ εἰς τὴν πανελληνίον ὀρθόδοξον συνειδησιν τὸν ἰδεαλισμόν, τὴν δεοντολογίαν ποῦ ἐπιτάσσουν, κατὰ τὴν παρούσαν πραγματικότητα, τὰ πεπρωμένα τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνισμοῦ. Καὶ θὰ εἶναι τοῦτο ἰδιαίτερος ἐπίκαιρον καὶ θεάρεστον καὶ ἐθνοφελές. Διότι εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅτε ἡ πνευματικὴ ἀνεστία ἀπειλεῖ νὰ καταπνίξῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς σχετικότητος. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅτε ὁ ἐπιτιθέμενος σκοταδιστικὸς ὀλοκληρωτισμὸς ἀπειλεῖ νὰ συντρίψῃ τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν τρόπον ζωῆς.

Εἰς τὰς ἡμέρας μας, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία, ἀναγεννωμένη καὶ πρωτοποροῦσα, καλεῖ τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐθνικὴν ἐνότητα, εἰς ἐθνικὴν ἐγρήγορσιν, εἰς ἑλληνοπρεπῆ δράσιν, διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς κοσμοσωτηρίου πορείας τοῦ ἔθνους.

Θὰ εἶναι εὐλογία Θεοῦ, ὅτι ἡ σελαγίζουσα μορφή τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου θὰ σαλπίζῃ ἀνὰ τὸ πανελληνίον τὸ χρέος τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, τὸ χρέος τῆς ἐμμονῆς εἰς τὸ ἑλληνορθόδοξον ἦθος, τὸ σέβας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτειακὴν τάξιν, τὴν πειθαρχίαν εἰς τὰς θεϊκὰς καὶ ἐθνικὰς ἐπιταγὰς, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλουν τὴν πανεθνικὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἑλληνοχριστιανικὴν ἰδεολογίαν, τὰς μόνους ἐγγυήσεις τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ χριστιανικοῦ οἰκουμενικοῦ ἑλληνισμοῦ.

Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖον, ὅτι ὁ ἀνδριάς τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου ἀνηγέρθη εἰς τὴν Κομοτηνὴν. Ὅχι διότι ὁ Χρῦσανθος Φιλιππίδης ὑπῆρξε Κομοτηναῖος, ἐφ' ὅσον κατέστη ἐθνάρχης ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, πατὴρ ὀλοκλήρου τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας. Ἄλλὰ διότι ἐντεῦθεν, ἀπὸ τὴν ἐσχάτιαν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, ἀκούονται ἀγριώτερον οἱ βρυχηθμοὶ τοῦ σκοταδισμοῦ τοῦ αἰῶνος. Διότι ἐντεῦθεν ἀκούονται ἐντονώτερον αἱ ἀπειλαὶ κατὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου Πατριαρχείου. Διότι ἐντεῦθεν, ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας, κατὰ τὴν παρούσαν πορείαν τοῦ ἔθνους, τῆς φωτοδότου Θράκης, ἀκούονται τραγικώτερον οἱ στεναγμοὶ ἐκ τῶν τάφων τῶν ἀπολεσθεισῶν πατρίδων. Διότι ἐντεῦθεν, ἐκ τῆς ἐναπομεινάσης Μεγάλης Πατρίδος τοῦ ἔθνους, τῆς καρδίας τῆς Ἑλλάδος, δύναται ἐπιτακτικώτερον ὁ ἑλληνορθόδοξος ἰδεαλισμὸς τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ γένους, τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου Φιλιππίδη, δύναται νὰ ὑποδεικνύῃ εἰς τοὺς πανέλληνας, τὴν θεῖαν ἐπιταγήν, τὸ ἐθνικὸν χρέος, τὴν ἑλληνορθόδοξον πνευματικότητα, ὅτι παραμένουν αἱ ἐγγυήσεις διὰ τὰ πεπρωμένα τοῦ ἔθνους, διὰ τὴν κοσμοσωτήριον ἀποστολὴν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

ΔΗΜΟΣ ΜΑΤΣΚΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Συνέχισις τῶν οἰκοδομητικῶν ἐπαφῶν.

Μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἡ Χριστιανικὴ Οἰκουμένη ἐπληροφορήθη τόσον ἐκ τοῦ Τύπου, ὅσον καὶ ἐκ τῆς Τηλεοράσεως καὶ τοῦ Ῥαδιοφώνου τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν πρόσφατον ἐπαφὴν καὶ συμπροσευχὴν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου μετ' ἐπιφανῶν ἐκπροσώπων τοῦ Βατικανοῦ, οἱ οὗτοι ὁ καρδινάλιος Βίλλεμπραντς καὶ ὁ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ δραστηριώτατος πατὴρ Πέτρος Ντυπερέ.

Ὡς ἀπεδείχθη καὶ διὰ τῆς νέας ταύτης ἐπαφῆς, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξακολουθεῖ σταθερῶς νὰ ἀκολουθῆ εἰς τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου προκατόχου του Ἀθηναγόρου τοῦ Α', ἐνθεν μὲν συνεχίζων τὰς οἰκοδομητικὰς ἐπαφὰς μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπομιμνήσκων τὴν περὶ τῆς ὑπάτης ἀθθεντίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁρθόδοξον ἀντίληψιν. Ὡς ἐτόνισεν ἡ Κορυφὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἡ ἀθθεντία αὕτη «κεῖται ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας». Ὅθεν «οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ Καθολικῇ ταύτῃ Ἐκκλησίᾳ κέκτῃται ἐξουσίαν ἢ δικαίωμα ἢ κανονικῶς ὑπαγορευόμενον δικαίον ἐφ' οἷα σδήποτε ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, ἄνευ τῆς τοῦ ἑτέρου οἰκείας κανονικῆς βουλήσεως καὶ συγκαταθέσεως».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἅπασαι αἱ «πρὸς ἐνότητα συνεργασίαι καὶ διαβουλεύσεις ἡμῶν, καίτοι, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Γ' Πανορθόδοξου Διασκέψεως, δύνανται, ἵνα ἀναπτυχθῶσιν ἐπὶ διμερῶν βάσεων, ὅμως ἡ τελικὴ ἔκβασις ἔσται ἐπὶ Παγκαθολικοῦ καὶ Πανορθόδοξου ἐπιπέδου».

Λεωνίδας Φιλιππίδης (†).

Ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Λεωνίδου Φιλιππίδου ἐστέρησε τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην διαπρεποῦς τῷ ὄντι ἐκπροσώπου της.

Ὁ ἀείμνηστος ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος ἀπὸ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, καθ' ἣν ὑπηρέτησεν ἐν Σμύρῃ ὡς ἐκπαιδευτικὸς καὶ ὡς ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ ἐθνομάρτυρος μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου, μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ αἰφνιδίου θανάτου του παρουσιάσε μεγάλην εἰς ἔκτασιν καὶ ἐκλεκτὴν εἰς ποιὸν δραστηριότητα, ἀναφερομένην εἰς πλείστους τομεῖς τῆς πνευματικῆς διακονίας.

Ὁ Λεωνίδας Φιλιππίδης διεκρίθη διὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴν του δράσιν, διὰ τὴν ἀξιόλογον κηρυκτικὴν του μαρτυρίαν, διὰ τὰς λαμπρὰς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σπουδὰς του, διὰ τὸ λαμπρὸν δημοσιογραφικὸν του τάλαντον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων του, διὰ τὴν γλαφυρότητα τοῦ λόγου του, διὰ τὸν ζῆλόν του ἐν τῇ ἀκαδημαϊκῇ διακονίᾳ, διὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὡς Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς περι-

φρούρησιν τῆς ἀντοτελείας τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, διὰ τὴν διορθόδοξον καὶ οἰκουμενικὴν του ἀκτινοβολίαν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν συμβολὴν του εἰς τὴν προβολὴν τῆς Θρησκευτολογικῆς ἐπιστήμης, τὴν ὁποίαν ὁ μεταστάς ἀνέδειξεν εἰς σπουδαιότατον ὄργανον ὑγιоῦς χριστιανικοῦ ἀπολογητικοῦ ἔργου. Ὡς ὁ ἴδιος σχετικῶς ἐσημείωσε, τὸ θρησκευτολογικὸν συγγραφικὸν του ἔργον ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ προσαγάγῃ «ἀκαταμαχῆτους ἀποδείξεις περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διακυβερνήσεως τῆς Ἱστορίας, περὶ τῆς ἱστορικότητος καὶ τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου καὶ περὶ τοῦ ἀποκαλυπτικοῦ θείου χαρακτήρος τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς θρησκευμένου «ἄλλως ἄλλου», ὅπερ μόνον ἔχει τὸν ὄντως Θεὸν Ἰδρυτὴν καὶ προσφέρει θείας ὄντως ἀληθείας καὶ λύτρωσιν πραγματικὴν, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ μοναδικὴ ἰδιοτυπία τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα θρησκείματα, («ἐντάλματα καὶ διδασκαλίαι ἀνθρώπων»), ὅπου Θεὸς ἀληθινός, θεογνωσία ἀληθὴς καὶ λύτρωσις πραγματικὴ παραμένουσι ροσταλγία».

Ἀληθῶς ὁ Λεωνίδας Φιλιππίδης ὑπῆρξε διακεκριμένος διάκονος τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Κύριος τάξει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων!

Δελτίον πεπραγμένων

τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πρόσφατος ἐκδοσις εἰδικοῦ Δελτίου, ὅπερ πληροφορεῖ καὶ ἐνημερώνει περὶ τῆς διακονίας αὐτῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, δέον νὰ τύχῃ ἰδιαίτερας ἐξάσεως. Ὡς σημειοῦται εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ σεμνοῦ καὶ συγχρόνως καλλιτεχνικοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, Δελτίου, τοῦτο («δὲν φιλοδοξεῖ νὰ προβάλῃ πρόσωπα. Ἀνταποκρίνεται μόνον εἰς τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «τὴν διακονίαν σου πληροφορήσον» καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν πολλῶν νὰ γνωρίσουν τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπιτυγχάνεται ἄριστα εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Δελτίου, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει «τὰ σημαντικώτερα ἐκ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ διάστημα Ἰανουαρίου-Ἰουνίου 1973, μὲ τὴν πλέον δυνατὴν συντομίαν. Δὲν ἀναγράφεται ἡ συνήθης καθ' ἡμέραν ἐργασία, ἡ ὁποία ἐν ταῦτοις ἀπαιτεῖ χρόνον πολλόν».

Τὰ πεπραγμένα ταῦτα ἀποδεικνύουν, ὅτι ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ συνεχίζεται νὰ πραγματοποιεῖται ἀθροῦτως τεράστιον πνευματικὸν ἔργον, ὅπερ, ἐνεκα τῆς ἐν αὐτῇ γενομένης κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἀναδιοργανώσεως, ἔχει εἰς πολλοὺς τομεῖς σημαντικῶς προωθηθῆ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἡ λ ί α Πα τ σα β ο ύ, Ἡ εἴσοδος εἰς τὸν Κλήρον κατὰ τοὺς πέντε πρώτους αἰῶνας.

(Ἐναίσιμος ἐπὶ διδακτορία διατριβή, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀθήναι 1973, σελ. 270).

Ὁ σ. ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη συμπληρώσας τὰς Θεολογικὰς του σπουδὰς ἐν Ἀμερικῇ καὶ εἰδικώτερον ἐνδιατριψάσας εἰς τὴν Ἐπιστήμην τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Τροφὸν αὐτοῦ Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν τὴν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον μελέτην, τὴν ὁποίαν εὐμενῶς κρίνασα ἡ Σχολὴ ἀπένευμεν εἰς αὐτὸν τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος τῆς Θεολογίας. Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἡ. Πατσαβοῦ προσεκτικῆ μελέτη τοῦ συγγραφέως ἐκάστης ἐποχῆς παρουσιάζει μίαν ἀνάγλυφον εἰκόνα τοῦ τότε κρατοῦντος συστήματος, ὡς πρὸς τὰς προϋποθέσεις τῆς εἰσόδου εἰς τὸν Ἱερὸν Κλήρον. Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἄπτεται τόσον τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὅσον καὶ τῆς Ποιμαντικῆς. Ἐπειδὴ ἡ πλειορὰ τῆς Ποιμαντικῆς ἀνήκει εἰς τοὺς εἰδικούς, θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸ Κανονικὸν Δίκαιον.

Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ἔργου του ὁ σ. ἐκθέτει περιληπτικῶς τὴν διάκρισιν Κλήρου καὶ λαοῦ, τὴν γένεσιν τῶν τριῶν βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης, τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐθεσπίσθη ἡ Ἱερωσύνη καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Ποιμῶν ἔναντι τοῦ πανυπερτελείου Θεοῦ καὶ τοῦ Ποιμνίου

των. Ὁ σ. ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πλουσίων ὑποσημειώσεων, ἀνατρέχει εἰς τὰς μαρτυρίας τῆς τε Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐφ' ὧν στηρίζει ἀδιασείστως τὰς γνώμας του καὶ συνδέει τοιουτοτρόπως τὴν Ἱερωσύνην τῆς Καινῆς μετὰ τῆς τοιαύτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Α' σελ. 33, ὑποσημείωσις 1, ὁ συγγραφεὺς παραθέτει τὰς προϋποθέσεις τῶν πνευματικῶν Ποιμένων, τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ Κύριος ἐθέσπισεν. Εἰς τὰς σελίδας 33-37 ἐκτίθενται ἀναλυτικῶς πάντα τὰ στοιχεῖα, δι' ὧν ἀποδεικνύεται ἡ ἑναρξίς καὶ τῶν 3 βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν περίοδον, ἀποκρούονται δὲ ἐν ταύτῳ ἐπιτυχέστατα καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ δοξασῖαι περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ κατὰ τὴν ὡς ἄνω περίοδον. Ἐν συνεχείᾳ ὁ σ. εἰς τὰς σελ. 37-41, βάσει τῶν πηγῶν, ἀναφέρει τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ καθήκοντα ἐνὸς ἐκάστου βαθμοῦ. Ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ εἶναι κάτοχος τριῶν κυρίως θεμελιωδῶν ἀρετῶν: τῆς συνέσεως τοῦ ἀρχηγοῦ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ διατάσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ χαίρῃ σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς, ὅπως ὁ πατὴρ μιᾶς οἰκογενείας τῆς δικαιοσύνης, εἴτε εἰς τὰς σχέσεις πρὸς τοὺς κατωτέρους ὡς δίκαιος κριτής, εἴτε εἰς τὴν ἀπάρνησιν τῶν διεκδικήσεων αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν ὑπὸ μορφήν μεγαλοψυχίας καὶ τῆς ἐγκρατείας ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αὐτῆς ἐννοίᾳ.

Ἀξιοπαρατήρητος εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ σ. ἐκθεσις ἐν σελίδι 39 τῶν καθηκόντων τοῦ Διακόνου, τὰ ὁποῖα

Τάξις τῶν διακόνων.

Μεθ' ὧλων ἰδιαιτέρας ἱκανοποιήσεως ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος παρακολουθεῖ τὰς ἐν ταῖς ἑτεροδόξαις Ἐκκλησίαις συντόνους καὶ συστηματικὰς προσπαθείας πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονικοῦ λειτουργήματος. Οὕτως οὐ μόνον εἶναι ἀξιόλογος ἡ ἐν τῇ Ῥωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ πύκνωσις τῶν τάξεων τῶν ἐγγάμων διακόνων, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ἐπιστροφήν εἰς τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλέον τόσον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, ὅσον καὶ ἐν ταῖς προτεσταντικαῖς Ἐκκλησίαις, ἰδρύνονται διεθνή διακονικὰ κέντρα καὶ συγκροτοῦνται πολλὰ συνέδρια πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν τρόπων προβολῆς καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς τάξεως τῶν διακόνων (ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν), συμφώνως πρὸς τὴν παλαιοχριστιανικὴν καὶ βυζαντινὴν παράδοσιν καὶ πρᾶξιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ παράδοσις καὶ πρᾶξις αὕτη διετηρήθη ἀλώβητος ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐπιβάλλεται, ὅπως πρῶτοι οἱ Ὁρθόδοξοι κινήσῃν καὶ ἐπιστρατεύσῃν πάσας τὰς δυνατότητας, ἵνα ἀξιοποιήσῃν τὸ διακονικὸν πνεῦμα τῆς ἀρχαίας καὶ βυζαντινῆς Ἐκκλησίας κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ ὀπηρεσία τῶν διακόνων νὰ μὴ εἶναι βραχυχρόνιος ἀπλῶς βαθμὶς ἀνόδου εἰς τοὺς δύο ἀνωτάτους βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης. Εἶναι καιρὸς νὰ κατανοηθῇ, ὅτι οἱ διάκονοι ἀποτελοῦν τὸ κατ' ἐξοχὴν δυναμικὸν πρὸς ἄσκησιν τοῦ διακονικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Δι' αὐτὸ αἱ Ἀποστολικά Διαταγὰ παρήγγελλον χαρακτηριστικῶς εἰς τοὺς δια-

κόνους καὶ τὰς διακονίσσας τὰ ἑξῆς: «Χρὴ οὖν ὑμᾶς ἐπισκέπτεσθαι πάντας τοὺς δεομένους ἐπισκέψεως καὶ περὶ τῶν θλιβομένων ἀναγγέλλετε τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν ψυχὴ γὰρ αὐτοῦ καὶ αἰσθησις εἶναι ὀφείλετε».

Εὐχάριστοι καὶ ἐλπιδοφόροι διαπιστώσεις.

Μετὰ χαρᾶς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ τὰς ὁλονὲν πληθυνομένας πληροφορίας περὶ συντόνων προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀναζωπύρησιν τοῦ Ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ. Οὕτως, ὡς προσφάτως ἀνεγράφη εἰς ἀθηναϊκὴν ἑσπερινὴν ἐφημερίδα, «τελενταῖως παρατηρεῖται ἀνθησις τοῦ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει μοναχισμοῦ καὶ προμηνύεται ἀκμὴ τις ἐφ' ἁμίλλοις τῆς τῶν προηγουμένων αἰῶνων. Πολλὰ μοναὶ ἐπανδρῶνται ὑπὸ νέων καὶ μορφωμένων μελῶν, ὡς αἱ τοῦ Φιλοθέου, Σταυρονικήτα καί, προσφάτως, ἡ τῆς Σίμωνος Πέτρως... Οὕτω νέον αἷμα ἄρχεται νὰ διαποτιζῇ καὶ ζωογονῇ τὸν αἰωνόβιον κορμὸν τοῦ Ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ. Τοῦτο ἀποτελεῖ παρήγορον καὶ ἐλπιδοφόρον γεγονός διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, καθ' ὅσον οἱ μοναχοὶ εἶναι ἡ ἀκτινοβολία τῆς πνευματικότητός τῆς».

Αἱ εὐχάριστοι καὶ ἐλπιδοφόροι διαπιστώσεις αὗται δημιουργοῦν τὴν θερμὴν εὐχὴν, ὅπως συντονισθοῦν ἐκ πασῶν τῶν κατειθίσεων αἱ προσπάθειαι, ἵνα πληθυνθοῦν αἱ ἐκδηλώσεις ἀναζωπυρήσεως τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ τόσον ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ὅσον καὶ ἐν τῇ καθ' ὅλον Ὁρθοδοξίᾳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Άποκαλυπτήρια άνδριάντος Άρχιεπισκόπου Χρυσάνθου.

Την Κυριακή, 9ην Σεπτεμβρίου τ. έ., έτελέσθησαν μετά πάσης έπισημότητας τά άποκαλυπτήρια όρειχαλκίνου άνδριάντος, φιλοτεχνηθέντος ύπό του γλύπτου κ. Ιωάννου Παπτά, του άειμνήστου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος Κυρού Χρυσάνθου, του άπό Τραπεζούντος, δαπάναις του Δημοσίου.

Ο άνδριάς έστήθη εις την πρό του Μητροπολιτικού Μεγάρου πλατείαν Αυτοκράτορος Θεοδοσίου, έναντι του Μητροπολιτικού Ναού Κομοτηνής.

Πρό τής τελετής τών Άποκαλυπτηρίων έτελέσθη έν τώ Μητροπολιτικώ Ναώ Άρχιερατική λειτουργία, προεξάρχοντος του Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Τιμοθέου, επί παρουσία συγγενών του άειμνήστου Άρχιεπισκόπου.

Μετά την Θείαν Λειτουργίαν έψάλη έπιμνημόσυνος δέησις πρό του άνδριάντος ύπό του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Τι-

μοθέου, συμπαραστάτουμένου ύπό του Ίεροϋ Κλήρου τής πόλεως, παρέστησαν δέ οι Σεβ. Μητροπολίται Διδ/χου και Όρεστιάδος κ. Κωνσταντίνος και Άλεξανδρουπόλεως κ. Κωνσταντίνος, ό Ύφυπουργός-Περιφερ. Δ/τής Άνατολικής Μακεδονίας-Θράκης κ. Κωνσταντίνος Μπράβος, ό Διοικητής Γ' Σώματος Στρατού, ό Διοικητής τής ΧΧΙ Τεθ. Ταξιαρχίας, ό Διοικητής τής ΧΙΙ Μεραρχίας, οι Νομάρχαι Ροδόπης, Έβρου, Σερρών, Δράμας και οι Άναπληρωταί τών Νομαρχών Ζάνθης και Καβάλας, ό εκπρόσωπος τής Συμβουλευτικής Έπιτροπής, ό Σύμβουλος παρά τή Περιφερ. Διοικήσει Άνατολικής Μακεδονίας-Θράκης, ό Άνώτερος Διοικητής Χωροφυλακής Θράκης, οι Δήμαρχοι Κομοτηνής, Σαππών και Ζάνθης, συγγενείς του άειμνήστου Άρχιεπισκόπου, εκπρόσωποι τών Ποντιακών Σωματείων, άντιπροσωπίαί τών Δικαστικών, Πολιτικών και Στρατιωτικών Άρχών του Νομού και πλήθος κόσμου.

Συμφώνως πρός τό έπίσημον πρόγραμμα, μετά την έπιμνημόσυνον Δέησιν, ξεφωνήθη ό προσήκων λόγος ύπό του Θεολόγου Καθηγητού κ. Δήμου Μασκίδου, μεθ' όν ώμίλησε δι' όλίγων έκ μέρους τών συγγενών του τιμωμένου ό Καθηγητής κ. Τασούδης, εύχαριστήσας την Έθνικήν Κυβέρνη-

άτυχώς, σήμερα δέν ύφίστανται, άποκρούονται δέ και αί άπόψεις του Μ. Meyer, όστις ισχυρίζεται ότι δέν καθορίζονται προσόντα κατά την άνωτέρω έποχήν διά τόν Α' βαθμόν τής Ίερωσύνης.

Συνεχίζων ό σ. την έρευναν επί τών κειμένων τών Άποστολικών Πατέρων και λοιπών συγγραφέων τών τριών πρώτων αίωνων και ιδίως του Έυσεβίου Καισαρείας άποδεικνύει, ότι έκτός τής άγνότητος και τής σταθεράς πίστεως, άπητέτο, όπως οι ύποψήφιοι διά τό Ίερατικόν ύπόϋργημα είναι ίκανής μορφώσεως, φέρει δέ ως παράδειγμα τόν Γρηγόριον Νεοκαισαρείας και τόν άδελφόν αυτού Άθηνόδωρον (σελ. 59).

Μετά την έρευναν τών Άποστολικών Πατέρων ό σ. συνεχίζει την έρευνάν του εις κωδικοποιημένα έργα Άνωνύμων, τά όποια παραλληλίζει με την Παλαιάν Διαθήκην. Αναφέρεται εις την Διδαχήν και συγκεκριμένως εις την παράγραφον εκείνην, ένθα ό συγγραφεύς αυτής δέν θέτει ως προϋπόθεσιν τό όριον ηλικίας τών ύποψηφίων Κληρικών εις Ύσσην σπουδαιότητα πρός τάς άλλας προϋποθέσεις, στηριζόμενος εις τό νεαρόν τής ηλικίας έντιον Βασιλέων του Ίσραήλ, Σολομώντος και Ίωσίου (σελ. 63).

Συνεχίζων ό σ. έρευνά τους Μεγάλους Πατέρας, όστινες ασχολούνται ειδικώς περι τά προσόντα τών ύποψηφίων Κληρικών και τά καθήκοντα αυτών ως ποιμένων. Ίδιαιτέρως αναφέρεται εις τόν Γρηγόριον τόν Θεολόγον, τόν και Ναζιανζηνόν, όστις άποτρέπει τους ύποψηφίους, όστινες χειροτονούνται δι' έπαγγελματικούς λόγους (σελ. 18), τόν Ίερών Χρυσόστομον, όστις έπιρρίπτει την εϋθύνην εις τους Έπισκόπους διά την έκλογήν τών Κληρικών (σελ. 122), και τόν Άμβρόσιον Μεδιολάνων, όστις τονίζει, ότι δέον να διακρίνηται ό ύποψήφιος Κληρικός διά πέντε άρετών, ήτοι τής έλεημοσύνης, τής πτωχείας, τής άυταπαρνήσεως, τής άγνότητος και τής ταπεινοφροσύνης.

Έν τώ άνωτέρω μέρει τής εργασίας ό σ. εκτίθησι τάς προϋποθέσεις εισόδου εις τόν Κλήρον, ως α-

ται καθορίζονται ύπό τών κανόνων τών Συνόδων τών Α' και Ε' αίωνων. Ειδικώτερον έν τώ Α' κεφ. αναφέρεται, ότι εξετάζονται «τά προσόντα εκείνα, τά όποια έκανονίσθησαν έπισήμως πλέον ύπό τών Συνόδων τής Έκκλησίας», και ως έκ τούτου ή έρευνα αναφέρεται «επί ρητών μόνον διατάξεων τών πηγών».

Ούτω ή Τοπική Σύνοδος Άγκύρας άπαγορεύει εις τους εκπαιδόντας να προσέρχονται εις τόν Ίερών Κλήρον (σελ. 161 έπ.), ή Νεοκαισαρείας θεσπίζει μετ' αϋστηρότητος την προϋπαρξιν τής άγνότητος (σελ. 165 έπ.), θεσπίζουσα άμα και την ηλικίαν του Πρεσβυτέρου (σελ. 167) και τών δευθέντων τό κληνικόν βάπτισμα. Η Α' Οικουμενική έλυσε τό θέμα τών εϋνουχισθέντων και τό θέμα τών νεοφύτων (σελ. 175 έπ.). Η δέ Σύνοδος τής Σαρδικής θεσπίζει την δικιμασίαν εις έκαστον βαθμόν, προκειμένου να προαχθῆ (σελ. 185).

Εις τό Β' κεφ. ό σ. έρευνά την άπαρχήν τής έμφανίσεως του άγάμου Κλήρου και την έπιβολήν τής άγαμίας εις τους Έπισκόπους, αναφέρεται εις την ρυθμίζουσαν τά θέματα ταύτα κανονικήν νομοθεσίαν τών Συνόδων τής ύπό έξέτασιν περιόδου.

Εις τό Γ' κεφ. τέλος εκτίθενται αί προϋποθέσεις εισόδου εις τόν Κλήρον επί τή βάσει τών εξετασθεισών πηγών, αναφέρονται δέ έν τώ κεφαλαίω τούτω συνθετικώς αί κυριώτεροι νομοθετικά διατάξεις, άδιακρίτως χρονολογικής προτεραιότητος. Η όλη εργασία καταλείπεται δι' έπιλόγου και περιλήψεως εις την άγγλικήν, ακολουθει δέ ή βιβλιογραφία και ό πίναξ όνομάτων και πραγμαμάτων. Ο σ. άπεδείχθη κάτοχος τών πηγών και τής συγχρόνου σχετικής βιβλιογραφίας. Η εργασία αυτου πληρούσα όλα τά έχέγγυα έπιστημονικής ακριβείας, συμβάλλει πολλαπλώς από τε θεωρητικής και από πρακτικής άπόψεως εις σπουδαία θέματα ποιμαντικής και κανονικής επικαιρότητος.

Πρεσβ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΑΣ

σιν διά τήν άπονεμηθείσαν τιμήν πρὸς τὸν αὐόδημον Ἀρχιεπίσκοπον.

Ἐν τέλει τὸν άνδριάντα άπεκάλυψεν ὁ Ὑφυπουργὸς Περιφερ. Διοικητῆς Ἀνατ. Μακεδονίας—Θράκης κ. Κωνσταντίνος Μπράβος, ὅστις καὶ κατέθεσε στέραινον ἕκ δάφνης, ἑνὸς τμήμα τοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ φιλαρμονική άπέδιδον τιμὸς.

Μετὰ τήν τελετὴν ἡ Περιφερ. Διοίκησης Ἀνατ. Μακεδονίας καὶ Θράκης ἔδεξίωθη τοὺς ἑκπροσώπους τῶν Ἀρχῶν καὶ τοὺς προσκεκλημένους εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «ZENIA» Κομοτηνῆς.

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Ἐξεδόθη καὶ ἑκυκλοφόρησε τὸ «Ἐγκόλιον Ἡμερολόγιον» τοῦ ἔτους 1974 τῆς Ἱεραῦς Μητροπόλεως Νικαίας.

Τὸ νέον ἡμερολόγιον μὲ καλλιτεχνικὴν ἑμφάνισιν εἶναι ἄφιερωμένον εἰς τὸν Ἑλληνα Ἐκπαιδευτικόν, καθ' ὅσον ἡ Ἱερά Μητρόπολις ἑκήρυξε τὸ ἔτος 1974 ὡς «ἔτος τοῦ Ἑλληνος Ἐκπαιδευτικοῦ».

Τιμητικὴ διάκρισις Καθηγητοῦ

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀναγνωρίζουσα τήν σπουδαιότατην συμβολὴν τοῦ Ὀμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννου Καρμίρη εἰς τήν Ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας καὶ τὸ καθόλου ἔργον τῆς ὀρθοδόξου παρουσίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ, ἀνεκήρυξε τοῦτον ἐπίτιμον διδάκτορα αὐτῆς.

Συγχαίρομεν θερμῶς τὸν διαπρεπῆ Ἀκαδημαϊκὸν διδάσκαλον καὶ ἑκθύμως εὐχόμεθα αὐτῷ, ὅπως συνεχίσῃ τήν διακονίαν αὐτοῦ ἐν τῷ σπουδαιότατῳ ἔργῳ τῆς συγχρόνου Ὀρθόδοξου Θεολογίας.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων τακτικού Ἐφημερίου ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς: 1) Ἀγίου Παντελεήμονος Ἱεροῦ καὶ 2) Ἀγίου Γεωργίου Κυνοσάργου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3ῃ Δεκεμβρίου 1973

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΤΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 33/2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως τακτικού Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Νικολάου Καλλιθέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα τοῦ άρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 17ῃ Νοεμβρίου 1973

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

κ. ἐν. ἀ.

Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχιμ. Σωτήριος Τράμπας

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1398/1973 Ν.Δ. «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λ.π.» τοῦ άρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. Δ. 873/25.6.73 ἡμετέραν ἀπόφασιν, προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν κάτωθι ὀργανικῶν διακονικῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Σπάτων, 2) Ἱ. Ν. Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἐρυθραίας, 3) Ἱ. Ν. Εὐαγγελιστρίας Ν. Λιοσίων, 4) Ἱ. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Κηφισίας, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μεθ' ἁπάντων τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Κηφισίᾳ τῆ 10 Δεκεμβρίου 1973

† Ὁ Ἀττικῆς ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλείας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει α) τὸ Ν.Δ. 1398/1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱεραῖ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ β) τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν Ἱεροδιακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἁγίου Παντελεήμων» Μεσολογγίου, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἑκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ απαιτούμενα πιστοποιητικὰ, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 20ῃ Νοεμβρίου 1973

† Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Παροναξίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Ν.Δ. 1398/1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱεραῖ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 214/16-10-1973 ἡμετέραν ἀπόφασιν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῆς Ἱεραῦς Μητροπόλεως Παροναξίας καὶ 3) Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμόν τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἄρθρον 33 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων Ἱεροδιακόνων τῶν ἐν Νάξῳ καὶ Πάρῳ Ἱερῶν Ναῶν ἦτοι: 1) Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ «Ζωοδόχου Πηγῆς» Νάξου, 2) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Παντανάσσης» Νάξου, 3) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Κοιμήσεως Θεοτόκου» Φιλοτίου Νάξου, 4) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Γενέσιου τῆς Θεοτόκου» Κορωνίδος Νάξου, 5) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἐκατονταπυλιανῆς» Πάρου, 6) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ζωοδόχου Πηγῆς» Πάρου, 7) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἀγίας Τριάδος Λευκῶν» Πάρου, 8) Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» Ναούσης Πάρου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νάξῳ τῆ 19ῃ Νοεμβρίου 1973

† Ὁ Παροναξίας ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ Ν' (1973) ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ

Ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου· Αἰ ἐκθέσεις τοῦ Μακαριωτάτου κ. Ἱερωνύμου καὶ τῶν Σεβ. Προέδρων τῶν Μ.Σ.Ε. πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς Ι.Σ.Ι. περὶ τῶν μετὰ τὸ 1967 πεπραγμένων τῆς Δ.Ι.Σ., σελ. 161, 214, 277, 331, 379, 411, 464, 506, 559, 603. — Ἡ ἔκτακτος σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (10-12 Μαΐου 1973), σελ. 243. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἐξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, σελ. 563. — Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως 1972, σελ. 13. — Τοῦ αὐτοῦ, Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα 1973, σελ. 209. — Διάγγελμα τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου ἐπὶ τῇ 25ετηρίδι τοῦ Π.Σ.Ε., σελ. 457. — Γράμμα τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου Δημητρίου πρὸς τὸν Γ. Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε., σελ. 462. — Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου Δημητρίου Α' καὶ τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Νικολάου ΣΤ', Μήνυμα ἐπὶ τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, σελ. 170.

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, σελ. 12. — Ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει, σελ. 211.

Τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου, σελ. 67, 293.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου ΣΤ', σελ. 67/8, 293/4.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἡλίας Δ', σελ. 68, 294/5.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου, σελ. 68/9, 295/6.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας κ. Ποιμένους, σελ. 69, 394/5.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ, σελ. 70, 395.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ῥουμανίας κ. Γουστινιανοῦ, σελ. 70/1, 347/8.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου, σελ. 71/2, 348.

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου σελ. 72, 296.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας κ. Βασιλείου, σελ. 349.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου, σελ. 349.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φινλανδίας κ. Παύλου, σελ. 73, 349/350.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Αἰθιοπίας κ. Θεοφίλου, σελ. 73.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βηρυττοῦ κ. Ἡλίας, σελ. 296.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κανταβρυγίας κ. Μιχαήλ, σελ. 74.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Καθολικοῦ Ἀρμενίων κ. Βασκέν, σελ. 73/4.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

1942: Περί ἐνημέρωσεως καὶ διανομῆς πληροφορικῶν φυλλαδίων περὶ τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε., σελ. 54. —

1943: Περί ἐνισχύσεως καὶ ἐπανδρώσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ, σελ. 55. — 1947: Περί ἐπιδόματος πολυμελῶν οἰκογενειῶν, σελ. 55. — 1948:

Περί δίσκων ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, σελ. 56. — 1950: Περί τῶν Χανσενικῶν, σελ. 154. — 1951:

Περί συγκλήσεως ἐντὸς Ἰανουαρίου ἐ.ξ. ἐπαρχιακῆς Γεν. Συνελεύσεως καὶ ἐκλογῆς ὑπ' αὐτῆς αἰρετῶν μελῶν Μ.Ε.Σ., σελ. 90. — 1952: Περί συναριθμήσεως

εἰς τὴν χορείαν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς αἰτιδίου Λυδίας τῆς Πορφυροπόλιδος, σελ. 154/5. —

1953: Περί μηνύματος τῆς Μ.Σ.Ε., ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ Μοναχικοῦ βίου, σελ. 155. — 1954:

Περί ὀργανώσεως Ἐθελοντῶν Αἰμοδοτῶν, σελ. 156. — 1955:

Περί μνημοσύνου τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου καὶ ὀργανώσεως Ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς 1973, σελ. 90/1. — 1958:

Περί λήψεως μέτρων ὑπὲρ τῶν Πολυτέκνων, σελ. 201. — 1959:

Περί τελέσεως γάμων κατ' οἰκονομίαν κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν, σελ. 157. — 1963: — Περί

Ἑγεινομικῆς περιθάλψεως μοναχῶν, σελ. 201. — 1965:

Περί περιαγωγῆς δίσκου ὑπὲρ Παναγίου Τάφου, σελ. 201/2. — Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἐγκύκλιος

122: Περί πολυτέκνων οἰκογενειῶν. — 1967: Περί ὑγιῶς ψυχγωγίας νεότητος, σελ. 264. — 1968:

Περί Β' Σεμιναρίου εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν συνεδρίων, σελ. 264/5. — 1969:

Περί λήξεως Κατηχητικῶν σχολειῶν, σελ. 265. — 1974: Περί ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος» διὰ τῶν

λέξεων «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία», σελ. 318. — 1973: Περί ἑορτασμοῦ Ναυτικῆς Ἑβδομάδος, σελ. 371. — 1976:

Περί τῆς Ἀν. Σχολῆς Διακονιστῶν «Ἡ Ὀλυμπιάς», σελ. 496. — 1977: Περί ἑορτασμοῦ τῆς Πολεμικῆς ἀρετῆς τῶν ἐλλήνων, σελ. 497.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Νομοθετικὸν Διάταγμα ὑπ' ἀριθ. 1398, «Περί συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων παρὰ τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱ. Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», σελ. 316, 33 τοῦ Β' τεύχους. — Νομ. Δ/γμα ὑπ' ἀριθ. 228, «Περί τοῦ TAKE», σελ. 494. — Νομ. Δ/γμα ὑπ' ἀριθ. 1399, σελ. 34 Β' τεύχους.

ΤΕΥΧΟΣ Β'.

Κανονισμοί: Κανονισμός υπ' αριθ. 45 «Περὶ λειτουργίας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κορινθίας Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου», σελ. 1. — Κανονισμός υπ' αριθ. 46 «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν υπ' αριθ. 4/1969, 9/1970, 38/1972 καὶ 40/72 Κανονισμῶν καὶ τῆς υπ' αριθ. 2/1969 Κανονιστικῆς Διατάξεως», σελ. 6. — Κανονισμοὶ υπ' αριθ. 47, 48, σελ. 36.

Κανονιστικὰ καὶ Διατάξεις: Καν. Διάταξις υπ' αριθ. 37 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἐν Νέᾳ Ἀρτάκη Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ «Παναγία ἢ Φανερωμένη», σελ. 8. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 38 «Περὶ τροποποιήσεως τῆς υπ' αριθ. 2/1969 Κανονιστικῆς Διατάξεως «Περὶ Κεντρικῆς καὶ περιφερειακῆς διοικήσεως τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.», σελ. 10. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 39 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου-Λουτρακίου», σελ. 11. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 40 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Κορίνθου», σελ. 14. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 41 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Ἁγίου Σώστη Δερβενακίων-Κορινθίας», σελ. 18. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 42 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἐν Νέᾳ Καρβάλη Καβάλας Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου», σελ. 22. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 43 «Περὶ τροποποιήσεως τῶν Κανονιστικῶν Διατάξεων υπ' αριθ. 15/1951 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Ἀναστάσεως Χριστοῦ-Σπάτων Ἀττικῆς» καὶ 22/71 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος «Βιλλιαρί» Μάνδρας Ἀττικῆς», σελ. 25. — Καν. Διατάξις υπ' αριθ. 44 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κυθήρων Ἱεροῦ προσκυνηματοῦ «Ἡ Ἁγία Μόνη», σελ. 26. — Καν. Διατάξεις υπ' αριθ. 46, 47, 48, σελ. 38 καὶ ἐξ.

Ἰδρυτικὰ καὶ Πράξεις καὶ Κανονισμοὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων:

- Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς, σελ. 55.
- Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, σελ. 58.
- Ἱ. Μητροπόλεως Θηβῶν, σελ. 59.
- Ἱ. Μητροπόλεως Μαρωνείας, σελ. 61.
- Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, σελ. 63.

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, σελ. 28, 200.

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, σελ. 29.

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσῶν, σελ. 30.

Ἀποφάσεις Συμβουλίου Ἐπικρατείας, σελ. 151, 446. — **Νομολογία τῶν Πολιτικῶν Δικαστηρίων,** σελ. 152.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ 150ῃ Ἀμφιτηρὶς τῆς Ἀνευρέσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν τῇ Νήσῳ Γίνω, σελ. 3, 97. — **Τοῦ αὐτοῦ,** Διορθόδοξα, Διεκκλησιαστικά καὶ Παγκόσμια Προβλήματα ΙΒ', σελ. 65. ΙΓ', σελ. 329. ΙΔ', σελ. 377. ΙΕ', σελ. 409. ΙΣΤ', σελ. 463. ΙΖ', σελ. 505. **Τοῦ αὐτοῦ,** Ἡ θεοφιλῆς σύζευξις Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ, σελ. 99. **Τοῦ αὐτοῦ,** Ὁ Εὐαγγελισμὸς ὡς μήνυμα Ἐλευθερίας, σελ. 129. — **Τοῦ αὐτοῦ,** Ἡ θεία Καταλλαγή, σελ. 168. **Τοῦ αὐτοῦ,** Ἐπὶ τῇ 1600ῃ Ἀμφιτηρίδι τῆς Ἱερᾶς μνήμης τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου (2 Μαΐου 373-2 Μαΐου 1973), σελ. 212. — **Τοῦ αὐτοῦ,** Εὐκλεῆς πεντηκονταετηρὶς τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία», σελ. 273. — **Τοῦ αὐτοῦ,** Ἀμοιβαῖος ἀντασπασμὸς Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Σικελίας, σελ. 537. — **Τοῦ αὐτοῦ,** Χριστούγεννα 1973, σελ. 585.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Πρ. Ἀλήμνου Βασιλείου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπισκοπῆς Ρέοντος καὶ Πραστοῦ, σελ. 566, 613. — **Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Δ. Ρούσσα,** Γερμανὸς Καλλιγᾶς, Μητροπολίτης Ἀθηνῶν (1889-1896), ἐκ τῶν καταλοίπων του, σελ. 358.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ

Ἀρχιμ. Σωτηρίου Τράμπα, Ὁ πνευματικὸς εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας, σελ. 80. — **Πρεσβ. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου,** Ἡ μετανάστευσις εἰς Δ. Γερμανίαν, σελ. 45, 85, 121, 150, 198, 263, 314, 368, 402, 444, 491, 529, 576, 618. — **Πέτρου Βασιλειάδου,** Τὸ μυστήριον τῆς Θείας Μετανοίας ἐξ Ὁρθοδόξου ἐπόψεως, σ. 193.

ΗΘΙΚΑ

Ἀρχιμ. Χρυσ. Ν. Κακουλίδου, Χριστιανικὴ θεώρησις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Γάμου, σελ. 46, 146, 197.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ — ὝΜΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Μητροπ. Καλαβρίας Αἰμιλιανού, Σχέσις τῆς Λατρείας μετὰ τὴν ζωὴν, σελ. 36, 107, 142, 187, 247. — **Γρ. Στάθη,** Ἡ καταλογογράφσις τῶν χειρογράφων τῆς βυζ. Μουσικῆς τοῦ Ἁγ. Ὄρους καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς προκύπτοντα ἄμεσα ὀφέλη, σελ. 50. — **Ἀλ. Καρακίδου,** Τὸ δράμα τοῦ Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, σελ. 48.

ΝΟΜΟΚΑΝΟΝΙΚΑ

Μητροπ. Κασσανδρείας Συνεσίου, Τὸ αὐτοκέφαλον καὶ αἱ Ἱερὰ Μητροπόλεις τῆς Β. Ἑλλάδος, σελ. 14.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, «Ἐκκλησία», Ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σελ. 40. — **Συνέντευξις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας καὶ**

πάσης Ῥωσίας κ. Ποιμένος, Περί συγχρόνων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, σελ. 192. — Μητρ. Δράμας Διονυσίου, Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἐν τῇ ἀναζητήσῃ τοῦ ἀπολύτου, σελ. 79, 105, 136, 172. — Μητρ. Χαλκίδος Νικολάου, Μέσα Ψυχαγωγίας τῆς συγχρόνου Κοινωνίας, σελ. 176. — Αἱ ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας συζητήσεις καὶ ὁ ἕξω τῶν συνεδριάσεων προκληθεῖς θόρυβος, σελ. 7. — Ἀρχ. Ἡλία Μαστρογιαννοπούλου, Αὐτοσυνειδησία καὶ χρέος τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας, σελ. 571, 614. — Τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου Ὄρος, 10 χρόνια μετὰ τὴν 1000ρίδα, σελ. 424. — Ἀρχ. Μ. Καλαμαρά, ὁ πρωτοπρεσβύτερος Φέριξ Μπέρι καὶ τὸ ἔργον του, σελ. 572. — Ἐπισκόπου Πλοῖστίου Ἀντωνίου, Ἡ μοναστικὴ ἀνανέωσις εἰς τὴν Ῥουμανίαν, σελ. 144, 188, 248, 309, 356. — Ἡλία Οἰκονόμου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σύγχρονα ἀστροφυσικὴ καὶ «Γένεσις», σελ. 109, 133. — Ἀρχιμ. Χριστοδ. Παρασκευαΐδου, Ἡ σύγκλησις τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (15-30/11/1972), σελ. 16. — Ἀρχιμ. Φ. Βιτάλη, Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς τὸν ἔθνομάρτυρα Μητρ. Σμύρνης Χρυσόστομον καὶ τοὺς σὺν αὐτῶ, σελ. 442, 487. — Χρ. Εὐαγγελάτου, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, σελ. 83. — Παν. Νέλλα, Ἡ συμβολὴ τῆς ὁρθ. νεολαίας εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς Μεγ. Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σελ. 119. — Δωρεὶ πρὸς Ἱ. Μητροπόλεις μέσῳ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας τῶν Ἐκκλησιῶν, σελ. 86. — Οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς Μ.Σ.Ε. Ἰπ. Ἐξωτερικῶν 1972, σελ. 88. — Πρεσβ. Δ. Κωνσταντέλου, Ἐνα γράμμα τοῦ πρ. Ἀθηνῶν Μελετίου πρὸς τὸν Ἰπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Τ. Ἐβ. Χιούζ, σελ. 250. — Ἡ θεμελίωσις τοῦ κτιρίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, σελ. 426. — Ἰωάννου Δρούλια, Τὸ μέγα μαρτύριον τῆς Θεομήτορος, σελ. 437. — Χαρ. Γ. Σωτηροπούλου, Ἡδονὴ - ἑδύνη κατὰ τὸν ἄγιον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν, σελ. 531, 577.

ΛΟΓΟΙ — ΟΜΙΛΙΑΙ

Μητροπ. Ζιχνῶν Νικοδήμου, Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν Μουσικὴ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς Ἱεραρχίας, σελ. 19. — Μητρ. Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρου, Ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Πολιτισμὸς (διάλεξις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων), σελ. 138, 185. — Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τιμᾷ τὴν μνήμην τοῦ αἰοδίμου Οἰκ. Πατριάρχου Ἀθηναγόρα Α' (λόγος τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας κ. Γρ. Κασσιμάτη, Ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἱ. Θεοδωρακοπούλου, Ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ—Ἀκαδημαϊκοῦ Κ. Παναγ. Μπρατσιώτου), σελ. 30. — Μητροπ. Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου, Ἡ Ὀρθοδοξία στὸ χῶρον τῆς Ἱστορίας, σελ. 173. — Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου, Ἐκτ. Καθηγητοῦ

τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ὁ Μ. Φώτιος Πατὴρ καὶ Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, σελ. 181. — Ἐπισκόπου Βρεσθένης, Δημητρίου Τρακατέλλη, Δρος Φ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, Ὁ Μεγάλος Ἀπελευθερωτής, σελ. 345. — Χρ. Δ. Βαϊόπουλος, «Φέρετέ μοι Αὐτὸν ὄδε» (διάλεξις γενομένη ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου κατὰ τῆς «ἐγκληματικότητος»), σελ. 53. — Πρωτ. Κων. Φούσκια, Δρ. Θ., Φ., Ὁρος ἐπισκοπῆς καὶ Νόμος Ὀρθοδοξίας, σελ. 116. — Ἀρχιμ. Χριστ. Παρασκευαΐδου, «Σήμερον Κρεμάται ἐπὶ Εὐλου...», σελ. 190. — Ὁρέστου Α. Λουρίδου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἐρησκεία καὶ Ἐπιστήμη, σελ. 252. — Δημ. Δ. Κωτσάκη, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Φυσικὸν κοσμοεἶδωλον, ἐλευθερία καὶ προσευχή, σελ. 257, 311. — Μάρκου Σιώτου, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ νόημα τῆς Ἱστορίας κατὰ τὴν Ἀγ. Γραφήν, σελ. 304, 351, 395. — Τοῦ σὺτοῦ, Ἡ 150ετηρὶς τῆς Παναγίας τῆς Τήνου, σελ. 423, 479, 523, 569, 611. — Δ. Μοτσκιδου, Λόγος εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου Φιλιππίδου, σελ. 578, 620.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ

Πρόγραμμα ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι ἀπὸ τῆς ἐν Τήνῳ εὐρέσεως τῆς Ἱεραῶς εἰκόνας τῆς Παναγίας, σελ. 43. — Στυλ. Γ. Παπαδοπούλου, Ἐκτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ὁ Μ. Φώτιος Πατὴρ καὶ Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, σελ. 181. — Ἀρχ. Γ. Παρασκευοπούλου, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ὡς Ποιμὴν, σελ. 617.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Μητροπ. Μυτιλήνης Ἰακώβου, Ἡ 25ετηρὶς τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας Ἰουστινιανοῦ, σελ. 472, 518, 565, 607. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Μεγάλῃ Σύνοδος, σελ. 75. — Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Ἀ' Διάσκεψις τῆς προπαρασκευαστικῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, σελ. 38, 132, 180, 245, 308, 350. — Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Δ. Ρούσσα, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Ποιμένος εἰς Ἀθήνας, (18/10/1972-22/10/1972), σελ. 25. — Ἐπίσημος Ἐπίσκεψις τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου εἰς τὸν Σεπτὸν θρόνον τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου, σελ. 297.

ΔΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ἰω. Καρμίρη, Ἀ' Συνδιάσκεψις τῆς μικτῆς Ὀρθοδοξοπαλαιοκαθολικῆς Θεολ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς, σελ. 420, 476, 520, 567, 609. — Μ. Πρωτ. Γ. Τσέτση, Ἡ 25ε-

τηρίς του Π.Σ.Ε., σελ. 429, 485, 527. — 'Ανακοινωθέν τῆς κοινῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς Ὁρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν, σελ. 434. — Γρηγορίου Στάθη, ἀδελφικὴ συνάντησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σικελίας, (Παῆρομο 11-14/10/1973), σελ. 544, 587.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ

Βασ. Γ. Τσάκωνα, Ὑφηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Συνέδριον τῶν ἠνωμένων Βιβλικῶν Ἐταιρειῶν, σελ. 113. — Ἀρχιμ. Τ. Τριβιζᾶ, Ἐκθεσις, συμπεράσματα ἐκ τοῦ Β' Θ. Ποιμαντικοῦ Συνεδρίου, σελ. 616.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ

Ὁ Μητροπολίτης πρ. Δρυϊνουπόλεως κυρὸς Χριστοφόρος Χατζῆς, σελ. 41. — Νικ. Θ. Μπουγάτσου, Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ Γρηγόριος Β', σελ. 490.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστινιανὸς ἐν μέσῳ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν Μαρωνείας Τιμοθέου, Μολδαβίας Ἰουστίνου, Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ καὶ Μυτιλήνης Ἰακώβου, σελ. 473. — Τὸ καθολικὸν τῆς Ἰ. Μονῆς Μολδοβίτσα, σελ. 475. — Τὸ Καθολικὸν τῆς Ἰ. Μονῆς Σουτσεβίτσα, σελ. 518. — Ὁ περίφημος ναὸς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν Ἰασίῳ, σελ. 519. — Στιγμιότυπον ἐκ τῆς ἀφίξεως τῆς Ὁρθ. Ἀντιπροσωπείας εἰς Palermo, σελ. 547. — Ὁ περικαλλὴς Καθεδρικός ναὸς τοῦ Palermo, σελ. 548. — Ὁ Πρωτ. Καρδινάλιος κ. S. Pappalardo καὶ ὁ Σεβ. Μυτιλήνης κ. Ἰακώβος μετὰ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν τῆς Ἑλλην. Ὁρθοδ. Ἀντιπροσωπείας, πλαισιούμενοι ὑπὸ Ἱεραρχῶν τῆς Σικελικῆς Ἐκκλησίας, σελ. 549. — Ὁ Σεβ. Μυτιλήνης κ. Ἰακώβος καὶ ὁ Καρδινάλιος S. Pappalardo εἰς ἐν στιγμιότυπον κατὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ συνάντησιν, σελ. 551. — Στιγμιότυπον πρώτων γνωριμιῶν τῶν μελῶν τῆς Ἑλλην. Ὁρθοδ. Ἀντιπροσωπείας μετὰ Ἱεραρχῶν τῆς Σικελικῆς Ἐκκλησίας, σελ. 557. — Ὁ πρωτοπρ. Φέριζ Μπέρι, σελ. 573. — Φωτογραφίαι ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σικελίας, σελ. 589, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 602.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Πανελλήνιος Ἐνωσις Ἐθελοντῶν Αἰμοδοτῶν «Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια», σελ. 87.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Μνημόσυνον ἀρετῆς κατέλιπεν, σελ. 56. — Ὁρθόδοξον Βιβλικὸν Κέντρον, σελ. 57. — Λαμπρὰ δει-

γματα Χριστιανικῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, σελ. 57. — «Γυμνάσια χωρὶς θεολόγους», σελ. 57. — Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος (†), σελ. 57. — Ἀναπαλοτριώτος θησαυρὸς, σελ. 58. — Δικαία ἀναγνώρισις, σελ. 58. — Ἔτος τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, σελ. 91. — Ἀνάγκη κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Χανσενικῶν, σελ. 91. — Ἡ μετάδοσις τοῦ χαροποῦ μηνύματος διὰ τῶν γραμματοσήμων, σελ. 91. — Ἐὰν ἐγένετο ἀντικείμενον μιμήσεως, σελ. 92. — Καὶ ἕτερον Ἱερὸν Ἰωβηλαῖον, σελ. 92. — Ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε., σελ. 123. — Ἡ ψυχαγωγία τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας, σελ. 123. — Θὰ γίνῃ πᾶν τὸ δυνατόν, σελ. 123. — Προβάλλεται πρὸς μίμησιν, σελ. 123. — «Πρέπει νὰ προβάλλωνται πρὸς φρονηματισμόν», σελ. 123. — Περὶ τῆν ἐκσπάσασαν ἐν Κύπρῳ κρίσιν, σελ. 157. — Ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία ἐκ τῶν σπανίων, σελ. 157. — Ἀφελῆς ἐπιχειρηματολογία, σελ. 157. — Περὶ τὴν ποιοτικὴν κρίσιν τοῦ βιβλίου, σελ. 158. — Τὸ ἀνακοινωθέν διὰ τὴν συνάντησιν δύο Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν, σελ. 203. — Λυδία ἢ Πορφυρόπαις, σελ. 203. — Ὁ συγχρονισμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, σελ. 203. — Ἐπάρχαι σήμερον νοσταλγία τῆς Ὁρθοδοξίας, σελ. 203. — Καννιβαλισμοὶ ἀντὶ ποδοσφαίρου, σελ. 204. — Ἀνάγκη συγκροτήσεως «Διεθνοῦς τῆς ἀγάπης», σελ. 265. — Ἰούλιος Τύτσιακ (†), σελ. 266. — Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βιβλιοθήκης, σελ. 266. — Καλλιτεχνικός διαγωνισμὸς νεότητος, σελ. 266. — Αἰσθήματα ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἀδελφικῆς συνεργασίας, σελ. 319. — Ἀντανακλιᾶ εἰς ὀλοκλήρον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, σελ. 319. — Ὁ Ἑλληνικὸς ὀρθόδοξος μοναχισμὸς, σελ. 319. — «Νεοθευμένα ὑποκατάστατα», σελ. 320. — Σχέσεις ἐπιστήμης καὶ πίστεως, σελ. 320. — Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἔτους, σελ. 372. — Ὑποδειγματικὴ ἐκδοσις, σελ. 372. — Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνικὴ σοφία, σελ. 372. — Νοσηρὰ ὑποκατάστατα, σελ. 373. — Εὐγλωττον καὶ πολυσήμαντον μήνυμα, σελ. 404. — Ἡ θεμελίωσις τοῦ κτιρίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν τῇ Πανεπιστημιουπόλει Ἀθηνῶν, σελ. 404. — Ἡ 25ετηρίς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, σελ. 404. — Ἐπιδοφόρα παραδείγματα, σελ. 405. — «Ματαία προσπάθεια», σελ. 405. — Εὐγλωττοι καὶ ἀποκαλυπτικοί, σελ. 449. — Νέα πηγὴ τροφοδοσίας, σελ. 449. — «Θὰ διευρύνῃ τὸ χάσμα», σελ. 449. — «Οὐχὶ εἰς τὸ ἱερατεῦειν», σελ. 449. — Τὸ σωματικὸν κάλλος, σελ. 449. — Δείγματα τῆς θετικῆς παρουσίας, σελ. 497. — Κριτικὴ στάσις, σελ. 497. — Λίαν ἀνησυχητικά, σελ. 498. — Ὁ ἐκκλησιασμὸς τῶν μαθητῶν, σελ. 498. — «Τεραστία βιολογικὴ αἰμορραγία», σελ. 498. — Ἰερὸς ἄξων, σελ. 532. — Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ Οἰκουμενισμὸς, σελ. 533. — Εὐχάριστος διαπίστωσις, σελ. 533. — Βασίλειος Ἐξαρχος (†), σελ. 533. — «Τεραστία ἀξῆσις», σελ. 533. — Οἱ ἐπὶ τῇ 28ῃ Ὀκτωβρίου ἑορτασμοί, σελ. 580. — Πιστοποιοῦν διὰ μίαν ἀκρίμη φοράν, σελ. 580. — Θὰ ἔπρεπε νὰ συστηματοποιηθῇ καὶ γενικευθῇ, σελ. 580. — Τὸ «Τάμα τοῦ ἔθνους», σελ. 581. — Συνέχισις τῶν

οικοδομητικῶν ἐπαφῶν, σελ. 622. — Λεων. Φιλίπιδης (†), σελ. 622. — Δελτίον πεπραγμένων Ἀποστ. Διακονίας, σελ. 622. — Τάξις τῶν Διακόνων, σελ. 623. — Εὐχάριστοι καὶ ἐλπιδοφόροι διαπιστώσεις, σελ. 623.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος :

Ἱερά Σύνοδος, σελ. 158, 206, 267, 320, 373, 406, 450, 501, 534.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, σελ. 124, 159, 206, 267, 321, 373.

Ἱερά Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως, σελ. 206.

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος, σελ. 450.

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλασσόνας, σελ. 159.

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, σελ. 93, 267.

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, σελ. 159, 268, 321, 374.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας, σελ. 92, 581.

Ἱερά Μητρόπολις Κορινθίας, σελ. 58, 451.

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας, σελ. 322, 624.

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης, σελ. 501.

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας, σελ. 58, 124, 323, 374, 625.

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου, σελ. 206.

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος, σελ. 268, 534.

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, σελ. 125, 451, 581.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων, σελ. 93, 269, 323, 451.

Ἱερά Μητρόπολις Γαλλίας, σελ. 93.

Ἐκκλησία Φινλανδίας, σελ. 324.

Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας, σελ. 59, 324.

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, σελ. 127.

Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, σελ. 58.

Πατριαρχεῖον Μόσχας, σελ. 59, 94, 323.

Πατριαρχεῖον Σερβίας, σελ. 59.

Πατριαρχεῖον Ρουμανίας, σελ. 59, 324.

Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας, σελ. 324.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κων. Γ. Μπόνη, Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Διάπης, Πρωτοσυγκέλλου Ἱεράς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, Μεσαιωνικά Μνημεῖα Εὐβοίας. Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Ἀθήναι 1971, σ. 200+160 πίνακας εἰκόνων ἀρίστης τέχνης + 14 εἰκόνας ἐγχρώμους, σελ. 270.

Παν. Τρεμπέλα, Ἰωάν. Ν. Καρμίρη, Δογματικῆς Τμήμα Ε'. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία. Ἀθήναι 1973, σ. 1-831, σελ. 499.

Ι. Χ. Κωνσταντινίδου, Δρ. Θ., Βυζαντινὴ Βιβλιοθήκη, τόμος 2: Παλλαδίου, Λαυσαϊκὴ Ἱστορία. Κείμενον - Μετάφρασις - Εἰσαγωγή - Σχόλια. Μέρος Α' (Κεφ. 1-9) ὑπὸ Σωτηρίου Φ. Οἰκονόμου. Μέρος Β' ὑπὸ Ν.Θ. Μπουγάτσου - Δ. Μ. Μπατιστάτου. Παλλαδίου, Διάλογος περὶ βίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κείμενον - Μετάφρασις - Εἰσαγωγή - Σχόλια. Ἀθήναι 1972. Ἐκδοσις Τσιβεριώτης ΕΠΕ. Ἀθήναι 1972, σελίδες 220, σελ. 534.

Βασιλείου Θ. Σταυρίδη, Ἀλέξη Ἀδ. Κύρου, Ὀνειρα καὶ πραγματικότης. Χρόνια διπλωματικῆς ζωῆς (1923-1953), Ἀθήναι 1972, σελ. 60.

Χρ. Γ. Εὐαγγελάτου, Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Φεφέ, «Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Τιμοθέου (1510-1590)», σελ. 127.

Εὐαγ. Π. Φωτιάδη, Θεοδώρου Β. Κωνσταντίνου, Θεολόγου, Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου, Δέησης, Ἀθήναι 1973, σελ. 204.

Ε.Δ.Θ., Ἰωάννου Βολανάκη, Πεντέλη, Μουσεῖον Μονῆς, Ἀθήναι 1973, σελ. 80 + 16 πίνακας, σελ. 205.

Α.Γ.Α., Πρεσβ. Ἀντωνίου Γ. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Δικτατορία τοῦ Μπρούκλιν. Τὸ προσωπεῖον καὶ τὸ πρόσωπον τῆς ὀργανώσεως τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, Ἀθήναι 1973, σελ. 205.

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας, «Τί ἀνταποδώσω;», σελ. 205.

Β. Μ., Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, «Ἀπαντὰ τὰ παιδικά», Ἀθήναι 1973, ἔκδοσις «Ἀστέρος» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, σελ. 326.

Τοῦ αὐτοῦ, Νίκου Γαβριήλ Πεντζίκη, «Σημειώσεις ἐκατὸ ἡμερῶν». Ἀθήναι 1973, ἔκδοσις «Ἀστέρος», σελ. 326.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἀκολουθία καὶ Βίος τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου, ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ θαυματουργοῦ, ὡς καὶ παρακλητικὸς Κανὼν μετὰ Χαιρετισμῶν». Ἐπιμελεῖα μοναχοῦ Γερασίου Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1973, ἔκδοσις «Ἀστέρος», σελ. 326.

Ἱερά Μητρόπολις Θεσ/νίκης. Α' Ἐρμηνεῖα Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν, ἐπιμελεῖα Ἰωάννου Φουντουλή, ἔκδοσις Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Θεοδώρας, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 326.

Α. Ευγγουπούλου, Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Ρούσσα, Ὁ Ἅγιος Βασίλειος (τῆς ὁδοῦ Μετσόβου Ἀθηνῶν), Ἱστορία καὶ τέχνη, Ἀφιέρωμα εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Ἀρτέμην, Ἀθήναι, 1973, σελ. 71 μετὰ 58 ἐγχρ. εἰκόνων, σελ. 405.

Χ. Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα, Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφάνους πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου τοῦ Νέου Ἀσκητοῦ τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ὄρει Πιερίας ἐκλάμψαντος, ψαλλομένη τῇ ΚΓ' τοῦ Ἰανουαρίου

μηνός, μετὰ δύο Παρακλητικῶν Κανόνων. Ἐν Κατερίνῃ 1973, σ. 86, σελ. 583.

Πρ. Εὐ. Μαντζουρέα, Ἡλ. Πατσαβοῦ, Ἡ εἴσοδος εἰς τὸν Κλῆρον κατὰ τοὺς πέντε πρώτους αἰῶνας, σελ. 623.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Σελ. 60, 271, 327, 376, 456, 504, 536, 62, 271, 327, 376, 631.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κλητήρια ἐπιγράμματα, σελ. 62, 95, 127, 160, 207.— Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱερέων, σελ. 62, 63, 95, 96, 128, 160, 207, 208, 269, 270, 324, 325, 326, 375, 376, 406, 407, 408, 452, 501, 535, 583, 584, 625.— Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱεροδικακόνων, 207, 325, 375, 376, 407, 408, 534, 535, 536, 583, 584.— Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱεροκηρύκων, σελ. 63, 160, 207, 270, 325, 535, 584.— Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων σελ. 325, 535.— Περιλήψεις Συμβάσεων, σελ. 96, 128, 270, 455, 456. Περίληψις Ἀποφάσεως, σελ. 535. Προκήρυξις ἀρχηγείου Λ.Σ., σελ. 536. Περίληψις Συμβάσεως Ο.Δ. Δ.Ε.Π., σελ. 58. Ἡ Νυκτερινὴ Ἱερατικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, σελ. 92. Τὸ συμπόσιον περὶ τοῦ Ἰωάννου Χρυσόστομου εἰς Θεσσαλονίκην, σελ. 92. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν. Περίληψις ἀποφάσεως, σελ. 269. Ἀνακοινώσεις, σελ. 96.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Polychordia, Festschrift Franz Dölger zum 75. Geburtstag, besorgt von Peter Wirth, III, Verlag Ad. M. Hakkert-Amsterdam 1968, σ. 42.

Μ. Νικολαΐδη, Βαρνάβας ὁ Κύπριος, Ἱστορικὸ ἀφήγημα, Λευκωσία-Κύπρος 1973, σ. 46.

Ὁ γνωστότατος καὶ ἀριστος λογοτέχνης, Κυπριακῆς καταγωγῆς κ. Μ. Νικολαΐδης, πλουτίζει τὴν λογοτεχνικὴν του διηγηματογραφίαν καὶ τὴν λογοτεχνικὴν του παραγωγὴν διὰ τοῦ νέου μετὰ χεῖρας συντόμου, ἀλλὰ λίαν ἐκφραστικοῦ διηγήματος περὶ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἐλάβομεν καὶ ἄλλοτε ἀφορμὴν νὰ ἐπαινήσωμεν τὸν ἀριστον χειριστὴν τοῦ καλάμου κ. Νικολαΐδην, οὐ μόνον διὰ τὴν ἀρίστην λογοτεχνικὴν περιγραφὴν τῶν θεμάτων του, ἀλλὰ καὶ διότι οὗτος ἐκλέγει τὰ θέματά του ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας. Πάντα τὰ ἔργα του (Κυπριανὸς ὁ Μάγος, τῷ Καιρῷ Ἐκείνῳ, Γύρω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ, Συνέσιος ὁ Κυρηνάιος, Ἰησοῦς, Λουκάς ὁ Ἀγαπητός, ὡς καὶ τὸ μετὰ χεῖρας Βαρνάβας ὁ Κύπριος) εἶναι ἐμπνευσμένα ἐκ τῆς χριστιανικῆς Γραμματείας τῶν πρώτων αἰώνων. Οὕτω δὲ ὁ κ. Μ. Νικολαΐδης, φορεὺς προσωπικῶν χριστιανικῶν καὶ δὴ καὶ ἔλληνορθόξων βιωμάτων, θὰ ἠδύνατο δικαίως νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς χριστιανὸς λογοτέχνης καὶ θρησκευτικὸς διηγηματογράφος.

Κ. Γ. Μ.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 10.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Χριστούγεννα 1973.

Γρ. Θ. Στάθη, Ἀδελφικὴ συνάντησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σικελίας (Παλέρμη, 11-14/10/1973).

Αἱ ἐκθέσεις τοῦ Μακ. κ. Ἰερωνύμου καὶ τῶν Σεβ. Προέδρων τῶν Μ.Σ.Ε. πρὸς τὴν συνέλευσιν τῆς Ι.Σ.Ι. περὶ τῶν μετὰ τὸ 1967 πεπραγμένων τῆς Δ.Ι.Σ.

Μητρ. Μυτιλήνης Ἰακώβου, Ἡ 25ετηρὶς τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας Ἰουστινιανοῦ.

Ἰω. Καμίρη, Καθηγητοῦ Παν/μίου, Α' Συνδιάσκεψις τῆς μικτῆς Ὀρθοδοξοκατολικοκαθολικῆς Θεολ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς.

Μάρκου Σιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ 150ετηρὶς τῆς Παναγίας τῆς Τήνου.

Μητρ. πρ. Δήμου Βασιλείου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπισκοπῆς Ρέοντος καὶ Πραστοῦ.

Ἀρχιμ. Ἡλία Μαστρογιαννοπούλου, Αὐτοσυνηδυσία καὶ χρέος τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας.

Ἀρχιμ. Τιμ. Τριβιζᾶ, Ἐκθέσεις, συμπεράσματα καὶ προτάσεις ἐκ τοῦ Β' Θ. Ποιμαντικοῦ Σεμιναρίου εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων.

Ἀρχιμ. Γερμ. Παρασκευοπούλου, Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὡς Ποιμὴν.

Πρεσβ. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ μετανάστευσις εἰς Δ. Γερμανίαν.

Δ. Ματσίδου, Λόγος εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος τοῦ Ἀρχ/που Χρυσάνθου Φιλιππίδου.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκρισία.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1973 ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
† Ὁ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ
† Ὁ ΜΟΣΧΑΣ ΠΟΙΜΗΝ	ΑΡΧΙΜ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ
† Ὁ ΑΘΗΝΩΝ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΗΛΙΑΣ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
† Ὁ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ
† Ὁ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΥΝΕΣΙΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
† Ὁ ΔΡΑΜΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΑΝΘΙΜΟΣ ΡΟΥΣΣΑΣ
† Ὁ ΖΙΧΝΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΤΡΑΜΠΑΣ
† Ὁ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΤΡΙΒΙΖΑΣ
† Ὁ ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	
† Ὁ ΠΡ. ΔΗΜΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Μ. ΠΡΩΤΟΠΡ. Γ. ΤΣΕΤΣΗΣ
† Ὁ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ	ΠΡΕΣΒ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ
† Ὁ ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ	ΠΡΕΣΒ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΟΣ
† Ὁ ΒΡΕΣΘΕΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΟΥΣΚΑΣ
† Ὁ ΠΛΟΪΕΣΤΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ	ΧΡ. ΒΑΪΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ	ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΜΑΡΚΟΣ ΣΙΩΤΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΟΥΔΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΚΩΝΑΣ	ΧΡ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ
ΗΛΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΑΛΕΞ. ΚΟΡΑΚΙΔΗΣ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Δ. ΜΑΤΣΚΙΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΕΛΛΑΣ
ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΟΥΡΙΔΗΣ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΑΚΩΝΑΣ	Χ. Γ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ